

Utbildningsutskottets betänkande 2018/19:UbU13

Högskolan

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om högskolan, främst med hänvisning till gällande bestämmelser, pågående arbete och vidtagna åtgärder. Motionerna tar upp frågor om bl.a. styrning och ledning, resurstilldelning, kvalitetssäkring, tillträde till högskoleutbildning, internationalisering, dimensionering av utbildning och utbildningarnas innehåll.

I betänkandet finns 59 reservationer (M, SD, C, V, KD, L) och fyra särskilda yttranden (C, L).

Behandlade förslag

Cirka 170 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2018/19.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	11
Ärendet och dess beredning.....	11
Utskottets överväganden.....	12
Lärosätenas uppdrag och styrning	12
Högskolelandskapet.....	15
Högskolans ledning	19
Resurstilldelning.....	20
Kvalitetssäkring.....	25
Rekrytering till högskolan	28
Tillträde till högskolan	30
Vissa studentfrågor.....	36
Högskolans internationalisering	39
Validering och kompletterande utbildning	42
Olika utbildningsformer	47
Livslångt lärande	51
Dimensionering av utbildning	52
Vägar till läraryrket	58
Utbildningarnas innehåll	64
Vissa utbildningsfrågor	69
Utbildningarnas arbetslivsanknytning	72
Reservationer	75
1. Lärosätenas uppdrag och styrning, punkt 1 (M)	75
2. Lärosätenas uppdrag och styrning, punkt 1 (SD).....	75
3. Lärosätenas uppdrag och styrning, punkt 1 (C).....	76
4. Lärosätenas uppdrag och styrning, punkt 1 (L)	77
5. Högskolelandskapet, punkt 2 (M).....	77
6. Högskolelandskapet, punkt 2 (SD).....	78
7. Högskolans ledning, punkt 3 (M).....	79
8. Högskolans ledning, punkt 3 (L)	80
9. Resurstilldelning, punkt 4 (M).....	80
10. Resurstilldelning, punkt 4 (SD)	81
11. Resurstilldelning, punkt 4 (C)	82
12. Resurstilldelning, punkt 4 (KD)	83
13. Kvalitetssäkring, punkt 5 (M).....	83
14. Kvalitetssäkring, punkt 5 (SD)	84
15. Rekrytering till högskolan, punkt 6 (M)	85
16. Rekrytering till högskolan, punkt 6 (C)	86
17. Tillträde till högskolan, punkt 7 (M)	86
18. Tillträde till högskolan, punkt 7 (KD)	87
19. Tillträde till högskolan, punkt 7 (L)	88
20. Vissa studentfrågor, punkt 8 (V)	89
21. Vissa studentfrågor, punkt 8 (L).....	90
22. Högskolans internationalisering, punkt 9 (KD)	90
23. Högskolans internationalisering, punkt 9 (L)	91
24. Validering och kompletterande utbildning, punkt 10 (M, C, KD, L) ..	91
25. En snabb valideringsprocess, punkt 11 (M).....	92
26. En snabb valideringsprocess, punkt 11 (C).....	93

27. En snabb valideringsprocess, punkt 11 (L).....	93
28. Olika utbildningsformer, punkt 12 (M)	94
29. Livslångt lärande, punkt 13 (M)	95
30. Fler speciallärare och lärare i svenska som andraspråk, punkt 14 (M, KD).....	95
31. Dimensionering av utbildning, punkt 15 (M)	96
32. Dimensionering av utbildning, punkt 15 (SD).....	97
33. Dimensionering av utbildning, punkt 15 (KD).....	98
34. Dimensionering av utbildning, punkt 15 (L)	100
35. Fler vägar till läraryrket, punkt 16 (M).....	101
36. Fler vägar till läraryrket, punkt 16 (SD)	102
37. Fler vägar till läraryrket, punkt 16 (C).....	103
38. Fler vägar till läraryrket, punkt 16 (KD).....	103
39. Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU), punkt 17 (M, KD)....	104
40. Behörighet till kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) m.m., punkt 18 (M).....	104
41. Ny kompletterande pedagogisk utbildning (KPU), punkt 19 (M)	105
42. Ny kompletterande pedagogisk utbildning (KPU), punkt 19 (V)	106
43. En reformerad lärarutbildning, punkt 20 (M, KD).....	106
44. Utbildning i sex och samlevnad på lärarutbildningen, punkt 21 (M, KD).....	107
45. Lärarutbildningens innehåll, punkt 22 (M).....	107
46. Lärarutbildningens innehåll, punkt 22 (SD)	109
47. Lärarutbildningens innehåll, punkt 22 (KD).....	110
48. Lärarutbildningens innehåll, punkt 22 (L)	111
49. Andra utbildningars innehåll, punkt 23 (M)	112
50. Andra utbildningars innehåll, punkt 23 (SD).....	113
51. Andra utbildningars innehåll, punkt 23 (C)	113
52. Andra utbildningars innehåll, punkt 23 (V).....	114
53. Andra utbildningars innehåll, punkt 23 (KD)	115
54. Vissa utbildningsfrågor, punkt 24 (V)	116
55. Vissa utbildningsfrågor, punkt 24 (KD)	116
56. Vissa utbildningsfrågor, punkt 24 (L).....	117
57. Utbildningarnas arbetslivsanknytning, punkt 25 (M)	117
58. Utbildningarnas arbetslivsanknytning, punkt 25 (SD).....	118
59. Utbildningarnas arbetslivsanknytning, punkt 25 (C)	119
Särskilda yttranden	120
1. Fler speciallärare och lärare i svenska som andraspråk, punkt 14 (C, L)	120
2. Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU), punkt 17 (C, L).....	120
3. En reformerad lärarutbildning, punkt 20 (C, L).....	120
4. Utbildning i sex och samlevnad på lärarutbildningen, punkt 21 (C, L)	121
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	122
Motioner från allmänna motionstiden 2018/19	122

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Lärosätenas uppdrag och styrning

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:377 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 6,
2018/19:2057 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 1,
2018/19:2832 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 2 och
2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 26.

Reservation 1 (M)

Reservation 2 (SD)

Reservation 3 (C)

Reservation 4 (L)

2. Högskolelandskapet

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:379 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4,
2018/19:655 av Cassandra Sundin m.fl. (SD) yrkande 2,
2018/19:1901 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 5,
2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 12,
2018/19:2832 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 3 och
2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 33.

Reservation 5 (M)

Reservation 6 (SD)

3. Högskolans ledning

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:2057 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3 och
2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkandena 1 och 2.

Reservation 7 (M)

Reservation 8 (L)

4. Resurstilldelning

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:315 av Hans Eklind (KD),
2018/19:377 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 1,
2018/19:379 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 1, 3 och 5,
2018/19:987 av Ulrika Jörgensen m.fl. (M),
2018/19:1073 av Åsa Lindestam (S),
2018/19:1790 av Carina Ohlsson m.fl. (S),
2018/19:1901 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 3,
2018/19:2174 av Saila Quicklund (M),
2018/19:2401 av Eskil Erlandsson och Anders Åkesson (båda C),
2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkandena 9 och 11,

2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 31,
2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 28 och
2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 8.

Reservation 9 (M)
Reservation 10 (SD)
Reservation 11 (C)
Reservation 12 (KD)

5. Kvalitetssäkring

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:379 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 6,
2018/19:1543 av Lars Hjalmered (M) yrkande 5,
2018/19:1648 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkande 1,
2018/19:1901 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkandena 1 och 2 samt
2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkandena 3 och 5–8.

Reservation 13 (M)
Reservation 14 (SD)

6. Rekrytering till högskolan

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:397 av Markus Wiechel och Mikael Strandman (båda SD) yrkande 2,
2018/19:549 av Lotta Finstorp (M),
2018/19:1917 av Ola Johansson och Rickard Nordin (båda C) yrkande 2,
2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 10 och
2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 31.

Reservation 15 (M)
Reservation 16 (C)

7. Tillträde till högskolan

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:1543 av Lars Hjalmered (M) yrkande 1,
2018/19:2029 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkandena 2 och 3,
2018/19:2057 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 8,
2018/19:2581 av Ida Drougge (M),
2018/19:2826 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 4,
2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 14,
2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkandena 14 och 53 samt
2018/19:2906 av Robert Stenkvist och Ludvig Aspling (båda SD).

Reservation 17 (M)
Reservation 18 (KD)
Reservation 19 (L)

8. Vissa studentfrågor

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:455 av Annika Hirvonen Falk (MP),

2018/19:1760 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 16 och 17 samt

2018/19:2057 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 9.

Reservation 20 (V)

Reservation 21 (L)

9. Högskolans internationalisering

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:664 av Emma Hult (MP),

2018/19:1351 av Runar Filper (SD) yrkande 2,

2018/19:2029 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 7,

2018/19:2057 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 6 och

2018/19:2914 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 38.

Reservation 22 (KD)

Reservation 23 (L)

10. Validering och kompletterande utbildning

Riksdagen avslår motion

2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 11.

Reservation 24 (M, C, KD, L)

11. En snabb valideringsprocess

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 14,

2018/19:2842 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 17 och

2018/19:2923 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 4.

Reservation 25 (M)

Reservation 26 (C)

Reservation 27 (L)

12. Olika utbildningsformer

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:397 av Markus Wiechel och Mikael Strandman (båda SD) yrkande 4,

2018/19:1443 av Kristina Axén Olin (M) yrkandena 1 och 2,

2018/19:2646 av Saila Quicklund (M),

2018/19:2807 av Jessica Polfjärd m.fl. (M) yrkande 18,

2018/19:2825 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 5,

2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 13 och

2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 5 och 6.

Reservation 28 (M)

13. Livslångt lärande

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:225 av Camilla Brodin (KD),

2018/19:1901 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 6,

2018/19:2825 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 4 och

2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 2.

Reservation 29 (M)

14. Fler speciallärare och lärare i svenska som andraspråk

Riksdagen avslår motion

2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 85.

Reservation 30 (M, KD)

15. Dimensionering av utbildning

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:164 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 5,

2018/19:503 av Robert Hannah (L) yrkande 2,

2018/19:527 av Johan Pehrson (L),

2018/19:1066 av Kalle Olsson och Anna-Caren Säterberg (båda S),

2018/19:1072 av Mats Wiking m.fl. (S),

2018/19:1096 av Ingemar Nilsson m.fl. (S),

2018/19:1128 av Edward Riedl (M),

2018/19:1167 av Johanna Haraldsson m.fl. (S),

2018/19:1436 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 7,

2018/19:1579 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M),

2018/19:1901 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 4,

2018/19:1964 av Mattias Ottosson m.fl. (S),

2018/19:1975 av Lars Mejern Larsson och Mikael Dahlgvist (båda S) yrkande 3,

2018/19:1976 av Åsa Lindestam (S),

2018/19:2020 av Ingela Nylund Watz m.fl. (S),

2018/19:2021 av Åsa Lindestam (S),

2018/19:2057 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 7,

2018/19:2141 av Joakim Sandell m.fl. (S) yrkande 8,

2018/19:2143 av Hans Ekström m.fl. (S),

2018/19:2301 av Jonas Eriksson m.fl. (MP) yrkande 12,

2018/19:2334 av Annika Hirvonen Falk m.fl. (MP) yrkande 5,

2018/19:2682 av Patrik Björck m.fl. (S),

2018/19:2731 av Åsa Lindhagen m.fl. (MP) yrkande 5,

2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 4,

2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkandena 18 och 50,

2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 3 och 29,

2018/19:2925 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkandena 10 och 11 samt

2018/19:2989 av Ebba Busch Thor m.fl. (KD) yrkande 26.

Reservation 31 (M)

*Reservation 32 (SD)**Reservation 33 (KD)**Reservation 34 (L)***16. Fler vägar till läraryrket**

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:121 av Pia Steensland (KD),

2018/19:375 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 8,

2018/19:1543 av Lars Hjalmered (M) yrkandena 2 och 4,

2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkandena 16 och 18,

2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 9 och

2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkande 54.

*Reservation 35 (M)**Reservation 36 (SD)**Reservation 37 (C)**Reservation 38 (KD)***17. Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU)**

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:2029 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkandena 5 och 6 samt

2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 95.

*Reservation 39 (M, KD)***18. Behörighet till kompletterande pedagogisk utbildning (KPU)
m.m.**

Riksdagen avslår motion

2018/19:2833 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkandena 1, 2, 8 och 10.

*Reservation 40 (M)***19. Ny kompletterande pedagogisk utbildning (KPU)**

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:668 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 3 och

2018/19:2834 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 2.

*Reservation 41 (M)**Reservation 42 (V)***20. En reformerad lärarutbildning**

Riksdagen avslår motion

2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 94.

*Reservation 43 (M, KD)***21. Utbildning i sex och samlevnad på lärarutbildningen**

Riksdagen avslår motion

2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 91.

Reservation 44 (M, KD)

22. Lärarutbildningens innehåll

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:374 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 1,
2018/19:379 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 8,
2018/19:1308 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkande 3,
2018/19:1403 av Annika Hirvonen Falk (MP) yrkande 2,
2018/19:1532 av Lars Hjalmered (M) yrkande 1,
2018/19:1543 av Lars Hjalmered (M) yrkande 3,
2018/19:1655 av Marta Obminska (M),
2018/19:2029 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 1,
2018/19:2053 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 11,
2018/19:2301 av Jonas Eriksson m.fl. (MP) yrkande 14,
2018/19:2314 av Annika Hirvonen Falk m.fl. (MP) yrkande 2,
2018/19:2597 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3,
2018/19:2806 av Jessica Polfjärd m.fl. (M) yrkande 18,
2018/19:2833 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkandena 5, 7 och 9,
2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 15,
2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkandena 16 och 34 samt
2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 4.

Reservation 45 (M)

Reservation 46 (SD)

Reservation 47 (KD)

Reservation 48 (L)

23. Andra utbildningars innehåll

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:766 av Roger Richtoff m.fl. (SD) yrkande 14,
2018/19:1472 av Per Lodenius (C),
2018/19:1670 av Marta Obminska (M),
2018/19:1917 av Ola Johansson och Rickard Nordin (båda C) yrkande
3,
2018/19:2227 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 13,
2018/19:2565 av Ulrika Jörgensen (M),
2018/19:2661 av Sultan Kayhan (S) yrkande 1,
2018/19:2794 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 6,
2018/19:2843 av Annika Qarlsson m.fl. (C) yrkande 18 och
2018/19:2904 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 15.

Reservation 49 (M)

Reservation 50 (SD)

Reservation 51 (C)

Reservation 52 (V)

Reservation 53 (KD)

24. Vissa utbildningsfrågor

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:668 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 2,
2018/19:756 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 21,
2018/19:1158 av Anna Vikström och Ingela Nylund Watz (båda S),
2018/19:2029 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 4 och
2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkande 49.

Reservation 54 (V)

Reservation 55 (KD)

Reservation 56 (L)

25. Utbildningarnas arbetslivsanknytning

Riksdagen avslår motionerna

2018/19:379 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 2,
2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 32 och
2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 27.

Reservation 57 (M)

Reservation 58 (SD)

Reservation 59 (C)

Stockholm den 2 maj 2019

På utbildningsutskottets vägnar

Gunilla Svantorp

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Gunilla Svantorp (S), Roger Haddad (L), Kristina Axén Olin (M), Pia Nilsson (S), Maria Stockhaus (M), Patrick Reslow (SD), Caroline Helmersson Olsson (S), Fredrik Christensson (C), Marie-Louise Hänel Sandström (M), Robert Stenkvis (SD), Linus Sköld (S), Tomas Kronståhl (S), Michael Rubbestad (SD), Ilona Szatmari Waldau (V), Mats Berglund (MP) och Pia Steensland (KD).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet 169 motionsyrkanden om högskolan från allmänna motionstiden 2018/19. Motionsyrkandena handlar bl.a. om styrning och ledning, resurstilldelning, kvalitetssäkring, tillträde till högskoleutbildning, internationalisering, dimensionering av utbildning och utbildningarnas innehåll. Förslagen i motionerna finns i bilagan.

Den 9 april 2019 fick utskottet information från Styr- och resursutredningen (Strut), vars betänkande överlämnades i februari 2019 (SOU 2019:6).

Utskottets överväganden

Lärosätenas uppdrag och styrning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om lärosätenas uppdrag och styrning.

Jämför reservation 1 (M), 2 (SD), 3 (C) och 4 (L).

Motionerna

I kommittémotion 2018/19:2832 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 2 framför motionärerna att lärosätenas uppdrag och styrning bör renodlas för en forskning i världsklass.

I kommittémotion 2018/19:377 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 6 anser motionärerna att begreppet konstnärlig forskning ska avskaffas och att de konstnärliga högskolornas anslag för detta ändamål ska slås samman med deras anslag för utbildning.

I kommittémotion 2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 26 vill motionärerna se över möjligheterna för lärosätena att bli mer autonoma, finnas i hela landet, ytterligare utforma sin verksamhet efter regionala förutsättningar och stärka sin samverkan med det omgivande samhället inom forskningen.

I partimotion 2018/19:2057 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 1 anser motionärerna att det övergripande målet för utbildnings- och forskningspolitiken bör vara att Sverige ska vara en framstående kunskapsnation, där utbildning, forskning och innovation bedrivs med hög kvalitet och effektivitet samt bidrar till samhällets utveckling och näringslivets konkurrenskraft.

Bakgrund, gällande rätt och pågående arbete

Mål och delmål för utbildnings- och forskningspolitiken

De statliga universiteten och högskolorna styrs av de mål och krav som anges i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100) samt de mål i övrigt som riksdagen och regeringen har fastställt för högre utbildning och forskning. Vissa centrala mål och krav framgår av det gemensamma regleringsbrevet för universitet och högskolor. Frågan om forskningens frihet regleras både i regleringsformen och i högskolelagen.

I 2016 års forskningspolitiska proposition (prop. 2016/17:50, bet. 2016/17:UbU12, rskr. 2016/17:208) presenterade regeringen sitt nya forskningspolitiska mål, nämligen att Sverige ska vara ett av världens främsta

forsknings- och innovationsländer och en ledande kunskapsnation, där högkvalitativ forskning, högre utbildning och innovation leder till samhällets utveckling och välfärd och till näringslivets konkurrenskraft och svarar mot de samhällsutmaningar vi står inför, både i Sverige och globalt. Regeringen anförde i propositionen att Sverige skulle ha ambitionen att vara en av de allra främsta kunskapsnationerna. Regeringen pekade på vikten av att även den högre utbildningen omfattas av målet och att de strävanden som görs inom forskning, innovation och högre utbildning ytterst syftar till att främja hela samhällets utveckling och stärka samhällsbygget. Regeringen angav vidare följande uppföljningsbara delmål för tioårsperioden:

- Sverige ska vara ett internationellt attraktivt land för investeringar i forskning och utveckling. De offentliga och privata investeringarna i forskning och utveckling bör även i fortsättningen överskrida EU:s mål.
- En övergripande kvalitetsförstärkning av forskningen ska ske, och jämställdheten ska öka.
- Samverkan och samhällspåverkan ska öka.

Begreppet konstnärlig forskning

Av 1 kap. 2 § första stycket högskolelagen (1992:1434) framgår att staten som huvudman ska anordna högskolor för

1. utbildning som vilar på vetenskaplig eller konstnärlig grund samt på beprövad erfarenhet
2. forskning och konstnärlig forskning samt utvecklingsarbete.

Begreppet konstnärligt utvecklingsarbete infördes i högskolelagen som det konstnärliga områdets motsvarighet till den vetenskapliga forskningen i samband med 1993 års högskolereform. Av förarbetena till bestämmelsen framgår att det konstnärliga utvecklingsarbetet för det konstnärliga området är en parallell till forskning inom andra områden (prop. 1992/93:1, bet. 1992/93:UbU3, rskr. 1992/93:103).

Riksdagens beslut med anledning av propositionen Forskning och innovation (prop. 2012/13:30, bet. 2012/13:UbU3, rskr. 2012/13:151) innebar att verksamhet som i högskolelagen tidigare benämndes konstnärligt utvecklingsarbete numera omfattas av konstnärlig forskning och utvecklingsarbete. Lagändringen trädde i kraft den 1 juni 2013. I propositionen anger regeringen bl.a. följande skäl för förslaget (s. 105–106):

Konstnärlig forskning skiljer sig från vetenskaplig forskning i det att den konstnärliga forskningen utgår från konstnärlig praktik. Resultaten är vanligen dokumenterade konstnärliga projekt där redovisning av arbetsprocesser leder till och tillgängliggör ny kunskap.

Regeringen har vid upprepade tillfällen betonat det konstnärliga områdets särart och särskilda behov som motiv för vissa separata regler för konstnärlig utbildning, forskning och utvecklingsarbete i högskolan. Det är viktigt att den konstnärliga forskningen även fortsättningsvis får utrymme att utvecklas utifrån de principer och angreppssätt som bäst gynnar det konstnärliga området. Som framgår [. . .] bör emellertid en stor

del av den verksamhet som tidigare bedrevs inom ramen för konstnärligt utvecklingsarbete i dag beskrivas som konstnärlig forskning. Mot denna bakgrund och för att samtidigt markera den konstnärliga forskningens särart och betydelse i förhållande till vetenskaplig forskning bör begreppet konstnärlig forskning föras in i högskolelagen.

Styr- och resursutredningen

Regeringen tillsatte i april 2017 en utredning för att göra en samlad översyn av universitetens och högskolornas styrning, inklusive resurstilldelning. Utredningen tog namnet Styr- och resursutredningen, förkortad Strut (dir. 2017:46). I direktivet påpekades att det nuvarande systemet för styrning av högskolan, inklusive resurstilldelning, nu har verkat under snart 25 år och att någon samlad utredning av högskolans styrning inte har gjorts sedan införandet. Under perioden har det enligt direktivet samtidigt skett stora förändringar, både i omvärlden och i kraven på universitetens och högskolornas verksamhet.

Syftet med översynen har enligt direktivet varit att utveckla styrningen så att den effektivt och ändamålsenligt stöder målet att Sverige ska vara ett av världens främsta forsknings- och innovationsländer och en ledande kunskapsnation, där högkvalitativ forskning, högre utbildning och innovation leder till samhällets utveckling och välfärd och till näringslivets konkurrenskraft och svarar mot de samhällsutmaningar vi står inför, både i Sverige och globalt. Utredaren har bl.a. haft i uppdrag att föreslå hur styrningen bör utformas för att säkerställa att riksdagsmål och regeringsmål får genomslag i verksamheten på ett ändamålsenligt sätt och hur principer för uppföljning och bedömning av måluppfyllelse och resultat bör utformas. Vidare skulle utredaren enligt direktivet föreslå på vilket sätt anslag för utbildning och forskning bör tilldelas så att lärosätena får förutsättningar att bedriva långsiktig verksamhet och kan nå målen för utbildning och forskning samt uppnå högsta möjliga kvalitet.

Utredningen överlämnade sitt betänkande En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan (SOU 2019:6) i februari 2019. Utredningen har remitterats, och svaren ska komma in senast i slutet av juni 2019. Utredningen menar bl.a. att en ändamålsenlig styrning måste

- främja akademisk frihet, kvalitet och ansvarstagande – garantera det fria kunskapssökandet och främja en stark kvalitetskultur genom att hålla fokus på resultat och kvalitet och samtidigt undvika detaljstyrning eller snedvridande incitament
- främja ett rollsäkert samhällsansvar – lärosätena bör förväntas att utifrån en stark akademisk integritet göra vad de kan för att den kunskap och kompetens som skapas kommer till nytta i samhället på olika sätt
- främja strategisk handlingsförmåga – ge lärosätena långsiktiga ramar och handlingsutrymme att ta ansvar utifrån sina respektive förutsättningar.

Vidare föreslår utredningen bl.a. att utbildning och forskning ses som en samlad verksamhetsgren där all verksamhet vid lärosätet ingår och att varje lärosäte tilldelas ett samlat anslag för denna verksamhetsgren. För det samlade anslaget redovisas en utbildningsram och en forskningsram där utbildningsramen motsvarar dagens anslag till utbildning på grundnivå och avancerad nivå och forskningsramen dagens anslag till forskning och utbildning på forskarnivå. (Med forskning avser utredningen även konstnärlig forskning samt utvecklingsarbete i enlighet med 1 kap. 2 § högskolelagen.) Utöver de medel som ingår i utbildningsramen och forskningsramen kan det i det samlade anslaget ingå särskilda medel för utpekade ändamål.

Utskottets ställningstagande

När det gäller mål för utbildnings- och forskningspolitiken vill utskottet peka på de nya mål och delmål för utbildnings- och forskningspolitiken som regeringen presenterade i den senaste forskningspropositionen. I fråga om lärosätenas uppdrag och styrning noterar utskottet att Styr- och resursutredningens förslag om styrningen av högskolan har skickats ut på remiss och vill inte föregripa den pågående beredningen av utredningsförslagen. I fråga om begreppet konstnärlig forskning hänvisar utskottet till riksdagens tidigare beslut om konstnärlig forskning. När det gäller yrkandena i övrigt finner utskottet inte skäl att föreslå några åtgärder. Med hänvisning till ovanstående avstyrker utskottet motionerna 2018/19:377 (SD) yrkande 6, 2018/19:2057 (L) yrkande 1, 2018/19:2832 (M) yrkande 2 och 2018/19:2841 (C) yrkande 26.

Högskolelandskapet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om högskolelandskapet.
Jämför reservation 5 (M) och 6 (SD).

Motionerna

I kommittémotion 2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 12 vill motionärerna att man ska utreda möjligheterna till ett ökat samarbete mellan lärosäten. Det är viktigt att lärosätena samverkar i högre grad om bl.a. utbildningsutbud, dimensionering av utbildningsprogram och forskning, menar motionärerna.

I kommittémotion 2018/19:2832 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 3 anser motionärerna att det ska finnas fastställda kriterier för vad som gäller för att ett lärosäte ska få benämnas universitet och att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag på sådana kriterier.

I kommittémotion 2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 33 vill motionärerna att internationella universitet ska kunna etablera filialer i Sverige.

I motion 2018/19:1901 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 5 anser motionärerna att man bör överväga att möjliggöra för fler lärosäten att ha en annan form av huvudmannaskap än statlig myndighet.

I kommittémotion 2018/19:379 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4 vill motionärerna slå ihop administrationen hos vissa lärosäten för att effektivisera det svenska utbildningsväsendet.

I kommittémotion 2018/19:655 av Cassandra Sundin m.fl. (SD) yrkande 2 anser motionärerna att ett nationellt universitet för samisk kultur och utbildning samt för de samiska språken ska utses.

Bakgrund, gällande rätt och pågående arbete

Lärosätessamarbeten

Riksdagen beslutar vilka statliga universitet och högskolor som ska finnas (2 kap. 1 § högskolelagen [1992:1434]). Det finns i dag 15 statliga universitet och 16 statliga högskolor. Till följd av att lärosäten gick samman på frivillig basis 2010–2014 minskade antalet statliga universitet och högskolor sammanlagt från 36 till 31. Växjö universitet och Högskolan i Kalmar tog initiativ till att bilda Linnéuniversitetet den 1 januari 2010 (prop. 2008/09:1 utg.omr. 16, bet. 2008/09:UbU1, rskr. 2008/09:131). Uppsala universitet – Campus Gotland skapades den 1 juli 2013 genom att Högskolan på Gotland inordnades i Uppsala universitet (prop. 2012/13:1 utg.omr. 16, bet. 2012/13:UbU1, rskr. 2012/13:113). Stockholms konstnärliga högskola (SKH) bildades den 1 januari 2014 när Dans- och cirkushögskolan, Operahögskolan och Stockholms dramatiska högskola gick samman (prop. 2012/13:99 utg.omr. 16, bet. 2012/13:FiU21, rskr. 2012/13:287). Budgetåren 2012–2014 avsattes också särskilda medel för frivilliga lärosätessamgåenden.

Den 1 juli 2010 infördes en möjlighet för universitet och högskolor, såväl statliga som enskilda, att utfärda en gemensam examen tillsammans med ett eller flera svenska eller utländska lärosäten (prop. 2008/09:175, bet. 2008/09:UbU19, rskr. 2008/09:282). Med gemensam examen avses examina som får utfärdas av de lärosäten som tillsammans har anordnat en utbildning som kan leda till dessa examina, enligt 1 kap. 17 § högskolelagen. Enligt 6 kap. 11 a § högskoleförordningen (1993:100) ska samarbetet grundas på en skriftlig överenskommelse.

Benämningen universitet

I budgetpropositionen för 1997 (prop. 1996/97:1) föreslog regeringen ett antal kriterier för att ett statligt lärosäte skulle kunna benämnas universitet. Riksdagen beslutade enligt regeringens förslag (bet. 1996/97:UbU1, rskr. 1996/97:100). I propositionen Forskarutbildning med profilering och kvalitet

(prop. 2008/09:134) föreslog regeringen att riksdagens tidigare ställningstagande om universitetsbegreppet inte längre skulle gälla. Regeringen skulle dock även i fortsättningen besluta om benämningen universitet. Regeringen menade att det inte finns något som hindrar riksdagen eller regeringen från att göra en bedömning om att särskilda resurser ska satsas på att bygga ut något eller några lärosäten. Enligt regeringens mening borde en sådan bedömning vara en del av en långsiktig utbildnings- och forskningspolitisk bedömning. Riksdagen beslutade enligt regeringens förslag (bet. 2008/09:UbU18, rskr. 2008/09:276).

Etablering av utländska lärosätens filialer i Sverige

Internationaliseringsutredningen föreslog i sitt delbetänkande En strategisk agenda för internationalisering (SOU 2018:3) en strategi för internationalisering av universitet och högskolor som föreslås fastställas av regeringen. Delbetänkandet har remitterats och bereds för närvarande i Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet). Ett av målen i strategin är att Sverige ska ha hög attraktionskraft som studie- och kunskapsnation. För att nå målet krävs det enligt utredningen att regeringen, myndigheter och lärosäten samarbetar för att skapa intresse och möjligheter för utländsk etablering av utbildnings- eller forskningsverksamhet vid svenska lärosäten. Utredningen menar att Sverige i ökad utsträckning behöver attrahera utländska utbildningsanordnare, forskningsutförare och annan kunskapsintensiv verksamhet och ta till vara fördelarna med utländska lärosätens etablering i Sverige när det sker i samarbete med svenska universitet och högskolor.

Huvudmannaskap

I den s.k. autonomipropositionen En akademi i tiden – ökad frihet för universitet och högskolor (prop. 2009/10:149) bedömde regeringen att självbestämmandet för statliga lärosäten och högskolor skulle öka inom ramen för myndighetsformen. Det gjordes genom lättnader i de högskolespecifika regelverken och genom att lärosätena undantogs från vissa av de regelverk som gäller allmänt för statliga förvaltningsmyndigheter (bet. 2009/10:UbU23, rskr. 2009/10:337). Inom ramen för arbetet med att följa upp och utvärdera riksdagsbeslut har utbildningsutskottet följt upp autonomireformen och publicerat resultaten i serien Rapporter från riksdagen (bl.a. huvudrapporten 2014/15:RFR5).

I juni 2013 remitterades promemorian Högskolestiftelser – en ny verksamhetsform för ökad handlingsfrihet (Ds 2013:49). I budgetpropositionen för 2018 meddelade regeringen att den efter överväganden inte kommer att gå vidare med promemorians förslag i frågan.

Statligt administrativt stöd till myndigheter

Statens servicecenter inrättades den 1 juni 2012. Av förordningen (2012:208) med instruktion för Statens servicecenter framgår att myndigheten har till

uppgift att efter överenskommelse med myndigheter under regeringen tillhandahålla tjänster som gäller administrativt stöd åt myndigheterna. Tjänsterna avser områdena ekonomi och lön. Av myndighetens årsredovisning för 2018 framgår att Lunds universitet, Göteborgs universitet, Mittuniversitetet, Blekinge tekniska högskola, Stockholms konstnärliga högskola, Högskolan i Gävle, Högskolan Kristianstad och Konstfack har anslutit sig till Statens servicecenters lönerelaterade tjänster.

Utbildning i samiska och samisk forskning vid Umeå universitet

Umeå universitet ska enligt sitt regleringsbrev erbjuda utbildning i bl.a. samiska varje läsår. Av årsredovisningen ska framgå antalet erbjudna platser, antalet sökande samt antalet helårsstudenter och helårsprestationer inom utbildningen. Av regleringsbrevet för budgetåret 2019 framgår att universitetet disponerar drygt 2,6 miljoner kronor för bl.a. bidrag till lektorat i samiska under anslaget 2:65 *Särskilda medel till universitet och högskolor* (anslagspost 15).

År 2000 inrättades Vaartoe – Centrum för samisk forskning vid Umeå universitet för att utveckla den samiska forskningen vid universitetet. Centrumet fungerar som en resurs i forskning och forskarutbildning och är ett forum och en mötesplats för institutioner och avdelningar vid Umeå universitet och övriga universitet och högskolor i landet som bedriver forskning om samer, samiska språk och samiska förhållanden i övrigt. Därutöver etablerar centrumet relationer till och sprider information om verksamheten till samiska institutioner och organisationer.

Utskottets ställningstagande

I fråga om lärosätessamarbeten ser utskottet positivt på att lärosäten samverkar och samarbetar med varandra i syfte att uppnå hög kvalitet i utbildning och forskning. Utskottet vill påminna om att det sedan några år tillbaka även är möjligt för universitet och högskolor, såväl statliga som enskilda, att vid svenska eller internationella utbildningssamarbeten utfärda en gemensam examen tillsammans med ett eller flera svenska eller utländska lärosäten. Utskottet avstyrker därmed motion 2018/19:2827 (M) yrkande 12.

När det gäller frågan om att det ska finnas fastställda kriterier för vad som gäller för att ett lärosäte ska få benämnas universitet är nuvarande ordning för beslut om benämningen universitet, som riksdagen beslutade våren 2009, enligt utskottets mening väl avvägd. Utskottet avstyrker därmed motion 2018/19:2832 (M) yrkande 3.

När det gäller frågan om att internationella universitet ska kunna etablera filialer i Sverige noterar utskottet att frågan behandlas i Internationaliseringsutredningen som bereds för närvarande. Utskottet vill inte föregripa den pågående beredningen och avstyrker därmed motion 2018/19:2835 (M) yrkande 33.

När det gäller att möjliggöra för fler lärosäten att ha en annan form av huvudmannaskap än statlig myndighet kan utskottet konstatera att tidigare regeringar har övervägt detta men beslutat att inte gå vidare i frågan. Utskottet ser inte skäl att föreslå något annat och avstyrker därmed motion 2018/19:1901 (M) yrkande 5.

När det gäller frågan om att slå ihop administrationen hos vissa lärosäten för att effektivisera det svenska utbildningsväsendet vill utskottet påminna om att ett antal lärosäten har gått samman på frivillig basis under de senaste åren. Utskottet vill också framhålla att flera lärosäten är kunder hos Statens servicecenter som ger administrativt stöd åt myndigheter. Utskottet avstyrker därmed motion 2018/19:379 (SD) yrkande 4.

När det gäller frågan om att utse ett nationellt universitet för samisk kultur och utbildning och de samiska språken kan utskottet konstatera att Umeå universitet redan har i uppdrag att erbjuda utbildning i samiska och att staten bidrar till finansieringen av ett lektorat i samiska. Umeå universitet har också på eget initiativ inrättat ett centrum för samisk forskning. Utskottet bedömer att Umeå universitet fyller en funktion motsvarande den som efterfrågas av motionärerna och avstyrker därmed motion 2018/19:655 (SD) yrkande 2.

Högskolans ledning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om högskolans ledning.
Jämför reservation 7 (M) och 8 (L).

Motionerna

I kommittémotion 2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 1 anser motionärerna att de rekommendationer som den s.k. Ledningsutredningen gav till lärosätena hösten 2015 bör utvärderas 2019. I yrkande 2 anser motionärerna att regeringen bör tydliggöra rollen för rektorer och för lärosätenas styrelser.

I partimotion 2018/19:2057 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3 menar motionärerna att den s.k. Ledningsutredningens slutsatser bör följas upp för att fortsätta stärka lärosätenas ledarskap och tydliggöra lärosätesstyrelsernas roll.

Bakgrund och pågående arbete

Ledningsutredningen

Den s.k. Ledningsutredningen hade i uppdrag att kartlägga och analysera ledarskap och ledningsfunktioner vid universitet och högskolor (dir. 2014:70). Syftet med utredningen var att ta fram ett underlag för främst universitetens

och högskolornas egna ställningstaganden i fråga om ledarskap och ledningsstrukturer, men även överväga om det finns behov av åtgärder på nationell nivå. Utredningen lämnade sitt slutbetänkande Utvecklad ledning av universitet och högskolor (SOU 2015:92) i oktober 2015. Betänkandet har remissbehandlats.

Styr- och resursutredningen

Styr- och resursutredningen (Strut) överlämnade sitt betänkande En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan (SOU 2019:6) i februari 2019. Utredningen har remitterats, och svaren ska komma in senast i slutet av juni 2019. Utredningen menar att en ändamålsenlig styrning måste främja strategisk handlingsförmåga och att lärosätena ska ges långsiktiga ramar och handlingsutrymme att ta ansvar utifrån sina respektive förutsättningar. Utredningen föreslår bl.a. ett dialogbaserat och lärosätessanpassat styrinstrument i form av fyraåriga överenskommelser där varje lärosätes mål och uppföljningskriterier formuleras för ett antal områden som prioriteras av politiken. Mål och uppföljningskriterier bör vara föremål för dialog mellan Regeringskansliet och lärosätet, enligt utredningen, men tydligt vara lärosätets ansvar.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet understryka vikten av ett välfungerande ledarskap i högskolan för att skapa bästa möjliga förutsättningar för verksamhetens kvalitet och resultat. När det gäller motionsyrkanden om den s.k. Ledningsutredningen kan utskottet konstatera att flera av utredningens förslag om ledarskap och ledningsstrukturer rör lärosätens interna frågor och vänder sig därför direkt till lärosätena. Utskottet vill också peka på att Styr- och resursutredningen innehåller förslag som rör lärosätens strategiska handlingsförmåga och vill därför avvakta den pågående beredningen av utredningsförslagen. När det gäller yrkandena i övrigt finner utskottet inte skäl att föreslå några åtgärder. Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2018/19:2057 (L) yrkande 3 och 2018/19:2827 (M) yrkandena 1 och 2.

Resurstilldelning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om systemet för resurstilldelning.

Jämför reservation 9 (M), 10 (SD), 11 (C) och 12 (KD).

Motionerna

I motion 2018/19:1073 av Åsa Lindestam (S) önskar motionären att man

överbäger att förenkla regelverket så att det blir enklare att bedriva statligt finansierad forskning på fler lärosäten.

I motion 2018/19:1790 av Carina Ohlsson m.fl. (S) framförs behovet av att de statliga forskningsanslagen fördelas jämnare över landet.

I kommittémotion 2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 9 begärs ett klargörande av principerna för den modell enligt vilken resurser till forskningen ska fördelas. I yrkande 11 framförs att effektivitet och kvalitet bör vara vägledande när ett nytt resurstilldelningssystem tas fram.

I kommittémotion 2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 31 framförs att högskolans resurstilldelningssystem i högre grad ska premiera akademisk kvalitet, genomströmning och etablering på arbetsmarknaden.

I motion 2018/19:987 av Ulrika Jörgensen m.fl. (M) föreslås att fler parametrar tillförs resurstilldelningssystemet i syfte att öka incitamenten att bedriva högkvalitativ utbildning.

I motion 2018/19:1901 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 3 anförs att resurstilldelningssystemet i högre utsträckning bör utgå från kvalitet snarare än kvantitet.

I motion 2018/19:2174 av Saila Quicklund (M) poängteras behovet av att se över indikatorerna som styr resurstilldelningen i syfte att stärka kopplingen till den lokala arbetsmarknaden.

I kommittémotion 2018/19:377 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 1 begärs att basanslagen till forskningen inom högskolorna ska öka samtidigt som motsvarande summa för strategiska satsningar ska minska.

I kommittémotion 2018/19:379 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 1 förordas att anslagen till den högre utbildningen ska öka i syfte att stärka kvaliteten på undervisningen. I yrkande 3 efterfrågas en utredning om hur ett finansieringssystem för högskolan kan bli mer kvalitetsdrivande. I yrkande 5 begärs att produktivitetsavdraget inom högskoleväsendet avskaffas.

I kommittémotion 2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 28 efterfrågas ett resurstilldelningssystem som gynnar livslångt lärande, arbetslivsanknytning, kvalitet och regional samverkan.

I motion 2018/19:2401 av Eskil Erlandsson och Anders Åkesson (båda C) framförs behovet av ett nytt budgetfördelningssystem för forskningsanslagen.

I kommittémotion 2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 8 framförs att högskolornas samverkansuppdrag behöver tydliggöras och kopplas till resurstilldelning.

I motion 2018/19:315 av Hans Eklind (KD) förordas en översyn av ansvaret för finansieringen av läkarutbildningen vid Örebro universitet, i syfte att staten ska ta samma finansieringsansvar för utbildningen som för övriga platser i landet.

Bakgrund och pågående arbete

Gällande fördelningsprinciper

Statliga universitet och högskolor tilldelas huvuddelen av sina resurser via ett anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå och ett anslag för forskning och utbildning på forskarnivå. För utbildning på grundnivå och avancerad nivå tilldelas respektive lärosäte varje år ett s.k. takbelopp som är den ersättning lärosätet kan få för att utbilda studenter. Lärosätet beslutar i hög grad självt om sitt utbildningsutbud. Ersättningen beräknas dels utifrån antalet registrerade studenter (helårsstudenter), dels utifrån det antal högskolepoäng som studenterna presterar under ett år (helårsprestationer). Ersättningen beror också på vilket utbildningsområde som helårsstudenterna och helårsprestationerna hänförs till. Olika utbildningsområden genererar olika ersättningsbelopp, och respektive kurs klassificeras av lärosätet till ett utbildningsområde beroende på kursens ämnesinnehåll.

I budgetpropositionen anges varje år ersättningsbelopp för helårsstudenter och helårsprestationer för de olika utbildningsområdena. Regeringen har i omgångar höjt ersättningsbeloppen för vissa utbildningsområden, s.k. kvalitetsförstärkningar, vilka har inneburit nivåhöjningar av ersättningen utöver pris- och löneomräkningen. Dessa kvalitetsförstärkningar har i första hand gällt utbildningsområden med lägst ersättning, dvs. humaniora, teologi, juridik och samhällsvetenskap. Ett lärosäte kan därutöver få finansiering för ett s.k. särskilt åtagande, dvs. en specifik uppgift som lärosätet fått av regeringen.

I 2016 års forskningspolitiska proposition (Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft, prop. 2016/17:50) angav regeringen principer för fördelning av ökade forskningsanslag till lärosätena. Alla statliga universitet och högskolor samt Chalmers tekniska högskola AB och Stiftelsen Högskolan i Jönköping skulle få anslag för forskning och utbildning på forskarnivå som omfattar minst 12 000 kronor per student. Vidare angav regeringen att merparten av nya anslag till forskning och utbildning på forskarnivå skulle fördelas utifrån dels de nuvarande två kvalitetsindikatorerna, citeringar och publiceringar respektive externa medel, dels samverkan med det omgivande samhället, en s.k. kvalitetsbaserad resurstilldelning. Regeringen menade vidare att det är väsentligt att även de mindre, enskilda utbildningsanordnarna har en forskningsanknuten utbildning. Därför skulle de tilldelas resurser för forskning och utbildning på forskarnivå motsvarande 8 000 kronor per helårsstudent, i den mån de inte redan nådde upp till denna nivå.

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1) angav regeringen att 2018 års resurstilldelning för samverkan skulle göras utifrån den bedömning som Vinnova hade gjort av lärosätenas strategier för samverkan i avvaktan på den pågående Sty- och resursutredningens förslag om hur samverkan kan

premieras ekonomiskt (se nedan). Detta gällde för de lärosäten som ingår i den kvalitetsbaserade resurstilldelningen.

Utgångspunkten för förslagen i budgetpropositionen för 2019 var den budget som riksdagen beslutade för 2018 efter förslag i budgetpropositionen för 2018. I syfte att genomföra den utbyggnad av lärar- och förskolläraryr utbildningarna som inleddes 2017, den utbyggnad av högskolan som inleddes 2018 samt den beräknade ökningen av universitets och högskolors anslag för forskning och utbildning på forskarnivå 2019 som presenterades i propositionen Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft (prop. 2016/17:50) beslutade riksdagen att öka anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor* med totalt 406 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag i budgetpropositionen för 2019 (prop. 2017/18:1, bet. 2017/18:UbU1, rskr. 2017/18:125). I vårändringsbudgeten för 2019 (prop. 2018/19:99) föreslår regeringen en fördelning av medlen till lärosätenas anslag för utbildning på grundnivå och avancerad nivå och för forskning och utbildning på forskarnivå samt till anslaget för enskilda utbildningsanordnare. Ökningen för utbyggnad av lärar- och förskolläraryr utbildningarna och högskolan har justerats nedåt utifrån att en del av budgetåret redan har förflutit. Riksdagen väntas fatta beslut om vårändringsbudgeten i början av juni 2019.

Utöver det anslag som varje lärosäte tilldelas för forskning och utbildning på forskarnivå, får högskolor och universitet en stor andel av sina forskningsmedel i form av bidrag från statliga och icke-statliga forskningsfinansiärer.

Styr- och resursutredningen

Direktivet för Styr- och resursutredningen (dir. 2017:46) angav att utredaren bl.a. ska föreslå på vilket sätt anslag för utbildning och forskning bör tilldelas så att lärosätena får förutsättningar att bedriva långsiktig verksamhet och kan nå målen för utbildning och forskning samt uppnå högsta möjliga kvalitet. Utredaren skulle också föreslå hur samverkan med det omgivande samhället kan premieras ekonomiskt. I fråga om lärosätenas samverkan med det omgivande samhället påminde regeringen om att den i 2016 års forskningspolitiska proposition (prop. 2016/17:50) konstaterade att resurstilldelningen till lärosätena har medfört att angelägna aspekter av högskolans verksamhet inte har främjats i tillräcklig utsträckning, t.ex. samverkan med det omgivande samhället.

I utredningens betänkande En långsiktig, samordnad och dialogbaserad styrning av högskolan (SOU 2019:6) föreslås att utbildning och forskning ses som en samlad verksamhetsgren där all verksamhet vid lärosätet ingår och att varje lärosäte tilldelas ett samlat anslag för denna verksamhetsgren.

För det samlade anslaget redovisas en utbildningsram och en forskningsram där utbildningsramen motsvarar dagens anslag till utbildning på grundnivå och

avancerad nivå och forskningsramen motsvarar dagens anslag till forskning och utbildning på forskarnivå.

Utbildningsramen föreslås bestå av en fast bas och en årligt rörlig del. Basen och den rörliga ersättningen föreslås utgöra vardera hälften av lärosätets totala tilldelning för utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Den rörliga delen föreslås styras av antalet helårsstudenter. Kategorin helårsprestationer föreslås därmed utgå, för att underlätta utvecklingen av nya utbildningar och av det livslånga lärandet, undvika incitament att sänka examinationskrav samt ge en ökad stabilitet.

Utredningen bedömer vidare att de ämnesbaserade ersättningsbeloppen har en rad nackdelar, bl.a. att ämnesindelningen utgår från traditionella och delvis föråldrade indelningar, att kursklassificeringen är varierande och svår att granska och att nyskapande utbildningar och utbildningar över ämnes- och fakultetsgränser försvåras. I utredningen föreslås i stället en modell utan ersättningsbelopp som innebär att ett lärosäte tilldelas en viss ekonomisk ram och ett mål om antalet helårsstudenter. Fördelarna med modellen är enligt utredningen dels att det tydliggör lärosätets ansvar att bedöma hur resurserna fördelas för att uppnå hög kvalitet i utbildningen och ett attraktivt utbildningsutbud, dels att statsmakterna ges möjlighet att styra den totala omfattningen av utbildningen, vilket i dag endast sker indirekt.

Utredningen har remitterats, och svaren ska komma in i slutet av juni 2019.

Utskottets ställningstagande

Yrkandena tar sikte på frågan om hur systemet för resurstilldelning till lärosätena ska vara utformat. Utskottet kan konstatera att Styr- och resursutredningen lämnar flera genomgripande förslag vad gäller systemet för lärosätenas resurstilldelning och att utredningens betänkande har skickats på remiss. Utskottet finner därför ingen anledning att föregripa eventuella förslag och föreslå andra åtgärder utifrån yrkanden om systemet för resurstilldelning och avstyrker därmed motionerna 2018/19:315 (KD), 2018/19:377 (SD) yrkande 1, 2018/19:379 (SD) yrkandena 1, 3 och 5, 2018/19:987 (M), 2018/19:1073 (S), 2018/19:1790 (S), 2018/19:1901 (M) yrkande 3, 2018/19:2174 (M), 2018/19:2401 (C), 2018/19:2827 (M) yrkandena 9 och 11, 2018/19:2835 (M) yrkande 31, 2018/19:2841 (C) yrkande 28 och 2018/19:2913 (KD) yrkande 8.

Kvalitetssäkring

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kvalitetssäkring.
Jämför reservation 13 (M) och 14 (SD).

Motionerna

I kommittémotion 2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 3 anser motionärerna att det ska vara möjligt för intresserade att kunna jämföra utbildningars kvalitet mellan olika lärosäten. I samma kommittémotion yrkande 5 anser motionärerna att en nationell rankingslista bör inrättas över lärosätenas program och kurser utifrån utbildningarnas kvalitet och studenternas etablering på arbetsmarknaden efter examen. I yrkande 6 menar motionärerna att man bör stärka Universitetskanslersämbetets kvalitetsutvärdering. I yrkande 7 menar motionärerna att frågan om andelen lärarledda timmar måste vara en del av kvalitetsutvärderingen av en utbildning. I yrkande 8 vill motionärerna att lärosätena ges i uppdrag att redovisa hur de systematiskt arbetar för att förbättra studenters inlärningsmiljö.

I motion 2018/19:1543 av Lars Hjalmered (M) yrkande 5 vill motionären understryka vikten av att följa upp och utvärdera lärarutbildningarnas kvalitet.

I motion 2018/19:1901 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 1 anser motionärerna att utbildningars kvalitetsutvärdering bör reformeras så att den också omfattar studenternas etablering på arbetsmarknaden samt antalet lärarledda timmar på utbildningen. I yrkande 2 anser motionärerna att en rankingslista över utbildningar och kurser bör införas för att man ska kunna jämföra utbildningars kvalitet mellan lärosäten.

I kommittémotion 2018/19:379 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 6 anser motionärerna att staten ska kunna ålägga ett lärosäte att rätta till brister i lärarutbildningen och uppdra åt ett annat lärosäte att anordna utbildningen om bristerna inte rättas till.

I kommittémotion 2018/19:1648 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkande 1 ser motionärerna ett behov av en nationell översyn och kvalitetssäkring av scenkonstutbildningar.

Bakgrund och pågående arbete

Nationellt system för kvalitetssäkring

I december 2015 överlämnade regeringen skrivelsen Kvalitetssäkring av högre utbildning (skr. 2015/16:76) till riksdagen. I skrivelsen presenterade regeringen bedömningar av ett nytt nationellt kvalitetssäkringssystem för högre utbildning. Regeringen bedömde att de granskningar som

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) ansvarar för borde beakta lärosätenas eget kvalitetssäkringsarbete i ökad utsträckning. Systemet skulle bestå av fyra komponenter:

- examenstillståndsprövning
- granskning av lärosätens kvalitetssäkringsarbete
- utbildningsutvärdering
- tematiska utvärderingar.

Bedömningarna i skrivelsen syftade till att utgöra ett ramverk för kvalitetssäkringssystemet. Regeringen avsåg att ge UKÄ i uppdrag att ansvara för att vidareutveckla och genomföra ett nytt system. Skrivelsen behandlades av riksdagen i mars 2016 och lades till handlingarna (bet. 2015/16:UbU9, rskr. 2015/16:155). Riksdagen beslutade vidare om tre tillkännagivanden till regeringen, varav ett avsåg en översyn av regeringen hur utbildningars kvalitet kan jämföras mellan olika lärosäten.

UKÄ gavs under våren 2016 i uppdrag att vidareutveckla och införa ett nytt nationellt kvalitetssäkringssystem för högskoleutbildning (U2016/01349/UH). I juli 2017 gjordes en ändring i myndighetens instruktion som innebär att det nationella kvalitetssäkringssystemet för högskoleutbildning även ska omfatta kvalitetssäkring av forskningsverksamheten. I juli 2017 lämnades också ett uppdrag till UKÄ att utveckla kvalitetssäkringssystemet så att det omfattar även forskningsverksamheten (U2017/03010/UH).

Granskningar av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete

Under 2018 påbörjades granskningar av kvalitetssäkringsarbetet på nio lärosäten i två omgångar. Bedömningen baseras på sex områden: Styrning och organisation, Förutsättningar, Utformningar, genomförande och resultat, Jämställdhet, Student- och doktorandperspektiv samt Arbetsliv och samverkan. Beslut fattades i mars 2019 för de fyra lärosäten som ingick i den första omgången. Malmö universitet och Högskolan i Borås fick omdömet godkänt kvalitetssäkringsarbete med förbehåll och kommer att följas upp på de bedömningsområden som inte bedömdes som tillfredsställande. Mälardalens högskola och Stiftelsen Högskolan i Jönköping fick omdömet ifrågasatt kvalitetssäkringsarbete och kommer att genomgå en ny granskning om tidigast två år. I den andra omgången ingår Gymnastik- och idrottshögskolan, Försvarshögskolan, Ersta Sköndal Bräcke högskola, Röda Korsets Högskola och Sophiahemmet Högskola. Beslut planeras till oktober 2019 (Årsredovisning för 2018, UKÄ).

Utbildningsutvärderingar

Under en första sexårsperiod (2017–2022) ska UKÄ granska ett urval utbildningar på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå. Legitimationsutbildningar ska prioriteras, och samtliga lärarutbildningar kommer därför att granskas. För ämneslärarutbildningarna kommer ett urval

av ämnen att granskas. Vidare ska läkarutbildningar, sjuksköterskeutbildningar och ett urval inriktningar inom specialistsjuksköterskeutbildningen granskas. Dessutom kommer cirka en fjärdedel av alla forskarutbildningar att granskas.

Under 2018 inleddes ett stort antal utvärderingar av förskollärarych grundläraryutbildningar och ämnesläraryutbildningar (19 utbildningar till förskollärare, 48 utbildningar till grundlärary och 104 utbildningar till ämneslärary). Beslut fattades i april 2019 för förskollärary och grundutbildningarna. Sammanlagt har 67 utbildningar granskats. Av dessa fick 35 utbildningar omdömet hög kvalitet, och 32 utbildningar fick omdömet ifrågasatt kvalitet. I det senare fallet har berörda lärosäten ett år på sig att rätta till de brister som identifierats. Beslut för utvärderingarna av ämnesläraryutbildningarna kommer att fattas hösten 2019 (Årsredovisning för 2018, UKÄ).

Jämförelser av utbildningars kvalitet

I uppdraget till Universitetskanslersämbetet (UKÄ) att vidareutveckla och införa ett nytt nationellt kvalitetssäkringssystem för högskoleutbildning ingick att föreslå hur utbildningars kvalitet ska kunna jämföras mellan olika universitet och högskolor. Uppdraget redovisades till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) i oktober 2016 i rapporten Nationellt system för kvalitetssäkring av högre utbildning (rapport 2016:15). UKÄ:s uppfattning var att frågan om hur jämförelser av utbildning ska genomföras bör hanteras utanför uppdraget att utveckla och införa ett nytt kvalitetssäkringssystem. UKÄ pekade samtidigt på möjligheten att jämföra utbildningar via myndighetens webbplats i de fall UKÄ gör nationella utbildningsutvärderingar av ämnen eller yrkesexamina. UKÄ pekade även på att det finns jämförande statistik om lärosäten att ta del av.

Regeringen avser att återkomma till riksdagen i frågan under 2019 enligt sin redovisning av vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av tidigare riksdagsskrivelser till regeringen (skr. 2018/19:75 s. 172).

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis kan utskottet konstatera att den första granskningsperioden i det nya nationella kvalitetssäkringssystemet har inletts. Utskottet ser positivt på att legitimationsutbildningar prioriteras inom utbildningsutvärderingarna och att samtliga läraryutbildningar därför kommer att granskas under 2019. Utskottet noterar att vissa granskningsresultat nyligen har publicerats och att berörda lärosäten har ett år på sig att rätta till de brister som identifierats.

När det gäller frågan om jämförelser av utbildningars kvalitet noterar utskottet att regeringen avser att återkomma till riksdagen i frågan under 2019. Utskottet kan också påminna om att resultat från UKÄ:s kvalitetsgranskningar publiceras löpande på myndighetens webbplats.

När det gäller yrkandena i övrigt finner utskottet inte skäl att föreslå några åtgärder.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2018/19:379 (SD) yrkande 6, 2018/19:1543 (M) yrkande 5, 2018/19:1648 (SD) yrkande 1, 2018/19:1901 (M) yrkandena 1 och 2 samt 2018/19:2827 (M) yrkandena 3 och 5–8.

Rekrytering till högskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om rekrytering till högskolan.
Jämför reservation 15 (M) och 16 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 10 menar motionärerna att det förslag som regeringen presenterade i en departementspromemoria 2017 om att lärosäten ska främja ett brett deltagande i utbildningen bör avslås med hänvisning till det arbete som lärosätena redan bedriver på området.

I motion 2018/19:549 av Lotta Finstorp (M) menar motionären att universitetens fältstationer bör vara öppna och tillgängliga för besök av elever på gymnasieskolornas naturvetarprogram mot bakgrund av vikten av att öka rekryteringen till naturvetenskapliga utbildningar.

I motion 2018/19:397 av Markus Wiechel och Mikael Strandman (båda SD) yrkande 2 anser motionärerna att information om behovet av en viss kompetens på arbetsmarknaden bör redovisas för kurser och utbildningar för att underlätta studenternas val av utbildning.

I kommittémotion 2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 31 menar motionärerna att det bör finnas ett transparent utvärderingssystem där utbildningens kvalitet, koppling till arbetsmarknaden och tidigare studenters åsikter tydliggörs så att blivande studenter kan göra välinformerade studieval. En stärkt information och vägledning inför studieval är viktiga pusselbitar för att bredda rekryteringen till högskolan, anser motionärerna.

I motion 2018/19:1917 av Ola Johansson och Rickard Nordin (båda C) yrkande 2 anser motionärerna att universitet och högskolor bör erbjuda jämställda studiemiljöer som profilering och konkurrensfördel.

Bakgrund, gällande rätt och pågående arbete

Gällande rätt

Av 1 kap. 5 § fjärde stycket högskolelagen (1992:1434) framgår att högskolorna aktivt ska främja och bredda rekryteringen till högskolan.

Information om högskoleutbildning

Universitets- och högskolerådet (UHR) har enligt sin instruktion i uppgift att stimulera intresset för högskoleutbildning, främja breddad rekrytering till högskolan och informera om högskoleutbildning. Myndigheten har utvecklat en särskild webbplats, studera.nu, för den som är intresserad av högskolestudier. UHR tillhandahåller även information och stöd till studie- och yrkesvägledare i skolan.

Kartläggning av breddad rekrytering och brett deltagande

Universitets- och högskolerådet (UHR) har på uppdrag av regeringen kartlagt och analyserat lärosätenas arbete med breddad rekrytering och breddat deltagande i högskolan. Uppdraget redovisades i april 2016. Enligt redovisningen är det dubbelt så vanligt att studera vid högskolan om man har högskoleutbildade föräldrar. Bristande studietradition får många att välja bort högskolan, men bl.a. kön, utländsk bakgrund, sexuell läggning, funktionsnedsättningar och skillnader mellan stad och landsbygd kan påverka vilka som studerar. UHR ansåg att arbetet med breddad rekrytering och breddat deltagande kräver ett brett och strategiskt arbetssätt och rekommenderade att regeringen ser till att lärosätena tar fram en strategi för det. UHR rekommenderade även att lärosätena återrapporterar sitt arbete med breddad rekrytering och breddat deltagande till regeringen.

I departementspromemorian Brett deltagande i högskoleutbildning (2017-07-18) lämnade regeringen ett förslag om ändring i högskolelagen med innebörden att lärosäten ska främja ett brett deltagande i utbildningen. Förslaget drogs tillbaka i december 2017 av statsrådet Helene Hellmark Knutsson bl.a. i avvaktan på Styr- och resursutredningens förslag.

Styr- och resursutredningen

Frågan om breddad rekrytering ingick i uppdraget för Styr- och resursutredningen (dir. 2017:46). I direktivet påpekades att den sociala snedrekryteringen till högskolan kvarstår, trots att det framgår av högskolelagen att lärosätena ska bredda rekryteringen för att ge fler tillgång till högskolan. Vidare angavs i direktivet att alla ska ges möjlighet att gå vidare till högskoleutbildning oavsett bakgrund, och en utvecklad styrning måste underlätta detta. Styr- och resursutredningens bedömning är att lärosätenas arbete med breddad rekrytering kan följas upp via dialogbaserad styrning genom överenskommelser. Utredningen bedömde också att utbildning på alla tre nivåer – grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå – bör ingå i lärosätenas arbete med breddad rekrytering. Om regeringen avser att gå vidare med planerna att se över högskolelagen i detta avseende bör den enligt utredningen överväga om även ett breddat deltagande i forskarutbildningen ska ingå (SOU 2019:6, s. 257–260). Utredningen har remitterats, och svaren ska komma in i slutet av juni 2019.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill understryka vikten av information och vägledning inför studieval för att bredda rekryteringen till högskolan. När det gäller yrkanden i olika frågor som rör rekrytering till högskolan kan utskottet konstatera att Styr- och resursutredningen har behandlat frågan om lärosätenas arbete med breddad rekrytering. Beredningen av Styr- och resursutredningen bör därför avvaktas, menar utskottet.

När det gäller yrkandet om avslag på regeringens förslag att lärosätena ska främja ett brett deltagande i utbildningen anser utskottet att det är tillgodosett i och med att förslaget drogs tillbaka i december 2017, bl.a. i avvaktan på Styr- och resursutredningens förslag.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2018/19:397 (SD) yrkande 2, 2018/19:549 (M), 2018/19:1917 (C) yrkande 2, 2018/19:2827 (M) yrkande 10 och 2018/19:2841 (C) yrkande 31.

Tillträde till högskolan

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om tillträde till högskolan, bl.a. antagning till lärarutbildningen.

Jämför reservation 17 (M), 18 (KD) och 19 (L).

Motionerna

Antagning till lärarutbildningen

I kommittémotion 2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 14 vill motionärerna skärpa antagningskraven för lärarutbildningen och införa särskilda behörigheter för olika lärarutbildningar, både när det gäller kurser och betyg på kurser. En blivande matematiklärare bör exempelvis ha krav på högre betyg inom just matematik än en blivande svensklärare. Antagningen bör också kompletteras med ett lämplighetsprov.

I motion 2018/19:1543 av Lars Hjälmered (M) yrkande 1 anser motionären att man bör överväga att införa ett lämplighetstest vid antagningen till lärarutbildningar.

I kommittémotion 2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkande 14 anser motionärerna att det ska krävas högre betyg än betyget E vid antagning till lärarutbildningen. Det ska krävas minst betyget B i vissa ämnen, t.ex. i svenska och engelska för en grundlärare och i undervisningsämnena för en ämneslärare. Vidare ska det införas ett lämplighetsprov vid antagning till lärarutbildningen.

I partimotion 2018/19:2057 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 8 anser motionärerna att det ska införas antagnings- och lämplighetstester vid vissa

utbildningar, bl.a. lärarutbildningen. Lämplighet ska kunna vara ett krav för grundläggande behörighet.

I kommittémotion 2018/19:2029 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 2 menar motionärerna att kraven för att antas till en lärarutbildning ska skärpas. Det ska vara möjligt att ställa krav på lägst betyget C i svenska för samtliga studenter och på betyget C i de ämnen som en blivande ämneslärare ska undervisa i. I samma motion yrkande 3 vill motionärerna att det införs ett lämplighetstest eller ett inträdesprov för alla lärarutbildningar och att lämplighet ska vara ett krav för grundläggande behörighet när en del av en utbildning är verksamhetsförlagd.

Övriga frågor om tillträde till högskolan

I kommittémotion 2018/19:2826 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 4 vill motionärerna utreda behovet av en standardiserad studentexamen, där elevernas slutbetyg är förankrade i resultaten på centrala prov, eller ett inträdesprov till högre utbildning.

I motion 2018/19:2581 av Ida Drougge (M) anser motionären att man bör överväga att ge Universitets- och högskolerådet i uppdrag att ta fram förslag på anpassningar vid skrivning av högskoleprovet och se till så att elever med funktionsnedsättning har rätt till sådana anpassningar. Exempel på anpassningar är förlängd provtid, provskrivning i en mindre sal och möjlighet att dela upp provdelarna med fler pauser.

I motion 2018/19:2906 av Robert Stenkvist och Ludvig Aspling (båda SD) anser motionärerna att ett antal platser på juristprogrammet bör reserveras för personer med erfarenhet av polisyrket.

I kommittémotion 2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkande 53 vill motionärerna att man ska verka för att lärosätena använder sig av möjligheten att lokalt besluta om grunder för urval till en utbildning, t.ex. särskilda prov.

Bakgrund, gällande rätt och pågående arbete

Tillträde till högskoleutbildning på grundnivå

Av 1 kap. högskolelagen (1992:1434) framgår att utbildningen ska ges på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå (7 §). Utbildning på grundnivå ska enligt lagen väsentligen bygga på de kunskaper som eleverna får på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper (1 kap. 8 §).

Av 4 kap. högskolelagen framgår att högskolorna ska ta emot de sökande som uppfyller behörighetskraven för studierna så långt det kan ske med hänsyn till kravet på att anpassa verksamheten så att en hög kvalitet nås i utbildningen och forskningen (1 §). Den högskola som anordnar en utbildning avgör vilka behörighetsvillkor som ska gälla för att bli antagen till utbildningen om inte annat följer av föreskrifter från regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer (2 §).

Av 7 kap. högskoleförordningen (1993:100) framgår att det för att bli antagen krävs att sökanden har grundläggande behörighet och dessutom den särskilda behörighet som kan vara föreskriven (2 §). Grundläggande behörighet till utbildning som påbörjas på grundnivå och vänder sig till nybörjare har bl.a. den som avlagt en högskoleförberedande examen i gymnasieskolan (5 §). De krav på särskild behörighet som ställs ska vara helt nödvändiga för att studenten ska kunna tillgodogöra sig utbildningen (8 §). Av bestämmelsen framgår vilka krav som avses.

Om inte alla behöriga sökande till en utbildning kan tas emot, ska urval göras bland de sökande (4 kap. 3 § högskolelagen). Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om urval. Enligt 7 kap. högskoleförordningen är urvalsgrunder betyg, resultat från högskoleprovet och andra urvalsgrunder som högskolan får bestämma (12 och 23 §§). Vid urval till en utbildning ska minst en tredjedel av platserna fördelas på grundval av betyg, minst en tredjedel på grundval av resultat från högskoleprovet och högst en tredjedel på grundval av de urvalsgrunder som högskolan bestämt (13 §). Meritkurser är sådana kurser från gymnasial utbildning som är särskilt meriterande vid urval och som inte utgör krav på grundläggande eller särskild behörighet (18 §). I bilaga 3 till högskoleförordningen redovisas närmare bestämmelser om platsfördelning vid urval på grundval av betyg liksom om hur betyg ska värderas.

Nya bestämmelser om tillträde till högskolan

I mars 2018 överlämnades propositionen Fler vägar till kunskap – en högskola för livslångt lärande (prop. 2017/18:204) till riksdagen. Regeringen föreslog att tidigare riksdagsbindningar ska hävas när det gäller tillträde, behörighet och urval till högskoleutbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare. Vidare föreslog regeringen att endast de övergripande ramarna för regleringen om grundläggande och särskild behörighet och urval till sådan utbildning ska godkännas av riksdagen. Riksdagen beslutade enligt regeringens förslag (bet. 2017/18:UbU25, rskr. 2017/18:331).

I juli 2018 beslutade regeringen om ändringar i högskoleförordningen från den 1 juni 2022 (SFS 2018:1503). Ändringarna innebär framför allt att en ny bestämmelse har införts som beskriver vad den grundläggande behörigheten består av. Innebörden i bestämmelserna om särskild behörighet och urval har inte ändrats.

Grundläggande behörighet har enligt den nya bestämmelsen den som har vissa nödvändiga kompetenser för att kunna ta till sig och slutföra en högskoleutbildning (t.ex. kunskaper inom det svenska och det engelska språket, ett vetenskapligt förhållningssätt och problemlösningsförmåga). Universitets- och högskolerådet (UHR) ska meddela föreskrifter om de nödvändiga kompetenserna. Att man har de nödvändiga kompetenserna ska kunna visas på olika sätt, t.ex. genom en högskoleförberedande gymnasieexamen eller genom ett nationellt behörighetsprov för

grundläggande behörighet. UHR har haft i uppdrag att förbereda inför dels utvecklingen av ett sådant prov, dels genomförandet av en försöksverksamhet med ett sådant prov enligt förordningen (2018:1510) om försöksverksamhet med behörighetsprov för tillträde till högskoleutbildning. Uppdraget redovisades till regeringen (Utbildningsdepartementet) i januari 2019. UHR:s bedömning i nuläget är att ett första provtillfälle i full skala torde kunna genomföras under vårterminen 2025 inför antagning till höstterminen 2025.

Försöksverksamhet med krav på lämplighet vid antagning till lärar- och förskolläraryrket

Universitets- och högskolerådet (UHR) hade 2014–2018 i uppdrag att samordna en försöksverksamhet med krav på att den som antas till en utbildning som leder till förskolläraryrket, grundläraryrket eller ämneslärarexamen är lämplig för lärar- eller förskolläraryrket (förordning 2015:566). UHR tog därför fram föreskrifter om lämplighet som krav vid antagning till lärarutbildning (UHRFS 2015:5). I försöksverksamheten deltog två lärosäten: Stiftelsen Högskolan i Jönköping (Jönköping University) och Linnéuniversitetet. Lärosätena arbetade fram var sin modell för att bedöma lämplighet bland sökande i höstantagningen 2016 till ett antal utvalda lärarprogram. Modellerna utgick från UHR:s föreskrifter om vad som avses med lämplighet för yrket. Båda modellerna användes för att ge behörighet till utbildningarna och vid ett eventuellt urval. Sammanlagt genomgick 475 sökande lämplighetsbedömning. 452 sökande blev behöriga, och 23 sökande underkändes och bedömdes som ännu inte lämpliga.

Uppdraget redovisades i maj 2018 (rapport 2018:8). UHR konstaterade att utvärderingen begränsades av att tiden för uppföljning hade varit kort. (Studenterna som antogs i försöksverksamheten hade vid uppföljningstillfället gått tre terminer på utbildningen.) UHR kunde inte rekommendera ett generellt införande av lämplighetsbedömning vid antagning till lärarutbildning i de former som hade utvärderats. UHR påpekade också att det skulle medföra stora krav på bedömningsverksamheten om lämplighetsbedömning skulle vara ett krav för behörighet. Då måste alla sökande (ca 46 000) kunna genomföra en lämplighetsbedömning under antagningsprocessen. Det skulle även innebära omfattande kostnader.

Tillträdesutredningen, som lämnade sitt betänkande (SOU 2017:20) i mars 2017, tog inte ställning till om en lämplighetsbedömning bör införas vid antagning till lärar- och förskolläraryrket eller inte. Utredningen ansåg dock att det var viktigt att avvakta UHR:s utvärdering innan något beslut fattas. Om man sedan skulle besluta att införa en lämplighetsbedömning menade utredningen att ett godkänt resultat på en lämplighetsbedömning bör vara ett krav för särskild behörighet och inte ett krav för grundläggande behörighet.

Förberedande uppdrag inför utveckling av ett särskilt antagningsprov för ämneslärarutbildningen

UHR hade i uppdrag i regleringsbrevet för 2018 att förbereda utvecklingen av ett särskilt antagningsprov för ämneslärarutbildningen med fokus på de sökandes motivation i syfte att minska avhopp. Uppdraget redovisades i december 2018. Den övergripande slutsatsen var att studenter avbryter påbörjade ämneslärarutbildningar av olika anledningar. UHR kunde därför inte rekommendera att ett särskilt antagningsprov införs utan menade att det krävs en kombination av åtgärder. UHR föreslog bl.a. mer vägledning inför studievalet och ett tydligare fokus på lärarrollen och läraryrket i utbildningen.

Utreda en modell med högre krav för särskild behörighet

Enligt regleringsbrevet för 2019 har UHR i uppdrag att kartlägga studenters jämförelsetal och betyg i de kurser som krävs för särskild behörighet på vissa program som leder till yrkesexamen. I analysen av sambanden mellan betyget i de kurser som krävs för särskild behörighet och studenternas prestationer, avhopp och genomströmning ska en jämförelse göras med resultaten i Universitetskanslersämbetets (UKÄ) analyser om betyg, genomströmning och avhopp. Den delen av uppdraget ska genomföras i samarbete med UKÄ.

UHR ska vidare utreda och föreslå hur en modell med högre krav för särskild behörighet skulle kunna utformas. Fokus ska i första hand ligga på krav i form av högre betyg än E i kurser som krävs för särskild behörighet. UHR ska dock även utreda alternativa modeller.

Utifrån kartläggningen och analysen ska UHR analysera för- och nackdelar med högre krav för särskild behörighet och beskriva konsekvenserna av olika modeller när det gäller söktryck, vilka som antas, olika grupper av presumtiva sökande, gymnasieskolan, den kommunala vuxenutbildningen, tillträdesbestämmelserna för högskolan och eventuella övriga konsekvenser. UHR ska under arbetet med konsekvensanalysen inhämta kunskap, erfarenheter och synpunkter från Skolverket. UHR ska lämna nödvändiga författningsförslag. Uppdraget ska redovisas till regeringen (Utbildningsdepartementet) senast den 29 maj 2019.

Främja lärosätenas användning av lokalt beslutade urvalsgrunder

UHR har i uppdrag enligt regleringsbrevet för 2019 att främja universitets och högskolors användning av lokalt beslutade urvalsgrunder samt stödja dessa i arbetet med att utveckla sådana urvalsgrunder. Myndigheten ska bedöma om det finns behov av föreskrifter om lokalt beslutade urvalsgrunder. Myndigheten ska redovisa de insatser som genomförts i årsredovisningen.

Av årsredovisningen för 2018 framgår att UHR har sänt en enkät till samtliga lärosäten i syfte att identifiera goda exempel på lärosätenas användning av sådana urvalsgrunder, deras behov av stöd samt eventuellt behov av föreskrifter. Totalt 25 lärosäten besvarade enkäten, och drygt hälften anger att de använder lokalt beslutade urvalsgrunder till något av lärosätets

program på grundnivå (i stor utsträckning konstnärliga utbildningar). UHR kommer att sprida goda exempel under 2019.

Anpassade högskoleprov

Personer med viss funktionsnedsättning får genomföra högskoleprovet med anpassning. Personer med dokumenterad dyslexi eller svag synskada får skriva högskoleprovet med förlängd provtid. Personer med dokumenterad grav synskada skriver ett speciellt framtaget högskoleprov med förlängd provtid i punktskrift eller i talboksformatet Daisy. Under 2018 utredde UHR om personer med dyskalkyli, narkolepsi eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar ska få anpassning i form av förlängd provtid vid högskoleprovet.

Den sakpolitiska överenskommelsen från januari 2019 och regeringsförklaringen

I den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna (januari 2019) framgår av punkten 56 att antagningskraven till lärarutbildningen ska höjas. Detta ska genomföras från 2021.

I regeringsförklaringen den 21 januari 2019 anförts att antagningskraven till lärarutbildningen ska höjas.

Utskottets ställningstagande

I fråga om skärpta krav för antagning till lärarutbildningen vill utskottet framhålla att det framgår av regeringsförklaringen i januari 2019 att antagningskraven till lärarutbildningen ska höjas. Utskottet noterar att detta ska genomföras från 2021 enligt den sakpolitiska överenskommelsen från januari 2019. Utskottet kan vidare konstatera att UHR ska föreslå en modell med högre krav för särskild behörighet till bl.a. lärarutbildningen i slutet av maj 2019.

När det gäller frågan om att införa en lämplighetsbedömning i samband med antagning till lärar- och förskollärarytbildningarna vill utskottet peka på att UHR inte kan rekommendera att en lämplighetsbedömning införs generellt, bl.a. mot bakgrund av att det skulle medföra omfattande kostnader att låta alla ca 46 000 sökande genomgå en sådan bedömning. Utskottet noterar också att UHR inte heller kan rekommendera att ett särskilt antagningsprov införs för ämneslärarutbildningen.

När det gäller yrkandet om att utreda behovet av en studentexamen eller ett särskilt inträdesprov till högre utbildning vill utskottet påminna om att riksdagen nyligen godkände de övergripande ramarna för regleringen av grundläggande och särskild behörighet och urval till högskoleutbildning på grundnivå (prop. 2017/18:204, bet. 2017/18:UbU25, rskr. 2017/18:331). Det innebär att det för grundläggande behörighet fr.o.m. den 1 juni 2022 krävs att den sökande har nödvändiga kompetenser för att kunna tillgodogöra sig sådan

utbildning. Den sökande kan visa det genom t.ex. en högskoleförberedande gymnasieexamen (som i dag) eller ett nytt nationellt behörighetsprov. Ett sådant prov kommer att kunna införas från vårterminen 2025, enligt UHR:s bedömning. Utskottet vill i sammanhanget betona vikten av förutsägbarhet och god framförhållning när det gäller bestämmelser om tillträde till högskolan.

När det gäller yrkandet om att verka för att lärosätena använder sig av möjligheten att lokalt besluta om grunder för urval till en utbildning kan utskottet konstatera att UHR har i uppdrag att främja universitets och högskolors användning av lokalt beslutade urvalsgrunder samt stödja lärosätena i arbetet med att utveckla sådana urvalsgrunder.

När det gäller övriga yrkanden finner utskottet inte skäl att föreslå några åtgärder.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2018/19:1543 (M) yrkande 1, 2018/19:2029 (L) yrkandena 2 och 3, 2018/19:2057 (L) yrkande 8, 2018/19:2581 (M), 2018/19:2826 (M) yrkande 4, 2018/19:2835 (M) yrkande 14, 2018/19:2893 (KD) yrkandena 14 och 53 samt 2018/19:2906 (SD).

Vissa studentfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om vissa studentfrågor.

Jämför reservation 20 (V) och 21 (L).

Motionerna

I partimotion 2018/19:1760 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkande 16 menar motionärerna att Universitets- och högskolerådet (UHR) bör ges i uppdrag att främja möjligheterna för föräldrar att studera. I samma motion yrkande 17 anser motionärerna att regeringen bör ge alla lärosäten i uppdrag att ha en föräldrapolicy. En föräldrapolicy kan enligt motionärerna innehålla exempelvis principer om studerandes rätt att återgå till studier efter uppehåll för föräldraledighet eller vad som händer om en studerande missar obligatoriska moment på grund av frånvaro för vård av sjukt barn.

I partimotion 2018/19:2057 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 9 anser motionärerna att man bör se över de disciplinära åtgärderna vid tentamensfusk.

I motion 2018/19:455 av Annika Hirvonen Falk (MP) vill motionären öka möjligheterna för studenter att delta i demokratiarbetet genom att ge dem samma rättigheter som arbetstagare har att vara lediga för att fullgöra sitt uppdrag som förtroendevald.

Bakgrund och gällande rätt

Studierande med barn

Av högskoleförordningen (1993:100) framgår att lärosätena ansvarar för uppgifter av studiesocial karaktär som stöder studenterna i deras studiesituation och för att studenterna i övrigt har en god studiemiljö (1 kap. 11 §).

Studiemedel består av studiebidrag och studielån. Utöver studiemedel kan studerande som har vårdnad om barn få studiebidrag i form av tilläggsbidrag (3 kap. 13 a § studiestödslagen [1999:1395]). Sådant bidrag får lämnas t.o.m. det kalenderhalvår barnet fyller 18 år. Den som studerar på heltid 2019 och har ett barn får ett bidrag på 612 kronor för fyra veckor. Bidraget administreras av Centrala studiestödsnämnden (CSN).

Av förordningen (2012:811) med instruktion för Universitets- och högskolerådet framgår att myndigheten ska informera om högskoleutbildning. Universitets- och högskolerådet (UHR) har utvecklat en särskild webbplats, studera.nu, för den som är intresserad av högskolestudier. Den innehåller information om att studera när man har barn. Av informationen framgår bl.a. att den som studerar med studiemedel i högskolan under vissa förutsättningar kan få behålla sitt studiestöd vid vård av barn (vab).

I sitt svar på fråga 2017/18:699 av Linda Snecker (V) om åtgärder för att underlätta för studenter att kombinera studier och föräldraskap konstaterade statsrådet Helene Hellmark Knutsson den 13 februari 2018 följande:

Regeringens främsta åtgärd för att underlätta för studenter med barn är studiestödet. Det svenska studiemedelssystemet möjliggör för människor att söka sig vidare till studier eller att senare i livet återuppta studier.

[--]

Frågeställaren nämner själv det tilläggsbidrag som studenter med barn kan få utöver det ordinarie studiestödet. Tilläggsbidraget syftar till att underlätta för föräldrar att studera samt till att hjälpa barn i ekonomiskt utsatta familjer. Bidraget ges till och med det kalenderhalvår barnet fyller 18 år. Bidragets storlek varierar beroende på antalet barn. Under 2016 fick ca 81 800 studerande med studiemedel tilläggsbidrag, vilket är i princip oförändrat jämfört med 2015. Av dessa var 80 procent kvinnor och 20 procent män.

Det är lärosätena som har ansvaret för studenternas arbetsmiljö. Som frågeställaren själv nämner varierar lärosätenas arbete och policys kring studenter med barn utifrån att ansvaret för dessa frågor hanteras lokalt. Det är en fråga för respektive lärosäte att t.ex. bestämma om och när ett barn bedöms kunna medfölja vid undervisning. Flertalet lärosäten tillhandahåller information och stöd för att underlätta för studenter med barn. Det kan ta sig uttryck i form av god framförhållning i information om schema, examinationer och obligatoriska moment. Vidare kan det också handla om anpassade lokaler.

Åtgärder vid tentamensfusk

I 10 kap. högskoleförordningen finns bestämmelser om disciplinära åtgärder. De disciplinära åtgärderna är varning och avstängning (2 §). Sådana åtgärder

får vidtas mot studenter som t.ex. med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när en studieprestation annars ska bedömas (1 §).

Grundad misstanke om fusk vid tentamen ska skyndsamt anmälas till rektorn. Rektorn ska låta utreda ärendet och ge studenten tillfälle att yttra sig över anmälningen. Rektorn ska därefter avgöra om omständigheterna är sådana att ärendet ska lämnas utan vidare åtgärd, leda till en varning av rektorn eller lämnas till disciplinnämnden för prövning (9 §).

En disciplinnämnd ska finnas vid varje lärosäte och bestå av rektorn som ordförande, en lagfaren ledamot som ska vara eller ha varit ordinarie domare och en företrädare för lärarna. Studenterna har rätt att vara representerade i nämnden med två ledamöter (3–4 §§).

Ett beslut om avstängning innebär att studenten inte får delta i undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen vid lärosätet. Beslutet ska avse en eller flera perioder, dock sammanlagt högst sex månader (2 §). När ett beslut om avstängning har fattats ska Centrala studiestödsnämnden (CSN) och de organ inom lärosätet som berörs genast underrättas om detta (13 §).

Ledighet för förtroendeuppdrag

Av 7 kap. 33 § högskoleförordningen framgår att en högskola, om det finns särskilda skäl, i enskilda fall får besluta att den som är antagen till en utbildning på grundnivå eller avancerad nivå vid högskolan får anstånd med att påbörja studierna, eller får fortsätta sina studier efter studieuppehåll.

Av 4 § Universitets- och högskolerådets föreskrifter om anstånd med studier för antagna samt studieuppehåll (UHRFS 2013:3) framgår att särskilda skäl för att få fortsätta studierna efter studieuppehåll kan vara sociala, medicinska eller andra särskilda omständigheter, t.ex. vård av barn, värnplikts- eller civilplikts-tjänstgöring eller studentfackliga uppdrag. Särskilda skäl kan också vara tidsbegränsad provanställning enligt 12 § lagen (2012:332) om vissa försvarsmaktsanställningar eller tjänstgöring i Försvarsmakten för den som är anställd som tidvis tjänstgörande gruppbefäl, soldat eller sjöman enligt denna lag.

Utskottets ställningstagande

I fråga om studerande som har barn vill utskottet påminna om att studiestödet är en viktig åtgärd för att underlätta för dessa studenter. Det är också möjligt för studerande som har barn att få ett tilläggsbidrag utöver det ordinarie studiestödet. Utskottet vill också peka på att UHR informerar om högskolestudier på sin webbplats studera.nu, och där finns det information riktad till den som studerar och har barn. Utskottet vill även påminna om att det är lärosätena som har ansvaret för studenternas arbetsmiljö. Eftersom ansvaret för dessa frågor hanteras lokalt varierar lärosätenas arbete och

policyer om studenter som har barn. Utskottet avstyrker därmed motion 2018/19:1760 (V) yrkandena 16 och 17.

När det gäller yrkandet om att se över de disciplinära åtgärderna vid tentamensfusk anser utskottet att gällande regelverk är väl avvägt. Utskottet avstyrker därmed motion 2018/19:2057 (L) yrkande 9.

Även när det gäller yrkandet om ledighet för förtroendeuppdrag anser utskottet att gällande regelverk är väl avvägt. Utskottet avstyrker därmed motion 2018/19:455 (MP).

Högskolans internationalisering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om högskolans internationalisering.

Jämför reservation 22 (KD) och 23 (L).

Motionerna

I motion 2018/19:1351 av Runar Filper (SD) yrkande 2 vill motionären att åtgärder ska vidtas för att stärka det svenska språkets ställning på universitet och högskolor.

I kommittémotion 2018/19:2914 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 38 anser motionärerna att möjligheten att tillhandahålla bostäder åt utländska studenter och gästforskare ska permanentas för samtliga universitet och högskolor.

I partimotion 2018/19:2057 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 6 vill motionärerna se över möjligheten att inrätta ett Nobelstipendium.

I kommittémotion 2018/19:2029 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 7 anser motionärerna att internationaliseringen av lärarutbildningen bör uppmuntras att öka.

I motion 2018/19:664 av Emma Hult (MP) betonar motionären vikten av en avgiftsfri utbildning för alla. Till följd av studieavgifterna har andelen internationella studenter minskat, enligt motionären.

Bakgrund, gällande rätt och pågående arbete

Gällande rätt

Enligt 1 kap. 5 § högskolelagen (1992:1434) ska högskolorna i sin verksamhet främja förståelsen för andra länder och för internationella förhållanden.

Anmälnings- och studieavgifter för tredjelandsstudenter

Hösten 2011 infördes anmälnings- och studieavgifter för personer som inte är medborgare i en stat som omfattas av avtalet om Europeiska ekonomiska

samarbetsområdet (EES) eller i Schweiz (s.k. tredjelandsmedborgare). Syftet med införandet av studieavgifter var att svenska lärosäten skulle konkurrera med kvalitet och inte främst med avgiftsfri utbildning (prop. 2009/10:65, bet. 2009/10:UbU15, rskr. 2009/10:230). I förordningen (2010:543) om anmälningsavgift och studieavgift vid universitet och högskolor finns det bestämmelser om anmälningsavgift och studieavgift för studenter vid de universitet och högskolor som omfattas av högskolelagen.

Läsåret 2016/17 betalade drygt 3 400 nybörjare i svensk högskoleutbildning avgifter, vilket är en ökning med 17 procent jämfört med 2015/16 och nära en tredubbling jämfört med det första året med studieavgifter. År 2017 var lärosätenas sammanlagda intäkter av anmälnings- och studieavgifter 687 miljoner kronor, vilket är en ökning med 107 miljoner kronor sedan föregående år. Av dessa intäkter finansierades 30 procent med olika stipendier och resterande medel av de betalande studenterna själva. Huvuddelen av stipendierna kom från de statliga stipendieprogram som inrättades i samband med att studieavgifter infördes, men flera lärosäten har också byggt upp egna stipendieprogram. Under 2017 anvisades sammanlagt 210 miljoner kronor för statliga stipendier till avgiftsskyldiga studenter. (Se budgetpropositionen för 2019, prop. 2018/19:1 utg.omr. 16 avsnitt 7.3.2.)

I mars 2019 beslutade regeringen om ändringar i förordningen som innebär att tillfälliga undantag införs från bestämmelserna om anmälnings- och studieavgift för vissa brittiska medborgare för att mildra konsekvenserna vid Storbritanniens utträde ur EU (SFS 2019:159). Ändringarna föreslås träda i kraft den 30 mars 2019. Om utträdet sker vid ett senare tillfälle tillämpas bestämmelserna efter utträdet.

Bostäder åt utländska studenter och gästforskare

Statliga universitet och högskolor har medgivande att i andra hand upplåta bostadslägenhet till utländska studenter inom utbytesprogram med andra länder, eller gästforskare vid universitetet eller högskolan, under förutsättning att de inte är anställda där. Sedan 2010 har ett antal lärosäten getts undantag för att under en prövotid fram till slutet av 2020 kunna upplåta lägenheter i andra hand för bostadsändamål till studenter samt gästforskare på respektive lärosäte. Prövotiden har förlängts vid tre tillfällen. Av det senaste beslutet om förlängning (U2018/03635/UH) framgår att det för närvarande utreds om universitet och högskolor med staten som huvudman kan få hyra ut bostäder till tredjelandsstudenter och till vissa anställda.

Internationaliseringsutredningen

I januari 2018 lämnade Internationaliseringsutredningen delbetänkandet En strategisk agenda för internationalisering (SOU 2018:3). Delbetänkandet har remitterats. I oktober 2018 lämnade Internationaliseringsutredningen slutbetänkandet Ökad attraktionskraft för kunskapsnationen Sverige (SOU

2018:78). Slutbetänkandet har remitterats och bereds nu i Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

I delbetänkandet föreslår utredningen en nationell strategi för internationalisering av lärosätenas utbildnings- och forskningsverksamhet och den däri ingående uppgiften att samverka med det omgivande samhället. Strategin syftar till att på sikt nå utredningens förslag om en vision om Sverige som kunskapsnation. För att nå visionen behöver ett antal angivna mål uppfyllas. För vart och ett av målen utvecklar utredningen ett antal åtgärder som krävs för att nå målen. I anknytning till målet om att internationalisering ska prägla styrningen av och vid universitet och högskolor föreslår utredningen bl.a. att Sverige ska kunna erbjuda attraktiva stipendier till internationella studenter. Särskilda insatser bör enligt utredningen göras för att öka mobiliteten inom vissa utbildningsprogram, bl.a. de som leder till lärarexamen. Utredningen lämnar också förslag om hur fler studenter kan få ett internationellt perspektiv i sin utbildning.

I slutbetänkandet föreslår utredningen ett mer heltäckande stipendiesystem som bl.a. innebär en fördubbling av de medel som fördelas direkt av universitet och högskolor och ett nytt flaggskeppsstipendium för särskilt kvalificerade studenter.

EU:s program Erasmus+

Läsåret 2017/18 studerade över 23 700 studenter utomlands (UKÄ och SCB, Statistiska meddelanden UF 20 SM 1803), varav över 3 000 rest inom ramen för det största utbytesprogrammet: Erasmus+ (UHR, rapport 2018:11). Erasmus+ är EU:s program för utbildning, ungdom och idrott för 2014–2020. Syftet med programmet, som har funnits i olika former sedan 1987, är bl.a. att bidra till Europa 2020-strategin och det strategiska ramverket Utbildning 2020. Nästa programperiod för Erasmus+ löper 2021–2027 och kommer att beslutas i samband med förhandlingarna om EU:s fleråriga budgetram.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet understryka vikten av internationellt utbyte inom högskolan. Det är utskottets uppfattning att olika former av gränsöverskridande utbyten, t.ex. genom Erasmusprogrammet, har ett stort mervärde både för den enskilda deltagaren och för samhället i stort. Utskottet ser därför positivt på fortsättningen av Erasmus+.

När det gäller yrkandet om att se över möjligheten att inrätta ett Nobelstipendium noterar utskottet att Internationaliseringsutredningen har föreslagit att Sverige ska kunna erbjuda attraktiva stipendier till internationella studenter.

När det gäller yrkandet om att öka internationaliseringen av lärarutbildningen kan utskottet konstatera att Internationaliseringsutredningen anser att särskilda insatser bör göras för att öka mobiliteten inom vissa

utbildningsprogram, bl.a. de som leder till lärarexamen. Slutbetänkandet har remitterats. Utskottet anser att beredningen av utredningen bör avvaktas.

När det gäller yrkandet om bostäder åt utländska studenter och gästforskare noterar utskottet att det för närvarande utreds om statliga universitet och högskolor kan få hyra ut bostäder till tredjelandsstudenter och till vissa anställda.

När det gäller övriga yrkanden finner utskottet inte skäl att föreslå några åtgärder.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2018/19:664 (MP), 2018/19:1351 (SD) yrkande 2, 2018/19:2029 (L) yrkande 7, 2018/19:2057 (L) yrkande 6 och 2018/19:2914 (KD) yrkande 38.

Validering och kompletterande utbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om validering och kompletterande utbildning.

Jämför reservation 24 (M, C, KD, L), 25 (M), 26 (C) och 27 (L).

Motionerna

I kommittémotion 2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 11 anser motionärerna att möjligheterna för nyanlända att vidareutbilda sig och validera sina kunskaper behöver förbättras.

I kommittémotion 2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 14 efterfrågas en snabbare och bättre validering av utländska studier. Motionärerna vill att valideringen för bl.a. hälso- och sjukvårdsyrken ska utvärderas i syfte att effektivisera densamma.

I kommittémotion 2018/19:2842 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 17 vill motionärerna låta utreda en förbättrad och effektiviserad valideringsprocess och ökade möjligheter till komplettering och tillvaratagande av en utländsk examen. Universitet och högskolor ska enligt motionärerna ha incitament att avsätta resurser i form av tid och personal så att processen är snabb.

I partimotion 2018/19:2923 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 4 anser motionärerna att det behövs fler vägar för att snabbt få in nyanlända akademiker på arbetsmarknaden. Det behövs enligt motionärerna åtgärder för att få till stånd långsiktiga och enhetliga valideringssystem för en större bredd av kvalifikationer på samtliga nivåer i utbildningssystemet som är tillgängliga i hela landet.

Bakgrund, gällande rätt och pågående arbete

Myndigheternas ansvarsområden

Universitet och högskolor

Universitet och högskolor bedömer reell kompetens dels för behörighet till högskolestudier, dels för tillgodoräknande av tidigare utbildning eller verksamhet.

När det gäller bedömning av reell kompetens för behörighet till högskolestudier framgår följande av 7 kap. högskoleförordningen (1993:100). Grundläggande behörighet till utbildning som påbörjas på grundnivå och vänder sig till nybörjare har bl.a. den som genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen (5 §). Särskild behörighet har bl.a. den som genom svensk eller utländsk utbildning, praktisk erfarenhet eller på grund av någon annan omständighet har förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen (8 §).

I fråga om bedömning av reell kompetens för tillgodoräknande anges följande i 6 kap. högskoleförordningen. Lärosätet ska pröva om tidigare utbildning eller verksamhet kan godtas för tillgodoräknande (8 §). En student vid ett lärosäte i Sverige som har gått igenom viss högskoleutbildning med godkänt resultat har rätt att tillgodoräkna sig detta för högskoleutbildningen vid ett annat lärosäte (6 §). En student har rätt att tillgodoräkna sig annan utbildning om de kunskaper och färdigheter som studenten åberopar är av en sådan beskaffenhet och har en sådan omfattning att de i huvudsak svarar mot den utbildning för vilken de är avsedda att tillgodoräknas. En student får även tillgodoräknas motsvarande kunskaper och färdigheter som har förvärvats i yrkesverksamhet (7 §).

Universitets- och högskolerådet

Universitets- och högskolerådet (UHR) har enligt sin instruktion i uppgift att ansvara för bedömning av utländska utbildningar på gymnasial och eftergymnasial nivå (5 § förordningen [2012:811] med instruktion för Universitets- och högskolerådet).

Myndigheten har i uppdrag att till utgången av december 2020 genomföra en försöksverksamhet i fråga om en utvecklad bedömning av viss utländsk högskole- och yrkeshögskoleutbildning (U2016/03725/UH, U2016/05632/UH). Uppdraget syftar till att fler ska få sina utländska studier på eftergymnasial nivå erkända. I uppdraget ingår även bedömning av utländska oavslutade studier på akademisk nivå och validering av utländsk avslutad men odokumenterad yrkeshögskoleutbildning. Uppdraget ska redovisas i årsredovisningen.

I budgetpropositionen för 2019 ökade anslaget 2:2 *Universitets- och högskolerådet* med 20 miljoner kronor för 2019 jämfört med regeringens förslag för att stärka arbetet med validering av nyanländas kompetens (prop. 2018/19:1, bet. 2018/19:UbU1, rskr. 2018/19:104). I vårändringsbudgeten för

2019 bedömer regeringen att detta tillskott inte är nödvändigt för att uppnå syftet med ökningen med hänvisning till att UHR har tillförts resurser för att stärka arbetet med bedömning av utländsk utbildning och att myndigheten sedan tidigare haft i uppdrag att samordna en pilotverksamhet till stöd för lärosätenas arbete med bedömning av reell kompetens. Regeringen föreslår därför att anslaget minskas med 20 miljoner kronor för 2019 (prop. 2018/19:99).

Behörig myndighet

Behörighet för ett legitimationsyrke prövas av en s.k. behörig myndighet. Socialstyrelsen är behörig myndighet för 21 yrken inom hälso- och sjukvården som kräver legitimation för att få utövas i Sverige. Socialstyrelsen ansvarar för prövning av behörigheten för dessa och utfärdar legitimation, specialistkompetensbevis och övriga behörighetsbevis i de fall kraven är uppfyllda. Olika regelverk styr hur Socialstyrelsen prövar en ansökan om legitimation, beroende på var den sökande är utbildad. För en person som är utbildad utanför EU och EES består legitimationsprocessen av flera steg, och den tid det tar för respektive sökande att klara av dessa steg är individuell. På motsvarande sätt är t.ex. Skolverket behörig myndighet för läraryrket.

Särskild satsning på bedömning av reell kompetens inom högskolan

UHR fick i regleringsbrevet för 2016 i uppdrag att bidra till att etablera en varaktig struktur såväl för stöd till lärosätenas arbete med bedömning av reell kompetens som för samarbete mellan lärosäten i fråga om denna bedömning. UHR har fått en årlig budget på 30 miljoner kronor att fördela mellan lärosätena och till sitt interna arbete.

I sin årsredovisning för 2018 bedömer UHR att projektet har bidragit till att skapa enhetliga processer för tillträde. Det återstår dock arbete för att få en gemensam varaktig struktur. Lärosätenas heterogena och decentraliserade sätt att arbeta med tillgodoräknande gör det svårt att samlas kring en gemensam nationell process. Den modell som Malmö universitet arbetar med kan enligt UHR tjäna som inspiration.

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) ska enligt sitt regleringsbrev för 2019 fortsätta att utveckla uppföljningen av universitets och högskolors arbete med bedömning av reell kompetens för behörighet och tillgodoräknande. Uppdraget innebär att UKÄ ska utveckla statistik om lärosätenas bedömning av reell kompetens, dvs. hur bedömningen ska kunna följas upp i framtiden med hjälp av statistik. Uppdraget ska genomföras i samarbete med UHR, och synpunkter ska inhämtas från lärosätena. Uppdraget ska redovisas i årsredovisningen. Av årsredovisningen för 2018 framgår att arbetet fortskrider enligt UKÄ:s redovisning till regeringen 2017 (Rapportering av uppdrag att utveckla uppföljningen av lärosätenas arbete med bedömning av reell kompetens för behörighet och tillgodoräknande, dnr 111-95-17). Av redovisningen till regeringen framgår att UKÄ:s långsiktiga ambition är att uppföljningen av lärosätenas bedömningar av reell kompetens ska kunna bli

officiell statistik. UKÄ vill också kunna koppla dessa uppgifter till andra uppgifter för att undersöka t.ex. hur studenter som bedöms ha reell kompetens för behörighet lyckas i sina studier.

Valideringsdelegationen

I november 2015 tillsattes en nationell delegation som ska följa, stödja och driva på ett samordnat utvecklingsarbete inom valideringsområdet på den nationella och regionala nivån. Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 december 2019 (dir. 2015:120). Därutöver ska förslag till åtgärder som delegationen anser är nödvändiga redovisas i delbetänkanden under arbetets gång.

I april 2018 lämnade delegationen ett andra delbetänkande, Validering i högskolan – för tillgodoräknande och livslångt lärande (SOU 2018:29). Valideringsdelegationen föreslår ändringar i bl.a. 6 kap. 7 § högskoleförordningen (1993:100) i syfte att utvidga möjligheterna till tillgodoräknande. Tillgodoräknande ska enligt förslaget omfatta kunskaper och färdigheter som utvecklats också på annat sätt än genom utbildning eller i yrkesverksamhet. Delbetänkandet har remitterats.

I november 2018 lämnade Valideringsdelegationen en skrivelse (Komm2018/00177/U2015:10) till regeringen med förslag för en effektivare valideringsprocess mot svensk behörighet för personer med utländsk lärarexamen. Genomförandet av förslagen förutsätter ökade resurser till Skolverkets prövning av behörighet för utländska lärare.

Kompletterande utbildningar

Enligt förordningen (2008:1101) om högskoleutbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning får en kompletterande utbildning omfatta högst 120 högskolepoäng, dvs. motsvarande två års heltidsstudier, och ska planeras med hänsyn till studentens tidigare utbildning och arbetslivserfarenhet.

I departementspromemorian Kompletterande utbildning för personer med avslutad utländsk utbildning lämnades förslag till ändringar i förordningen (U2018/01274/UH). Regeringen beslutade enligt förslagen, och ändringarna trädde i kraft den 1 januari 2019 (SFS 2018:1497). Syftet med ändringarna är att bättre kunna ta till vara den kunskap och kompetens som inhämtats i andra länder än Sverige. Ändringarna i förordningen bedöms också kunna leda till att fler personer kan påbörja och fullfölja kompletterande utbildning, vilket i sin tur kan förväntas leda till att fler personer med utländsk utbildning kan få ett arbete i nivå med sin kompetens.

Under 2017 avsattes 130 miljoner kronor för kompletterande utbildningar för personer med avslutad utländsk utbildning som motsvarar en svensk högskoleutbildning för vissa yrkesgrupper vid vissa lärosäten. I den särskilda satsningen 2017 fanns totalt 663 helårsstudenter, varav 436 inom lärar- och förskolläraryrket, 63 inom läkarutbildning, 54 inom sjuksköterske-

utbildning, 33 inom tandläkarutbildning och 29 inom apotekar- och receptarieutbildning. Under 2017 startade flera nya kompletterande utbildningar varför många utbildningar inte var fullt utbyggda under året. För 2018 har ca 200 miljoner kronor avsatts för ändamålet. (Se budgetpropositionen för 2019, prop. 2018/19:1 utg.omr. 16 avsnitt 7.3.2.)

2019 ökade anslaget 2:64 *Särskilda utgifter inom universitet och högskolor* med 120 miljoner kronor för att utöka insatserna för personer med utländsk högskoleutbildning. I de beräknade medlen ingår även medel för studiemedel som beräknas och överförs årligen till utgiftsområde 15. (Se budgetpropositionen för 2019, prop. 2018/19:1 utg.omr. 16 avsnitt 9.2.64.) Av regleringsbrevet för 2019 för detta anslag framgår att totalt 325 miljoner kronor avsatts för detta ändamål (anslagspost 15 Integrationssatsningar).

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet framhålla att det för närvarande pågår olika insatser i fråga om lärosätenas bedömning av reell kompetens. Universitets- och högskolerådet (UHR) ska bidra till att etablera en varaktig struktur för stöd till lärosätenas arbete med bedömning av reell kompetens, och Universitetskanslersämbetet (UKÄ) ska utveckla uppföljningen av lärosätenas arbete med detta. Därutöver arbetar Valideringsdelegationen med bl.a. dessa frågor och ska slutredovisa sitt arbete i december 2019.

Vidare genomför UHR t.o.m. utgången av 2020 en försöksverksamhet i fråga om en utvecklad bedömning av viss utländsk högskoleutbildning. Uppdraget syftar till att fler ska få sina utländska studier på eftergymnasial nivå erkända. Utskottet ser fram emot att ta del av resultaten från denna verksamhet.

När det gäller kompletterande utbildningar vill utskottet peka på att det har avsatts ökade medel för detta ändamål. Vidare har regeringen beslutat om ändringar i förordningen om högskoleutbildning som kompletterar avslutad utländsk utbildning som trädde i kraft den 1 januari 2019. Förordningsändringarna syftar till att bättre kunna ta till vara den kunskap och kompetens som inhämtats i andra länder än Sverige. Utskottet ser positivt på dessa åtgärder och menar liksom regeringen att de kan bidra till att fler personer kan påbörja och fullfölja kompletterande utbildning, vilket i sin tur kan förväntas leda till att fler personer med utländsk utbildning kan få ett arbete i nivå med sin kompetens.

När det gäller yrkandena i övrigt finner utskottet inte skäl att föreslå några åtgärder.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2018/19:2819 (M, C, KD, L) yrkande 11, 2018/19:2827 (M) yrkande 14, 2018/19:2842 (C) yrkande 17 och 2018/19:2923 (L) yrkande 4.

Olika utbildningsformer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om olika utbildningsformer.
Jämför reservation 28 (M).

Motionerna

I kommittémotion 2018/19:2807 av Jessica Polfjärd m.fl. (M) yrkande 18 vill motionärerna öppna lärosätenas uppdragsutbildningar för fler, t.ex. egenföretagare inom akademikeryrken såsom fysioterapeuter och veterinärer, så att nya rön snabbt kan omsättas i arbetslivet. Ett likalydande yrkande finns i kommittémotion 2018/19:2825 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 5.

I kommittémotion 2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 13 anser motionärerna att lärosätena bör ges i uppdrag att utarbeta en strategi om digitalisering och modern teknik.

I kommittémotion 2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 5 menar motionärerna att det är viktigt att underlätta och undanröja hinder för fler distansutbildningar på universitets- och högskolenivå. I samma motion yrkande 6 anser motionärerna att en strategi för digitalisering inom högskolor och universitet bör tas fram.

I motion 2018/19:1443 av Kristina Axén Olin (M) yrkande 1 menar motionären att man bör överväga att införa ett nationellt ansvar för att erbjuda yrkessvenska på distans. I samma motion yrkande 2 vill motionären att man ska se över hur valideringsutbildningar kan tillgängliggöras på distans med ett nationellt ansvar för att så sker.

I motion 2018/19:2646 av Saila Quicklund (M) betonar motionären vikten av utbildningscentrum för högre utbildning. Det skulle öka möjligheten för unga i landsbygdskommuner att ta del av lärosätenas utbildningar och stimulera övergången till högre utbildning, menar motionären.

I motion 2018/19:397 av Markus Wiechel och Mikael Strandman (båda SD) yrkande 4 anser motionärerna att man bör möjliggöra för fler universitet och högskolor att inrätta öppna utbildningar.

Bakgrund, gällande rätt och pågående arbete

Digitaliseringsstrategin

Regeringen beslutade i maj 2017 om digitaliseringsstrategin För ett hållbart digitaliserat Sverige. Ett digitaliseringsråd med tillhörande kanslifunktion har inrättats, bl.a. för att stödja strategins genomförande. Som grund för de områden med delmål som strategin behandlar ligger Digitaliseringskommissionens betänkande Digitaliseringens transformerande kraft – vägval för framtiden (SOU 2015:91). I samband med det delmål som anger att alla ska kunna utveckla och använda sin digitala kompetens

behandlas i strategin bl.a. frågan om digitalisering och högre utbildning. Där anges t.ex. att det är viktigt att i det utvecklingsarbete som pågår inom landets lärosäten bevaka att innehållet i högre utbildning svarar mot studenternas och arbetsmarknadens behov av digital kompetens. Vidare behöver lärosäten förhålla sig till den utveckling som pågår mot ett mer diversifierat och flexibelt utbildningsutbud inom högre utbildning då detta medför att synen på och formerna för hur kunskap inhämtas ändras, enligt strategin.

Uppdrag att utveckla distansutbildningen

Universitets- och högskolerådet (UHR) fick i uppdrag i regleringsbrevet för 2018 att planera för en utlysning av projektmedel för att höja kvaliteten och genomströmningen i distansutbildning som anordnas av universitet och högskolor samt anordnare av yrkeshögskoleutbildning. Utlysningen av medel ska ta till vara landsbygdernas möjligheter att hantera framtida utmaningar. UHR har i samverkan med Myndigheten för yrkeshögskolan hämtat in synpunkter på utlysningens inriktning och utformning genom en webbenkät och en frågestund med berörda aktörer. UHR har ställt samman en analys av synpunkterna och återkopplat till berörda aktörer.

Regeringen beräknade avsätta 20 miljoner kronor 2019 och 2020 för detta ändamål i syfte att utveckla formerna för distansundervisning och distanspedagogik. De principer som har tillämpats vid utformningen av budgetpropositionen för 2019 innebar att medel för uppdraget uteblev (prop. 2018/19:1 utg.omr. 16 avsnitt 2). I vårändringsbudgeten för 2019 föreslår regeringen att anslaget 2:2 *Universitets- och högskolerådet* ökar med 10 miljoner kronor för att stimulera utveckling av distansstudier (prop. 2018/19:99 utg.omr. 16).

Öppen nätbaserad utbildning

Regeringen har beslutat om nya bestämmelser om öppen nätbaserad utbildning i 11 kap. högskoleförordningen (1993:100) som trädde i kraft den 1 september 2018 (SFS 2018:1329). Med öppen nätbaserad utbildning avses enligt de nya bestämmelserna utbildning som ges via internet och som är öppen för alla, utan förkunskapskrav. Öppen nätbaserad utbildning får enligt de nya bestämmelserna anordnas om den knyter an till och främjar den högskoleutbildning på grundnivå, avancerad nivå eller forskarnivå som lärosätet har examenstillstånd för eller den forskning som bedrivs vid lärosätet. Vidare får lärosätet anordna prov för deltagarna och sätta betyg på en genomgången öppen nätbaserad utbildning eller del av en sådan utbildning. Lärosätet får också utfärda utbildningsintyg till deltagare som genomgått utbildningen.

Lärcentrum

I budgetpropositionen för 2018 föreslog regeringen ett statsbidrag för utveckling av lärcentrum, och riksdagen beslutade i enlighet med förslaget

(prop. 2017/18:1 utg.omr. 16, bet. 2017/18:UbU1, rskr. 2017/18:125). I förordningen (2017:1303) om statsbidrag för lärcentrum avses med lärcentrum en verksamhet inom kommunal vuxenutbildning där den studerande erbjuds stöd i sitt lärande från lärare och annan personal samt ges möjlighet att möta andra studerande. Lärcentrum kan även vara tillgängliga för studier inom andra utbildningsformer och på andra utbildningsnivåer. Statsbidrag får lämnas till kommuner som i samverkan med andra kommuner genomför insatser för etablering av nya eller utveckling av befintliga lärcentrum.

Styr- och resursutredningen

I direktivet till Styr- och resursutredningen påpekades att den snabba digitaliseringen i samhället kommer att leda till ett förändrat utbildningsutbud och utveckling av nya utbildningsformer. Digitaliseringen ger också bättre möjligheter att säkerställa kompetensförsörjningen och öka tillgängligheten till högre utbildning i hela landet. Genom att utnyttja digitaliseringens möjligheter bör högskolan kunna öka sina möjligheter att både spela en aktiv roll inom det livslånga lärandet och möta privata och offentliga arbetsgivares behov av fort- och vidareutbildning (dir. 2017:46).

Utredningen gör i sitt betänkande (SOU 2019:6) bedömningen att utökad uppdragsutbildning och öppen nätbaserad utbildning är viktiga instrument för att stärka lärosätenas arbete med livslångt lärande. När det gäller flexibla utbildningsformer bedömer utredningen att det prestationsbaserade resurstilldelningssystemet (helårsstudenter och helårsprestationer) för utbildning på grundnivå och avancerad nivå medför att utbildningar som på olika sätt är flexibla för studenten ofta är ekonomiskt ofördelaktiga för lärosätena att erbjuda. Utredningen föreslår att prestationer ges minskad betydelse i resurstilldelningssystemet för utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Utredningen bedömer att det är individens syfte med en utbildning som avgör om den är en fortbildning eller annan utbildning.

Utredningen har remitterats, och svaren ska komma in i slutet av juni 2019.

Uppdragsutbildning

Den 1 januari 2003 trädde den nu gällande förordningen (2002:760) om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor i kraft, den s.k. uppdragsutbildningsförordningen. Enligt denna förordning avses med uppdragsutbildning en utbildning som anordnas mot avgift från annan än en fysisk person för den som uppdragsgivaren utser. Regeringen beslutade om en ändring i förordningen som trädde i kraft den 1 maj 2017 (SFS 2017:206). Ändringen innebar bl.a. att uppdraget ska avse personalutbildning som är ägnad att få betydelse för deltagarnas arbete åt uppdragsgivaren eller utbildning som behövs av arbetsmarknadsskäl när det inte är fråga om en offentlig uppdragsgivare.

Bestämmelserna i uppdragsutbildningsförordningen kompletteras genom Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2013:11) om uppdragsutbildning vid universitet och högskolor.

Det finns särskilda bestämmelser för fortbildning av lärare. Sådan uppdragsutbildning får på uppdrag av Skolverket anordnas av universitet och högskolor enligt förordningen (2007:223) om uppdragsutbildning för fortbildning av lärare, forskollärare och viss annan personal.

Den sakpolitiska överenskommelsen från januari 2019 och regeringsförklaringen

I den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna (januari 2019) framgår av punkten 23 att möjligheterna till distansutbildning ska stärkas.

I regeringsförklaringen den 21 januari 2019 anförs att tillgången till distansutbildning ska öka i hela landet.

Utskottets ställningstagande

När det gäller yrkanden om att underlätta distansutbildning i högskolan vill utskottet framhålla att det framgår av den sakpolitiska överenskommelsen från januari 2019 liksom av regeringsförklaringen i januari 2019 att tillgången till distansutbildning ska öka. Utskottet noterar också att regeringen har beslutat om nya bestämmelser om öppen nätbaserad utbildning i högskolan som trädde i kraft i september 2018. Utskottet kan vidare konstatera att Styr- och resursutredningen gör bedömningen att utökad uppdragsutbildning och öppen nätbaserad utbildning är viktiga instrument för att stärka lärosätenas arbete med livslångt lärande. Utskottet anser att beredningen av utredningen bör avvaktas.

När det gäller yrkandena i övrigt finner utskottet inte skäl att föreslå några åtgärder.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2018/19:397 (SD) yrkande 4, 2018/19:1443 (M) yrkandena 1 och 2, 2018/19:2646 (M), 2018/19:2807 (M) yrkande 18, 2018/19:2825 (M) yrkande 5, 2018/19:2827 (M) yrkande 13 och 2018/19:2900 (M) yrkandena 5 och 6.

Livslångt lärande

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om livslångt lärande.
Jämför reservation 29 (M).

Motionerna

I kommittémotion 2018/19:2825 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 4 vill motionärerna att lärosätena ges ett omställningsuppdrag för att yrkesverksamma ska få bättre möjligheter att vidareutbilda sig. Ett likalydande förslag finns i kommittémotion 2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 2.

I motion 2018/19:1901 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 6 anser motionärerna att lärosätena bör ta del i om- och vidareutbildning av vuxna som vill byta karriär.

I motion 2018/19:225 av Camilla Brodin (KD) anser motionären att man bör se över möjligheterna för universitet och högskolor att skapa fler korta utbildningar som vänder sig till yrkesverksamma.

Bakgrund och pågående arbete

Riksrevisionens rapport om det livslånga lärandet inom högre utbildning (RiR 2016:15)

Riksdagen har behandlat regeringens skrivelse om Riksrevisionens rapport om det livslånga lärandet inom högre utbildning och lagt skrivelsen till handlingarna (skr. 2016/17:67, bet. 2016/17:UbU9, rskr. 2016/17:327). I sin rapport (RiR 2016:15) granskade Riksrevisionen lärosätenas arbete med att erbjuda fortbildning och vidareutbildning för yrkesverksamma. Riksrevisionens övergripande bedömning var att statens nuvarande styrning av och lärosätenas arbete med fortbildning inte garanterar att utbudet motsvarar den efterfrågan och det behov som finns bland yrkesverksamma och hos arbetsgivare. Regeringen instämde i Riksrevisionens övergripande bedömning men framhöll i skrivelsen att det i praktiken är omöjligt att garantera att utbildningsutbudet alltid motsvarar den efterfrågan och det behov som finns bland yrkesverksamma och hos arbetsgivare.

Styr- och resursutredningen

När det gäller högskolans roll i det livslånga lärandet gör Styr- och resursutredningen (Strut) följande bedömning:

- Lärosätenas ansvar för yrkesverksammas fortbildning behöver tydliggöras.

- Om regeringen av utbildningspolitiska skäl vill prioritera viss utbildning är detta ett ställningstagande som öppet bör redovisas.
- Den kursbaserade högskoleutbildningen ger goda förutsättningar för livslångt lärande inom nuvarande system.
- Utökad uppdragsutbildning och öppen nätbaserad utbildning är viktiga instrument för att stärka lärosätenas arbete med livslångt lärande.
- Uppdrag från olika offentliga aktörer till högskolan behöver vara långsiktiga så att de kan integreras på ett ändamålsenligt sätt i verksamheten.

Utredningen föreslår också att regeringen tar initiativ till att det i högskolelagen (1992:1434) åter regleras att det i utbildning på grundnivå och avancerad nivå även ingår fortbildning och vidareutbildning (SOU 2019:6 s. 242–249). Utredningen har remitterats, och svaren ska komma in senast i slutet av juni 2019.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att frågan om högskolans roll i det livslånga lärandet är angelägen och noterar att den har behandlats av Styr- och resursutredningen. Utskottet avvaktar beredningen av utredningens förslag och avstyrker därmed motionerna 2018/19:225 (KD), 2018/19:1901 (M) yrkande 6, 2018/19:2825 (M) yrkande 4 och 2018/19:2900 (M) yrkande 2.

Dimensionering av utbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om dels principer för dimensionering av högskoleutbildning, dels dimensioneringen av vissa utbildningar.

Jämför reservation 30 (M, KD), 31 (M), 32 (SD), 33 (KD) och 34 (L) samt särskilt yttrande 1 (C, L).

Motionerna

Principer för dimensionering

I motion 2018/19:1066 av Kalle Olsson och Anna-Caren Säterberg (båda S) efterfrågas en jämnare fördelning av utbildningsplatser till högre utbildning.

I motion 2018/19:1964 av Mattias Ottosson m.fl. (S) påtalas att behovet av fler utbildningsplatser med fokus på att möta den pågående omvandlingen på arbetsmarknaden behöver beaktas genom en utbyggnad av Campus Norrköping, som är en del av Linköpings universitet.

I motion 2018/19:1975 av Lars Mejern Larsson och Mikael Dahlgvist (båda S) yrkande 3 framförs vikten av att beakta arbetsmarknadsregionen

Värmlands behov vid dimensionering av högskoleplatser och andra utbildningsplatser.

I motion 2018/19:1976 av Åsa Lindestam (S) poängteras vikten av att utbildningsplatser dimensioneras utifrån arbetsmarknadens behov.

I motion 2018/19:1901 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 4 förordas en ökad styrning av dimensioneringen av utbildningsplatser i syfte att förstärka kopplingen till arbetsmarknadens behov.

I partimotion 2018/19:2057 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 7 föreslås att viss högre utbildning, som t.ex. ämneslärarutbildningen, ska koncentreras till de högst rankade och största universiteten.

Fler platser till vissa utbildningar

I kommittémotion 2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 85 begärs det fler speciallärare och lärare i svenska som andraspråk.

I motion 2018/19:2021 av Åsa Lindestam (S) framförs behovet av fler utbildningsplatser på kommunala lärcentrum.

I motion 2018/19:2141 av Joakim Sandell m.fl. (S) yrkande 8 hävdas att en utvidgad utbildningssatsning som dimensioneras efter prognostiserade behov är nödvändig för att klara den framtida kompetensförsörjningen i välfärden.

I kommittémotion 2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 4 efterfrågas en förstärkning av det tekniska basåret.

I kommittémotion 2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 29 konstateras bl.a. att platserna på kurser och program på universitet och högskolor inom informations- och cybersäkerhet är attraktiva, men att för få svenska elever får plats. Därför anser motionärerna bl.a. att fördelningen av utbildningsplatserna bör ses över.

I kommittémotion 2018/19:164 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 5 begärs fler riktade satsningar för fler ingenjörer.

I partimotion 2018/19:2989 av Ebba Busch Thor m.fl. (KD) yrkande 26 efterfrågas fler utbildningsplatser för vårddyrken.

I kommittémotion 2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkande 50 konstateras att det råder brist på audionomer på arbetsmarknaden och att möjligheten att utöka antalet högskoleplatser på audionomprogrammet därför bör ses över.

I partimotion 2018/19:2301 av Jonas Eriksson m.fl. (MP) yrkande 12 anförs att det är nödvändigt att bygga ut antalet utbildningsplatser och samtidigt höja kraven på lärarutbildningar.

I kommittémotion 2018/19:2731 av Åsa Lindhagen m.fl. (MP) yrkande 5 efterlyses fler utbildningsplatser för psykologer.

I motion 2018/19:2334 av Annika Hirvonen Falk m.fl. (MP) yrkande 5 konstaterar motionärerna att det råder brist på bibliotekarier och att många som arbetar på skolbibliotek saknar rätt utbildningsinriktning. Därför kräver motionärerna bl.a. att fler skolbibliotekarier utbildas.

Behov av vissa utbildningar

I kommittémotion 2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 3 föreslår motionärerna att det görs enklare för universitet och högskolor att utforma fler tvärvetenskapliga utbildningar med inriktning mot digitala arbetssätt.

I motion 2018/19:1579 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) uppmanas regeringen att se över om utbildningar inom upphandlingsområdet kan ingå som en specialinriktning inom existerande akademiska utbildningar eller som akademiska påbyggnadskurser för yrkesverksamma inom området. Därtill bör regeringen enligt motionären överväga möjligheten att ge högskolepoäng via utbildningsföretag som krediteras.

I motion 2018/19:1436 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 7 anförs att möjligheten att införa en lärarutbildning för samhällskommunikatörer bör ses över.

I kommittémotion 2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkande 18 anförs motionärerna att en akademisk utbildning i pedagogiskt ledarskap bör införas, där en befattning som rektor kan vara ett av målen.

I kommittémotion 2018/19:2925 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkande 10 lyfts bristen på behöriga lärare i minoritetsspråk fram. I yrkande 11 pekar motionärerna på behovet av högskoleutbildning i minoritetsspråk.

I motion 2018/19:503 av Robert Hannah (L) yrkande 2 hävdas att det ofta saknas behöriga lärare i esperanto eftersom utbildning i språket inte erbjuds regelbundet i Sverige. Motionären vill därför införa en varaktig högskoleutbildning och forskning i ämnet.

Vissa lärosäten

I motion 2018/19:1072 av Mats Wiking m.fl. (S) framförs vikten av att vårda universitetet och högskolorna i hela landet. Regeringen bör enligt motionärerna överväga en översyn av fördelningen av forskningsresurserna och i sammanhanget beakta Högskolan Västs behov av att forskningsanknyta sina utbildningar.

I motion 2018/19:1096 av Ingemar Nilsson m.fl. (S) framförs nödvändigheten av att forsknings- och utbildningsresurser finns vid universitet där basindustrin finns, i syfte att ta till vara tillväxtpotentialen i dessa områden.

I motion 2018/19:1167 av Johanna Haraldsson m.fl. (S) konstateras behovet av ökade utbildningsanslag till Stiftelsen Högskolan i Jönköping (Jönköping University) för att regionen ska kunna erbjuda högre utbildning i samma omfattning som det i genomsnitt finns i riket. Motionärerna vill att lärosätets betydelse för regionens tillväxt och välfärd beaktas.

I motion 2018/19:2020 av Ingela Nylund Watz m.fl. (S) begärs att Södertörns högskola får status som universitet, bl.a. mot bakgrund av det minskade antalet högskoleplatser i Stockholms län i relation till befolkningen.

I motion 2018/19:2143 av Hans Ekström m.fl. (S) framhålls vikten av att regeringen säkerställer Mälardalens högskolas framtida behov av

forskningsresurser genom att ge högskolan status som universitet. Det skulle t.ex. förbättra lärosätets förutsättningar att bedriva kvalitativ utbildning.

I motion 2018/19:2682 av Patrik Björck m.fl. (S) anförs att utbildningsanslaget till Högskolan i Skövde behöver höjas mot bakgrund av att antalet helårsutbildningsplatser för högre utbildning i Skaraborgsområdet är lägre än riksgenomsnittet.

I motion 2018/19:1128 av Edward Riedl (M) begärs det att Umeå universitets ställning som kunskapsnav i Västerbotten värnas.

I motion 2018/19:527 av Johan Pehrson (L) efterfrågas en utredning om förutsättningarna för fler utbildningsplatser och rakare finansiering vid Örebro universitet.

Bakgrund och pågående arbete

Gällande principer för dimensionering av utbildning

Dagens styrning av lärosäten sker i huvudsak genom de krav som ställs i högskolelagen (1992:1434) och de förordningar som ansluter till lagen, främst högskoleförordningen (1993:100), samt ett gemensamt regleringsbrev. Lärosätena har stora möjligheter att själva bestämma över sin verksamhet. Av regleringsbrevet för budgetåret 2019 för universitet och högskolor framgår att utbildningsutbudet vid universitet och högskolor ska svara mot studenternas efterfrågan och arbetsmarknadens behov.

Universitet och högskolor ska i årsredovisningen redovisa vilka bedömningar, prioriteringar och behovsanalyser som ligger till grund för beslut om utbildningsutbudet. Ett universitets eller en högskolas avvägningar ska redovisas när det gäller t.ex. fördelningen mellan program och kurser på olika nivåer och med olika förkunskapskrav samt fördelningen mellan campus och nätbaserad undervisning. Därutöver ska en redovisning lämnas över hur lärosätet möter det omgivande samhällets behov av utbildning. Prioriteringar och förändringar som rör utbildningar inom hälso- och sjukvårdsområdet samt lärar- och förskollärarytbildningar ska särskilt kommenteras.

Universitet och högskolor som har tillstånd att utfärda lärar- eller förskollärarexamina ska utöver vad som anges ovan planera för dimensioneringen av utbildningen till olika examina, inriktningar och ämneskombinationer så att dimensioneringen svarar mot studenternas efterfrågan och mot arbetsmarknadens nationella och regionala behov. De överväganden och åtgärder som har gjorts för att informera och vägleda studenterna i detta val ska redovisas i årsredovisningen.

Styr- och resurstutredningen

I direktivet till Styr- och resurstutredningen (dir. 2017:46) betonade regeringen att det är viktigt att Sverige satsar på kvalitet och framstående forskningsmiljöer oavsett var i landet och vid vilka lärosäten som dessa

miljöer finns. Såväl de äldre som de nyare universiteten och alla högskolor måste ha rimliga förutsättningar att bedriva högre utbildning på vetenskaplig grund och bygga upp starka och profilerade forskningsmiljöer, särskilt inom vissa specifika områden. All högskoleutbildning ska hålla kvalitet, och universitet och högskolor har en viktig uppgift att utbilda både för dagens och för morgondagens arbetsmarknad. Lärosätena har därför ett stort ansvar att se till att utbildningarna förnyas, är långsiktigt hållbara, arbetsmarknadsanknutna, tillgängliga för många samt vilar på vetenskaplig grund. Enligt direktivet skulle utredaren bl.a. föreslå

- hur ansvaret för dimensioneringen av utbildningsutbudet ska fördelas mellan regeringen och lärosätena för att säkerställa kompetensförsörjningen och andra samhällsbehov
- hur en ändamålsenlig styrning behöver utformas i de fall regeringen behöver påverka dimensioneringen för att minska tydliga obalanser i utbildningsutbudet
- hur styrningen bör utvecklas för att säkerställa att olika gruppers utbildningsbehov kan tillgodoses, särskilt när det gäller möjligheten till ett livslångt lärande.

Utredningen föreslår i sitt betänkande (SOU 2019:6) att regeringen tar initiativ till att det i författning skrivs in att utbildningsutbudet vid universitet och högskolor ska utformas med hänsyn till kunskapsutvecklingen och svara mot studenternas efterfrågan samt arbetslivets och samhällets behov. Vidare bedömer utredningen att utformningen av utbildningsutbudet även fortsättningsvis bör vara lärosätenas ansvar. Regeringen bör dock styra utbildningens omfattning på totalnivå samt omfattningen av vissa utbildningar som leder till legitimationsyrken och där behovet påverkas av politiska beslut. Utredningen föreslår följande:

- Regeringens styrning av utbildningsutbudet sker genom att i regleringsbrev ange fyraåriga utbildningsuppdrag till respektive lärosäte.
- Utbildningsuppdraget innehåller mål om antal helårsstudenter på totalnivå samt mål för antal examina inom vissa utbildningar som leder till legitimationsyrken.
- I utbildningsuppdraget ingår även eventuella särskilda åtaganden som lärosätet och regeringen fastställt i dialog.

När det gäller hela landets behov av utbildning bedömer utredningen följande:

- Det arbete som har inletts med att skapa nationella och regionala samverkansarenor bör utvecklas vidare.
- Både nationella och regionala behov av kompetens- och kunskapsförsörjning bör vara delar i lärosätenas planering av utbildningsutbudets utformning.
- Samarbeten mellan lärosäten för att åstadkomma arbetsdelning av utbildningsutbudet bör utvecklas vidare.

Vidare föreslår utredningen följande:

- UKÄ ges i uppdrag att lämna de förslag som krävs för att möjliggöra gemensamma examenstillstånd eller examenstillstånd som bygger på överenskommelser om att ett annat lärosäte bidrar med nödvändig kompetens.
- Frågan om hur man kan underlätta för två eller flera lärosäten att bedriva gemensamma utbildningar utreds.

Utredningen har remitterats, och svaren ska komma in i slutet av juni 2019.

Den sakpolitiska överenskommelsen från januari 2019 och regeringsförklaringen

I den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna (januari 2019) framgår av punkten 23 att tillgången till högre utbildning i hela landet ska öka. Vidare framgår av punkten 52 att fler speciallärare och lärare i svenska som andraspråk ska fortbildas.

I regeringsförklaringen den 21 januari 2019 anføres att tillgången till högre utbildning ska öka i hela landet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att yrkandena behandlar frågor som rör dels vilka principer som ska ligga till grund för dimensionering av högskoleutbildning, dels dimensioneringen av vissa utbildningar. Utskottet har noterat att Styr-och resursutredningen lämnat flera djupgående reformförslag vad gäller dimensioneringen av utbildningsplatser och att utredningens betänkande har skickats på remiss. Vidare framgår det av den sakpolitiska överenskommelsen från januari 2019 att tillgången till högre utbildning i hela landet ska öka och att fler speciallärare i svenska som andraspråk ska utbildas. Enligt utskottet innebär det pågående arbetet med Styr-och resursutredningen samt den sakpolitiska överenskommelsen att det nu inte finns skäl för utskottet att lämna förslag på förändringar inom området. Utskottet avstyrker därför motionerna 2018/19:164 (SD) yrkande 5, 2018/19:503 (L) yrkande 2, 2018/19:527 (L), 2018/19:1066 (S), 2018/19:1072 (S), 2018/19:1096 (S), 2018/19:1128 (M), 2018/19:1167 (S), 2018/19:1436 (M) yrkande 7, 2018/19:1579 (M), 2018/19:1901 (M) yrkande 4, 2018/19:1964 (S), 2018/19:1975 (S) yrkande 3, 2018/19:1976 (S), 2018/19:2020 (S), 2018/19:2021 (S), 2018/19:2057 (L) yrkande 7, 2018/19:2141 (S) yrkande 8, 2018/19:2143 (S), 2018/19:2301 (MP) yrkande 12, 2018/19:2334 (MP) yrkande 5, 2018/19:2682 (S), 2018/19:2731 (MP) yrkande 5, 2018/19:2819 (M, C, KD, L) yrkande 85, 2018/19:2827 (M) yrkande 4, 2018/19:2893 (KD) yrkandena 18 och 50, 2018/19:2900 (M) yrkandena 3 och 29, 2018/19:2925 (L) yrkandena 10 och 11 samt 2018/19:2989 (KD) yrkande 26.

Vägar till läraryrket

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om fler vägar till läraryrket och kompletterande pedagogisk utbildning (KPU).

Jämför reservation 35 (M), 36 (SD), 37 (C), 38 (KD), 39 (M, KD), 40 (M), 41 (M) och 42 (V) samt särskilt yttrande 2 (C, L).

Motionerna

Fler vägar till läraryrket

I kommittémotion 2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 16 anser motionärerna att fler vägar till läraryrket behöver öppnas, t.ex. genom att programmet Teach for Sweden stärks. I yrkande 18 anser motionärerna att det behövs insatser för fler lärare i svenska som andraspråk, t.ex. sommarkurser i svenska som andraspråk.

I motion 2018/19:1543 av Lars Hjalmered (M) yrkande 2 menar motionären att man bör överväga att införa fler vägar för att bli lärare. I samma motion yrkande 4 menar motionären att man bör överväga att införa sommarkurser för att lärarstudenter ska kunna ta examen snabbare.

I kommittémotion 2018/19:375 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 8 vill motionärerna att lärare i högskolan ska ges möjlighet att undervisa i gymnasieskolan och att staten ska avsätta särskilda medel för detta ändamål.

I kommittémotion 2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 9 vill motionärerna se över möjligheterna att skapa fler vägar till läraryrket genom att t.ex. uppmuntra initiativ som Teach for Sweden.

I kommittémotion 2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkande 54 menar motionärerna att man bör utreda förutsättningarna för att en anställning i högskolan som lärare eller forskare ska kunna kombineras med en anställning som lärare i gymnasieskolan. Ett likalydande yrkande finns i motion 2018/19:121 av Pia Steensland (KD).

Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU)

I kommittémotion 2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 95 menar motionärerna att den kompletterande pedagogiska utbildningen bör bli kortare och ha en högre studietakt. Motionärerna anser också att fristående aktörer bör kunna starta och bedriva kompletterande pedagogisk utbildning.

I kommittémotion 2018/19:2833 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 1 föreslår motionärerna att lärosätena ska få i uppdrag att, i samråd med Skolverket, ta fram en gemensam grund för vilka krav på förkunskaper som ska gälla för respektive inriktning inom kompletterande pedagogisk utbildning och hur behörigheten ska bedömas. Enligt motionärerna ställer lärosätena

olika krav på förkunskaper och gör olika bedömningar av behörigheter vid antagning till kompletterande pedagogisk utbildning. Detta måste förändras, menar motionärerna. I samma motion yrkande 2 föreslår motionärerna att den som har disputerat och studerar till lärare ska ha en kortare utbildningstid än i dag. I samma motion yrkande 8 vill motionärerna göra det möjligt för fler lärosäten att anordna kompletterande pedagogisk utbildning med en högre studietakt och en kortare utbildningstid (ett års studier i stället för ett och ett halvt års studier). I samma motion yrkande 10 vill motionärerna öppna upp för fristående lärarutbildningar. Motionärerna uppmanar regeringen att skyndsamt kartlägga hinder för fristående aktörer att starta och bedriva kompletterande pedagogisk utbildning.

I kommittémotion 2018/19:2834 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 2 vill motionärerna att det införs en ny kompletterande pedagogisk utbildning för akademiker och yrkesverksamma som vill bli förskollärare.

I kommittémotion 2018/19:668 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 3 anser motionärerna att regeringen bör utreda inrättandet av en kompletterande pedagogisk utbildning till vuxenlärare mot bakgrund av att bristen på behörig personal inom vuxenutbildningen är akut.

I kommittémotion 2018/19:2029 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 5 menar motionärerna att längden på den kompletterande pedagogiska utbildningen bör kortas ned och att studietakten bör höjas. I samma motion yrkande 6 menar motionärerna att fristående aktörer ska kunna starta och bedriva kompletterande pedagogisk utbildning.

Bakgrund, gällande rätt och pågående arbete

Information om vägar till lärar- och förskolläraryrkena

Universitets- och högskolerådet (UHR) har i uppdrag att tillsammans med Skolverket genomföra en informationsinsats som tydliggör vägarna in i lärar- och förskolläraryrkena respektive lärar- och förskolläraryrken. Insatsen ska omfatta såväl tillgängliga reguljära som kompletterande utbildningsalternativ. Insatsen ska bygga vidare på den genomförda informationskampanjen För det vidare (U2010/07661/S, U2012/06128/S). Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) i oktober 2019.

Av Universitets- och högskolerådets årsredovisning för 2018 framgår att en ny webbtjänst, Lärarutbildningsguiden, med information om vägarna in i läraryrket respektive lärarutbildningen har tagits fram. Den nya guiden är en del av webbplatsen studera.nu där målgruppen är presumtiva sökande till högre utbildning. Det har också förberetts en kampanj som kommer att genomföras under 2019 i samband med att guiden lanseras. Insatserna har genomförts i samverkan med bl.a. Lärarutbildningskonventet, lärosäten, Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Arbetsförmedlingen.

Uppdrag om att skapa fler vägar in i lärar- och förskolläraryrkena

I augusti 2018 fick Umeå universitet, tillsammans med Göteborgs universitet, Stockholms universitet, Linköpings universitet, Karlstads universitet, Malmö universitet och Högskolan Dalarna, i uppdrag att skapa ändamålsenliga och effektiva utbildningsvägar till lärar- och förskolläraryrkena. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 mars 2022. Det består bl.a. i att utveckla och använda strukturerade metoder för bedömning och validering av reell kompetens för att främja tillträde till en lärar- eller förskolläraryrkeutbildning. I uppdraget ingår också att erbjuda kompletterande kurser, t.ex. ämneskurser, för att studenterna ska bli behöriga till en kompletterande pedagogisk utbildning. Lärosätena ska också utforma och erbjuda en eller flera påbyggbara poänggivande kurser med innehåll från den utbildningsvetenskapliga kärnan som ska rikta sig till dem som arbetar som obehöriga lärare eller som lärarassistenter.

Andra satsningar

Andra satsningar för att öka antalet lärare är vidareutbildning av lärare som saknar lärarexamen (VAL) och särskilda lärarutbildningar med inriktning på utländska lärares vidareutbildning (ULV). Genom Lärarlyftet kan den som är lärare komplettera sin legitimation med fler behörigheter.

Sommarkurser

Regeringen har uppdragit åt elva lärosäten att fr.o.m. 2018 anordna sommarkurser som är relevanta för att studenter snabbare ska nå en lärarexamen och för att möjliggöra kompetensutveckling och vidareutbildning för obehöriga lärare. Bland sådana kurser ska lärosätena prioritera sommarkurser inom den utbildningsvetenskapliga kärnan (UVK), svenska som andraspråk och behörighetskompletterande kurser för att öka antalet idrottslärare. Med ett större utbud av sådana relevanta sommarkurser får enligt regeringen studenter möjlighet att bedriva effektivare studier, t.ex. inom ramen för den kompletterande pedagogiska utbildningen för att bli ämneslärare (U2017/04678/UH).

De principer som tillämpades vid utformningen av budgetpropositionen för 2019 innebar att den fortsatta utbyggnaden av bl.a. satsningen på sommarkurser som inleddes 2018 uteblev (prop. 2018/19:1 utg.omr. 16 avsnitt 9.2).

Dela tid mellan flera arbetsgivare

För alla anställda oavsett arbetsgivare gäller allmänna arbetsrättsliga regler, t.ex. lagen om anställningsskydd och arbetstidslagen. Därutöver regleras en anställning genom avtal mellan arbetsmarknadens parter (centrala och lokala kollektivavtal) och genom det enskilda anställningsavtalet. För den som är anställd i statlig verksamhet finns dessutom regeringsformen och särskilda

offentligrättsliga bestämmelser, t.ex. lagen om offentlig anställning. För den som är anställd som lärare vid ett statligt universitet eller en statlig högskola finns det även särskilda bestämmelser i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100).

Det finns olika möjligheter att dela sin arbetstid mellan flera uppdragsgivare. För den som har sin huvudsakliga sysselsättning utanför högskolan är det möjligt att anställas för en begränsad tid som adjungerad lärare på ett lärosäte. Förutsättningarna för en sådan anställning regleras framför allt i kollektivavtal och genom särskilda beslut av lärosätet.

Inom den medicinska kliniska forskningen och den kliniska delen av läkar- och tandläkarutbildningarna har det ansetts nödvändigt med kombinerade anställningar för berörda personer. Denna anställning regleras särskilt i högskolelagen och högskoleförordningen.

Inom ramen för en femårig försöksverksamhet med praktknära forskning ska lärosäten och skolhuvudmän samverka om bl.a. särskilda anställningar och uppdrag. Verksamheten samordnas av fyra universitet och ska pågå t.o.m. 2021 (U2015/03573/UH, U2017/01129/UH).

Utredningen om praktknära skolforskning i samverkan rekommenderade bl.a. lärosäten och skolhuvudmän att inom ramen för forskares och lärares arbetsuppgifter skapa utrymme för samverkan om såväl praktknära forskning som lärar- och förskollärarytbildningar (SOU 2018:19). Utredningen har remitterats och bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU)

Kompletterande pedagogisk utbildning regleras av förordningen (2011:686) om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen. Utbildningen syftar till att göra studenterna behöriga som lärare och ska avse utbildningsvetenskaplig kärna och verksamhetsförlagd utbildning, sammanlagt 90 högskolepoäng. Särskilda behörighetsregler gäller för antagningen. Enligt Universitetskanslersämbetet (UKÅ) ges kompletterande pedagogiska utbildningar vid cirka två tredjedelar av de lärosäten som har tillstånd att utfärda någon form av lärarexamen (rapport 2017:7). Det krävs inget särskilt tillstånd utöver examenstillståndet, och lärosätet ersätts normalt inom utbildningsanslaget.

Centrala studiestödsnämnden (CSN) ger studerande på kompletterande pedagogiska utbildningar mer förmånliga studiemedel än normalt. Med anledning av den tilltagande bristen på lärare i alla ämnen ges det s.k. högre bidraget sedan den 1 juli 2018 till samtliga KPU-studenter som studerar till ämneslärarexamen. Det totala beloppet är detsamma som för vanligt studiemedel men bidragsdelen är större.

Det finns vidare en satsning som vänder sig till forskarutbildade. Satsningen regleras i förordningen (2016:705) om kompletterande pedagogisk utbildning som leder till ämneslärarexamen för personer som har en examen på forskarnivå. Utbildningen är på distans och har förhöjd studietakt (90

högskolepoäng på ett år). Dessa studenter får 25 000 kronor i månaden i utbildningsbidrag under de tolv månader utbildningen pågår. Utbildningen ges av Stockholms universitet, Kungl. Tekniska högskolan, Umeå universitet och Karlstads universitet under perioden 2016–2021.

Det finns ytterligare ett antal alternativa satsningar med särskild kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) som leder till ämneslärarexamen, t.ex. Alternativ KPU (inom projektet Brobyggaren) vid Göteborgs universitet. Studenter som ingår i stiftelsen Teach for Swedens ledarskapsprogram genomför samtidigt en KPU som ges vid Luleå tekniska universitet, Karlstads universitet och Högskolan i Halmstad.

Enskilda utbildningsanordnare

Det finns i dag, utöver de 31 statliga universiteten och högskolorna, 17 enskilda utbildningsanordnare med examenstillstånd, varav 13 får statsbidrag för sin verksamhet. Lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina ställer upp krav som en enskild utbildningsanordnare måste uppfylla för att få examenstillstånd. Enligt lagen måste utbildningen vila på vetenskaplig eller konstnärlig grund och bedrivs så att den uppfyller de krav som ställs på utbildning i högskolelagens (1992:1434) första kapitel. En utbildningsanordnare med examenstillstånd måste även medverka i uppföljning och utvärdering av utbildningen och står under Universitetskanslersämbetets tillsyn på samma sätt som statliga lärosäten. Det innebär att utbildningsanordnare som inte uppfyller kraven i lagen om tillstånd att utfärda vissa examina kan få sitt tillstånd återkallat.

Den sakpolitiska överenskommelsen från januari 2019 och regeringsförklaringen

I den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna (januari 2019) framgår av punkten 56 att förutsättningarna för akademiker att välja läraryrket ska underlättas och att längden på den kompletterande pedagogiska utbildningen (KPU) ska kortas ned och studietakten höjas. Detta ska genomföras från 2021.

I regeringsförklaringen den 21 januari 2019 anförs att det ska bli lättare för akademiker att välja läraryrket.

Utskottets ställningstagande

Fler vägar till läraryrket

Inledningsvis vill utskottet framhålla att det av såväl regeringsförklaringen som den sakpolitiska överenskommelsen från januari 2019 framgår att det ska bli lättare för akademiker att välja läraryrket. Utskottet vill också påminna om att det finns flera vägar till läraryrket, såväl de reguljära lärar- och forskolläraryrkesutbildningarna som olika kompletterande utbildningsvägar. Utskottet noterar att Universitets- och högskolerådet (UHR) har tagit fram en

ny webbtjänst tillsammans med Skolverket, Lärarutbildningsguiden, med information om vägarna in i lärar- och förskolläraryrkena respektive lärar- och förskolläraryrkesutbildningarna.

Utskottet vill peka på att ett antal lärosäten har i uppdrag att utveckla metoder för bedömning och validering av reell kompetens för att främja tillträde till en lärar- eller förskolläraryrkesutbildning. I uppdraget ingår också att erbjuda kompletterande kurser, t.ex. ämneskurser, för att studenterna ska bli behöriga till en kompletterande pedagogisk utbildning. Uppdraget ska slutredovisas i mars 2022. Utskottet ser fram emot att ta del av resultaten.

Därutöver vill utskottet lyfta fram att det finns möjlighet att vidareutbilda sig för den som har arbetat som lärare utan examen eller har en utländsk lärarexamen. Det finns också insatser som leder till utökad behörighet för den som redan har en legitimation.

I fråga om sommarkurser kan utskottet konstatera att det 2018 inleddes en satsning på sådana sommarkurser som är relevanta för att studenter snabbare ska nå en lärarexamen och som möjliggör kompetensutveckling och vidareutbildning av obehöriga lärare men att denna satsning uteblev i 2019 års budgetproposition.

När det gäller möjligheten att dela sin arbetstid mellan flera uppdragsgivare vill utskottet påminna om att det är möjligt att anställas för en begränsad tid som adjungerad lärare på ett lärosäte för den som har sin huvudsakliga sysselsättning utanför lärosätet. Utskottet kan också konstatera att man inom ramen för den femåriga försöksverksamheten med praktiktära forskning ska samverka mellan lärosäten och skolhuvudmän om bl.a. särskilda anställningar och uppdrag. Utskottet ser fram emot att ta del av resultaten i denna del.

När det gäller yrkandena i övrigt finner utskottet inte skäl att föreslå några åtgärder.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2018/19:121 (KD), 2018/19:375 (SD) yrkande 8, 2018/19:1543 (M) yrkandena 2 och 4, 2018/19:2835 (M) yrkandena 16 och 18, 2018/19:2841 (C) yrkande 9 och 2018/19:2893 (KD) yrkande 54.

Kompletterande pedagogisk utbildning

Inledningsvis vill utskottet framhålla att det i den sakpolitiska överenskommelsen från januari 2019 framgår att längden på den kompletterande pedagogiska utbildningen (KPU) ska kortas ned och studietakten höjas och att detta ska genomföras från 2021.

När det gäller frågan om att fristående aktörer ska kunna anordna KPU ser utskottet inte något skäl att ändra gällande regelverk för enskilda utbildningsanordnare.

Utskottet vill påminna om att dagens KPU syftar till att komplettera tidigare ämnesstudier med studier inom utbildningsvetenskaplig kärna och verksamhetsförlagd utbildning och att den leder till en ämneslärarexamen. Utskottet kan samtidigt konstatera att det finns andra insatser som leder till

behörighet och legitimation som lärare och förskollärare, t.ex. vidareutbildning av lärare som saknar lärarexamen (VAL).

När det gäller yrkandena i övrigt finner utskottet inte skäl att föreslå några åtgärder.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2018/19:668 (V) yrkande 3, 2018/19:2029 (L) yrkandena 5 och 6, 2018/19:2819 (M, C, KD, L) yrkande 95, 2018/19:2833 (M) yrkandena 1, 2, 8 och 10 samt 2018/19:2834 (M) yrkande 2.

Utbildningarnas innehåll

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om utbildningarnas innehåll.

Jämför reservation 43 (M, KD), 44 (M, KD), 45 (M), 46 (SD), 47 (KD), 48 (L), 49 (M), 50 (SD), 51 (C), 52 (V) och 53 (KD) samt särskilt yttrande 3 (C, L) och 4 (C, L).

Motionerna

Läro- och lärutbildningens innehåll

I kommittémotion 2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 91 framförs behovet av att se över om sex och samlevnad ska vara en obligatorisk del av läro- och lärutbildningen. I samma motion yrkande 94 begär motionärerna att läro- och lärutbildningen förbättras.

I motion 2018/19:1308 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkande 3 framförs en begäran om yrkeslärares kompetens. Motionärerna menar att det behöver säkerställas att de yrkeslärare som arbetar med att utbilda framtida arbetstagare i välfärdssektorn har relevanta kunskaper för utbildningen samt en god pedagogisk förmåga.

I kommittémotion 2018/19:2806 av Jessica Polfjärd m.fl. (M) yrkande 18 anförs att utbildning i sex och samlevnad ska vara en obligatorisk del i undervisningen under läro- och lärutbildningen.

I kommittémotion 2018/19:2833 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 5 framför motionärerna förslag om kvalitet och mål för den verksamhetsförlagda läro- och lärutbildningen. I yrkande 7 begärs insatser för att säkerställa att alla läro- och lärutbildningar får ett större inslag av utbildning i hur man undervisar elever med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Av yrkande 9 framgår att motionärerna vill möjliggöra skolförlagda läro- och lärutbildningar, där högpresterande skolor ska kunna anställa vissa obehöriga lärare som erbjuds en skolförlagd läro- och lärutbildning i samband med anställningen.

I kommittémotion 2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 15 efterfrågas en moderniserad läro- och lärutbildning med nya moment, bl.a. ledarskapsutveckling och specialpedagogik.

I kommittémotion 2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 4 begärs att lärarutbildningen uppdateras för att säkerställa att blivande lärare behärskar digitala läromedel och kan integrera dem i undervisningen.

I motion 2018/19:1532 av Lars Hjalmered (M) yrkande 1 och i motion 2018/19:1543 av Lars Hjalmered (M) yrkande 3 anförs att digital kompetens bör ta en större plats på lärarutbildningarna.

I motion 2018/19:1655 av Marta Obminska (M) efterfrågas en förstärkning av kunskapen hos lärare i specialpedagogik om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar hos barn och ungdomar.

I kommittémotion 2018/19:374 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 1 föreslås förändringar i lärarutbildningen med inriktning mot fritidshem mot bakgrund av att dessa lärare enligt motionärerna ska bära ansvaret för jourklasser, särbegåvade barn och antimobbningsarbetet på skolan.

I kommittémotion 2018/19:379 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 8 begärs att en utredning tillsätts om hur det kan bli en integrerad del av lärarutbildningen.

I kommittémotion 2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkande 16 efterfrågas att styrdokumentet för lärarutbildningen uppdateras så att kritisk granskning och källkritik får en större betydelse i lärarutbildningen. I yrkande 34 anförs att undervisning i sex och samlevnad ska vara en obligatorisk del av lärarutbildningen.

I partimotion 2018/19:2053 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 11 konstateras att ett krav för att få lärarexamen i dag är att studenten kan visa förmåga att identifiera och i samverkan med andra hantera specialpedagogiska behov. Motionärerna hävdar att kravet behöver skärpas och förtydligas.

I partimotion 2018/19:2597 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3 begärs att sexualundervisningen på lärarutbildningarna ses över så att frågor om sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck finns med på ett tydligare sätt.

I kommittémotion 2018/19:2029 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 1 framförs att undervisningen i pedagogik på lärarutbildningen bör reduceras till förmån för ett större inslag av undervisning i metodik.

I partimotion 2018/19:2301 av Jonas Eriksson m.fl. (MP) yrkande 14 anförs att fler lärarstudenter bör ges möjlighet att kombinera arbete och studier i enlighet med den modell som används av Högskolan Dalarna i samarbete med vissa kommuner.

I motion 2018/19:1403 av Annika Hirvonen Falk (MP) yrkande 2 föreslås att undervisning som leder till ökad kunskap om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar införs på alla rektors-, förskolläraryr- och lärarutbildningar.

I motion 2018/19:2314 av Annika Hirvonen Falk m.fl. (MP) yrkande 2 anförs att alla studenter på lärarutbildningen ska få undervisning i sex och samtycke utifrån sitt ämnesområde.

Andra utbildningars innehåll

I motion 2018/19:2661 av Sultan Kayhan (S) yrkande 1 efterfrågas en förlängning av utbildningen i sjukförsäkring inom läkarutbildningen och att uppföljande seminarier införs för mer erfarna läkare.

I kommittémotion 2018/19:2794 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 6 begärs det att samtliga grundvårdutbildningar ska ge kunskaper i gerontologi, geriatrik och demenssjukdomar.

I motion 2018/19:1670 av Marta Obminska (M) anförs att examensmålen på socionomutbildningarna som gäller hedersrelaterat förtryck och våld bör förtydligas.

I motion 2018/19:2565 av Ulrika Jörgensen (M) framhålls att sjuksköterskeutbildningen behöver moderniseras i och med att vårdyrkena innehåller allt fler inslag av digitalisering.

I kommittémotion 2018/19:766 av Roger Richtoff m.fl. (SD) yrkande 14 föreslås förändringar av officersutbildningens upplägg och examenskrav. Motionärerna vill bl.a. införa ett examenskrav om tillräckliga ledarskapsförmågor och föreslår att studier vid försvarshögskola inleder och avslutar officersutbildningen.

I motion 2018/19:1917 av Ola Johansson och Rickard Nordin (båda C) yrkande 3 framförs att entreprenöriellt skapande och utveckling bör ges en framträdande roll inom vård- och lärarutbildningarna.

I motion 2018/19:1472 av Per Lodenius (C) begärs att åländska studenter på svenska universitet och högskolor tillförsäkras tillgång till svenska statens myndighetssfär, t.ex. för praktikplatser.

I kommittémotion 2018/19:2843 av Annika Qarlsson m.fl. (C) yrkande 18 menar motionärerna att man bör se över hur grundläggande kunskaper om våldsutsatthet och normaliseringsprocessen kan bli en obligatorisk del av utbildningen till alla yrken där man kommer i kontakt med våldsutsatta personer.

I kommittémotion 2018/19:2227 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 13 begär motionärerna att regeringen återkommer med ett förslag på hur ett avsnitt om våld mot äldre kan införas i grundutbildningar för yrkesverksamma som möter äldre.

I kommittémotion 2018/19:2904 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 15 framförs att grundläggande moment om företagande och entreprenörskap bör ingå i konstnärliga utbildningar.

Bakgrund och gällande rätt

Gällande rätt

Av 1 kap. högskolelagen (1992:1434) framgår att utbildningen ska ges på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå (7 §). Vidare framgår att examina ska avläggas på grundnivå, avancerad nivå eller forskarnivå och att regeringen

meddelar föreskrifter om vilka examina som får avläggas och på vilken nivå de ska avläggas (10 a §).

Av examensordningen, som är en bilaga till högskoleförordningen (1993:100), framgår att det finns generella examina, konstnärliga examina och yrkesexamina. Generella examina på grundnivå är högskoleexamen och kandidatexamen, på avancerad nivå magisterexamen och masterexamen och på forskarnivå licentiatexamen och forskarexamen. Yrkesexamina på grundnivå är t.ex. förskollärarexamen och sjuksköterskeexamen och på avancerad nivå t.ex. läkarexamen och tandläkarexamen. Grundlärarexamen och ämneslärarexamen finns på både grundnivå och avancerad nivå.

Kraven för att uppnå de olika examina regleras i examensordningen. För varje examen finns det en examensbeskrivning som anger vilka krav som ska uppfyllas för respektive examen. Alla examensbeskrivningar följer en gemensam struktur. Av examensbeskrivningen framgår examens omfattning i antal högskolepoäng, där heltidsstudier under ett normalstudieår om 40 veckor motsvarar 60 högskolepoäng. Vidare framgår mål för examen. För varje examen anges vad studenten ska visa i form av kunskap och förståelse, färdighet och förmåga och värderingsförmåga och förhållningssätt. För t.ex. de tre lärarexamina (förskollärarexamen, grundlärarexamen och ämneslärarexamen) ska studierna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan om 60 högskolepoäng omfatta bl.a. ledarskap. Vidare framgår att studenten för examen ska visa kunskap om och förståelse för bl.a. ledarskap. Därtill framgår eventuella krav om verksamhetsförlagd utbildning. Till exempel krävs det verksamhetsförlagd utbildning om 30 högskolepoäng för en ämneslärarexamen, förlagd inom relevant verksamhet och ämne. Krav på självständigt arbete (examensarbete) framgår också.

Det exakta innehållet i en utbildning som leder till en viss examen bestämmer universitetet eller högskolan själv med utgångspunkt i målen för examen, dvs. i den kunskap och förmåga som studenten ska visa för denna examen. I 6 kap. högskoleförordningen regleras att all utbildning på grundnivå och avancerad nivå ska bedrivas i form av kurser och att kurser får sammanföras till utbildningsprogram (13 §). För en kurs ska det finnas en kursplan (14 §). I kursplanen ska följande anges: kursens nivå, antal högskolepoäng, mål, krav på särskild behörighet, formerna för bedömning av studenternas prestationer och de övriga föreskrifter som behövs (15 §). För utbildningsprogram ska det finnas en utbildningsplan. För kurserna inom programmet ska det finnas kursplaner (16 §). I utbildningsplanen ska följande anges: de kurser som programmet omfattar, kraven på särskild behörighet och de övriga föreskrifter som behövs (17 §).

Vidare finns det en europeisk samordning av vissa minimikrav för ett antal hälso- och sjukvårdsutbildningar i högskolan och för arkitektutbildningen. Det beror på att fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (FEUF) förutsätter att villkoren för att få utöva vissa yrken samordnas (artikel 53.2). Det innebär bl.a. att det s.k. yrkeskvalifikationsdirektivet i viss utsträckning omfattar utbildning när det gäller de yrken som omfattas av automatiskt

erkännande av yrkeskvalifikationer. Enligt direktivet ska medlemsstaterna automatiskt erkänna bevis på formella kvalifikationer att utöva yrkena läkare, specialistläkare, sjuksköterska med ansvar för allmän hälso- och sjukvård, tandläkare, specialisttandläkare, veterinär, barnmorska, apotekare och arkitekt. Det innebär att vissa minimikrav för utbildningar som leder till dessa yrken har samordnats och regleras i direktivet. Minimikraven avser tillträde till utbildningen, utbildningens omfattning och utbildningens innehåll (prop. 2008/09:175 s. 82 och prop. 2015/16:44 s. 37 och s. 76–77).

Den sakpolitiska överenskommelsen från januari 2019 och regeringsförklaringen

I den sakpolitiska överenskommelsen mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna (januari 2019) framgår av punkten 56 att lärarutbildningen ska reformeras och kraven på utbildningen skärpas. Fler lärarledda timmar ska införas, kopplingen mellan teori och praktik ska stärkas och fokus på metodiken öka. Möjligheterna att arbeta på en skola och studera till lärare parallellt ska förbättras. Därtill ska sex och samlevnadsundervisning vara en obligatorisk del av lärarutbildningen liksom kunskaper om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (genomförs från 2021).

I regeringsförklaringen den 21 januari 2019 anförts att lärarutbildningen ska reformeras och kraven på utbildningen skärpas.

Utskottets ställningstagande

Lärarutbildningens innehåll

Utskottet har noterat att den sakpolitiska överenskommelsen från januari 2019 och regeringsförklaringen för 2019 innehåller flera utfästelser om reformer av lärarutbildningens innehåll, bl.a. vad gäller fler lärarledda timmar, skärpta krav på utbildningen, en stärkt koppling mellan teori och praktik samt obligatorisk undervisning i sex och samlevnad. Utskottet anser därmed att det finns skäl för utskottet att avvakta kommande förslag om åtgärder från regeringen. Utskottet ser därför ingen anledning att föreslå någon ytterligare åtgärd utifrån de redovisade motionsyrkandena och avstyrker därmed motionerna 2018/19:2819 (M, C, KD, L) yrkande 94, 2018/19:2819 (M, C, KD, L) yrkande 91, 2018/19:374 (SD) yrkande 1, 2018/19:379 (SD) yrkande 8, 2018/19:1308 (S) yrkande 3, 2018/19:1403 (MP) yrkande 2, 2018/19:1532 (M) yrkande 1, 2018/19:1543 (M) yrkande 3, 2018/19:1655 (M), 2018/19:2029 (L) yrkande 1, 2018/19:2053 (L) yrkande 11, 2018/19:2301 (MP) yrkande 14, 2018/19:2314 (MP) yrkande 2, 2018/19:2597 (L) yrkande 3, 2018/19:2806 (M) yrkande 18, 2018/19:2833 (M) yrkandena 5, 7 och 9, 2018/19:2835 (M) yrkande 15, 2018/19:2893 (KD) yrkandena 16 och 34 samt 2018/19:2900 (M) yrkande 4.

Andra utbildningars innehåll

Utskottet vill understryka att det är lärosätena själva som ansvarar för utbildningsutbudet och hur utbildningarna läggs upp så att examensmålen uppfylls. Utskottet anser att det är en väl avvägd ordning och ser mot den bakgrunden inga skäl till att lämna förslag på åtgärder och avstyrker därmed motionerna 2018/19:766 (SD) yrkande 14, 2018/19:1472 (C), 2018/19:1670 (M), 2018/19:1917 (C) yrkande 3, 2018/19:2227 (V) yrkande 13, 2018/19:2565 (M), 2018/19:2661 (S) yrkande 1, 2018/19:2794 (M) yrkande 6, 2018/19:2843 (C) yrkande 18 och 2018/19:2904 (KD) yrkande 15.

Vissa utbildningsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om vissa utbildningsfrågor.
Jämför reservation 54 (V), 55 (KD) och 56 (L).

Motionerna

I motion 2018/19:1158 av Anna Vikström och Ingela Nylund Watz (båda S) anser motionärerna att behovet av en direktutbildning till barnmorska ska beaktas. För barnmorskeexamen krävs i dag legitimation som sjuksköterska och studier om 90 högskolepoäng.

I kommittémotion 2018/19:668 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 2 anser motionärerna att regeringen bör utreda möjligheten att inrätta en vuxenläroutbildning. Det skulle höja kvaliteten på vuxenutbildningen och påverka resultaten inom utbildningen i svenska för invandrare (sfi).

I kommittémotion 2018/19:756 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 21 anser motionärerna att en utredning bör tillsättas för att ta fram en ny och längre utbildning av sfi-lärare som inkluderar vuxenläroutbildning.

I kommittémotion 2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkande 49 vill motionärerna att det på försök ska införas en obligatorisk allmäntjänstgöring (AT) för sjuksköterskor som sedan ska utvärderas. En sådan skulle bidra till att öka nyutbildade sjuksköterskors praktiska färdigheter.

I kommittémotion 2018/19:2029 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 4 anser motionärerna att en ämneslärarexamen ska motsvara nivån för en masterexamen. En masterexamen är internationellt gångbar och höjer läraryrkets status, enligt motionärerna.

Bakgrund, gällande rätt och pågående arbete

Komvuxutredningen

Komvuxutredningen har haft i uppdrag att undersöka behovet av förändringar i regleringen av vuxenutbildningen, huvudsakligen när det gäller kommunal vuxenutbildning (komvux) och särskild utbildning för vuxna (särvux). Betänkandet En andra och en annan chans – ett komvux i tiden (SOU 2018:71) har remitterats. Utredningen föreslår bl.a. att en del lärosäten ska erbjuda en profilering mot komvux i sin lärarutbildning samtidigt som möjligheterna till kompetensutveckling för professionen ska stärkas. Utredningen pekar även på att de krav som examensordningen för ämnes- och yrkeslärare ställer på specifika kunskaper om vuxnas lärande är mycket låga. Utredningen konstaterar också att andelen lärarstudenter som väljer att genomföra sin verksamhetsförlagda utbildning vid komvux är liten.

Utredning om sfi

Utredningen Stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk (Kliva) har i uppdrag att utreda behovet av förändringar när det gäller kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (sfi) och sfi i kombination med annan utbildning (dir. 2018:73, dir. 2019:3). Utredaren ska bl.a. föreslå hur kompetensen hos obehöriga sfi-lärare kan förbättras. Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2019.

Allmäntjänstgöring (AT) för läkare ska tas bort

Regeringen föreslog i propositionen Bastjänstgöring för läkare (prop. 2017/18:274) att läkarexamen ska utgöra underlag för legitimation utan ytterligare krav på praktisk tjänstgöring och att den nuvarande strukturen med allmäntjänstgöring efter examen ska tas bort. Riksdagen beslutade enligt regeringens förslag (bet. 2018/19:SoU5, rskr. 2018/19:50). Ändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2020. En viktig grund för förslaget var förslagen i Läkarutbildningsutredningens betänkande (SOU 2013:15). Utredningen bedömde att förslagen uppfyller minimikraven för läkarutbildning i yrkeskvalifikationsdirektivet.

I mars 2019 beslutade regeringen om en ändring i högskoleförordningen (1993:100) som innebär att läkarutbildningen förlängs med en termin så att den motsvarar totalt sex års studier och anpassas till de krav för legitimation som följer av riksdagens beslut om propositionen Bastjänstgöring för läkare (prop. 2017/18:274). Förordningsändringen träder i kraft den 1 juli 2019, och bestämmelserna ska tillämpas på utbildning som startar efter den 30 juni 2021 (SFS 2019:161). Det innebär att den nya läkarutbildningen kommer att kunna starta tidigast höstterminen 2021.

Examina på avancerad nivå

På avancerad nivå finns två generella examina, magisterexamen och masterexamen. Magisterexamen uppnås efter studier om 60 högskolepoäng och masterexamen efter studier om 120 högskolepoäng. För båda examina krävs avlagd kandidatexamen (motsvarande) om minst 180 högskolepoäng. Det betyder att en magisterexamen omfattar minst 240 högskolepoäng (fyra års studier) och en masterexamen minst 300 högskolepoäng (fem års studier).

På avancerad nivå finns flera yrkesexamina, bl.a. ämneslärarexamen. Ämneslärarexamen ges med två inriktningar. Ämneslärarexamen med inriktning mot grundskolans årskurs 7–9 uppnås efter minst 240 högskolepoäng (motsvarande en magisterexamen). Ämneslärarexamen med inriktning mot gymnasieskolan uppnås efter minst 300 högskolepoäng (motsvarande en masterexamen).

Dubbelexamina

Under läsåret 2016/17 var det 10 000 personer som tog ut en generell examen i direkt anslutning till en yrkesexamen (Statistiskt meddelande, Studenter och examinerade på grundnivå och avancerad nivå, 2016/17UF 20 SM 1801). Företeelsen har fått namnet dubbelexamina, och antalet har mer än fördubblats under de senaste tio åren trots att ökningen av antalet yrkesexamina har varit liten. Fler kvinnor än män tog ut dubbelexamina, men i relation till det totala antalet examinerade var det ungefär lika vanligt för båda könen. Flest dubbelexamina utfärdades bland personer som studerat på en sjuksköterske- eller en civilingenjörsutbildning (dvs. sjuksköterskeexamen – kandidatexamen och civilingenjörsexamen – masterexamen).

Utskottets ställningstagande

När det gäller frågan om att utreda en särskild vuxenläroutbildning kan utskottet konstatera att Komvuxutredningen har föreslagit att en del lärosäten bör erbjuda en profilering mot komvux i sin läroutbildning. Utredningen pekar även på att de krav som ställs på specifika kunskaper om vuxnas lärande i examensbeskrivningen för ämnes- och yrkeslärarexamen är mycket låga. Betänkandet har remitterats. Utskottet noterar också att utredningen Stärkt kvalitet och likvärdighet inom komvux för elever med svenska som andraspråk (Kliva) har i uppdrag att föreslå hur kompetensen hos obehöriga sfi-lärare kan förbättras. Uppdraget ska redovisas i maj 2019. Utskottet anser att beredningen av de båda utredningarna bör avvaktas.

När det gäller frågan om ett försök med allmäntjänstgöring (AT) för nyutbildade sjuksköterskor vill utskottet påminna om att riksdagen nyligen har beslutat att ta bort allmäntjänstgöringen (AT) för läkare. Utskottet vill också påminna om att det i utbildningen till sjuksköterska ingår att få praktisk erfarenhet av yrket genom att en del av utbildningen är förlagd i verksamheten.

Utskottet kan även konstatera att arbetsgivaren har ett ansvar att introducera nyanställda i yrket och på arbetsplatsen.

När det gäller frågan om vilken generell examen som ämneslärarexamen ska motsvara kan utskottet konstatera att två generella examina, magisterexamen och masterexamen, avläggs på avancerad nivå. På avancerad nivå avläggs även flera yrkesexamina, bl.a. ämneslärarexamen. Utskottet noterar att ämneslärarexamen i dag ges med två inriktningar, mot grundskolans årskurs 7–9 respektive mot gymnasieskolan. Utskottet kan konstatera att ämneslärarexamen med inriktning mot grundskolans årskurs 7–9 motsvarar en magisterexamen i omfattning och att ämneslärarexamen med inriktning mot gymnasieskolan motsvarar en masterexamen i omfattning.

När det gäller yrkandena i övrigt finner utskottet inte skäl att föreslå några åtgärder.

Mot denna bakgrund avstyrker utskottet motionerna 2018/19:668 (V) yrkande 2, 2018/19:756 (V) yrkande 21, 2018/19:1158 (S), 2018/19:2029 (L) yrkande 4 och 2018/19:2893 (KD) yrkande 49.

Utbildningarnas arbetslivsanknytning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om utbildningarnas arbetslivsanknytning.

Jämför reservation 57 (M), 58 (SD) och 59 (C).

Motionerna

I kommittémotion 2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 32 vill motionärerna att en utredning ska se över längden på flera av dagens utbildningsprogram. Motionärerna menar att landets universitet och högskolor ska garantera en god kompetensförsörjning och att det kräver en högre genomströmning än i dag så att fler studenter tidigarelägger sitt inträde på arbetsmarknaden. Därför bör man överväga bättre möjligheter att avsluta ett utbildningsprogram i snabbare takt.

I kommittémotion 2018/19:379 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 2 anser motionärerna att lärosätena ska ha en skyldighet att fortlöpande följa upp de studenter som tagit examen i flera avseenden, bl.a. utbildningens lämplighet för arbetsmarknaden och studenternas framgång på arbetsmarknaden efter avslutad utbildning.

I kommittémotion 2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 27 anser motionärerna att utbildningarna måste bli mer relevanta för arbetsmarknaden så att fler kan finna ett jobb. Samverkan med arbetsmarknad och samhälle behöver därför förbättras, menar motionärerna, bl.a. genom att utbildningarna kopplas mer till arbetsmarknaden.

Bakgrund, gällande rätt och pågående arbete

Studiernas omfattning

Av 1 kap. högskolelagen (1992:1434) framgår följande. Utbildningen ska ges på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå (7 §). Utbildning på grundnivå ska väsentligen bygga på de kunskaper som eleverna får på nationella program i gymnasieskolan (8 §). Utbildning på avancerad nivå ska väsentligen bygga på de kunskaper som studenterna får inom utbildning på grundnivå (9 §). Utbildning på forskarnivå ska väsentligen bygga på de kunskaper som studenterna får inom utbildning på grundnivå och avancerad nivå (9 a §). Examina ska avläggas på grundnivå, avancerad nivå eller forskarnivå. Regeringen meddelar föreskrifter om vilka examina som får avläggas och på vilken nivå de ska avläggas (10 a §).

Utbildningarnas arbetslivsanknytning

Av 1 kap. högskolelagen (1992:1434) framgår att det i lärosätenas uppgift ingår att samverka med det omgivande samhället och informera om sin verksamhet samt verka för att forskningsresultat tillkomna vid lärosätet kommer till nytta.

Av förordningen (2012:810) med instruktion för Universitetskanslersämbetet framgår att myndigheten ska ansvara för uppföljning, omvärldsbevakning och analys av frågor inom myndighetens ansvarsområde. I ansvaret ingår bl.a. att följa och redovisa dels arbetsmarknadens framtida kompetensbehov i relation till utbildningsutbudet, dels de examinerades etablering på arbetsmarknaden (4 §).

Tillkännagivande om utbildningarnas arbetslivsanknytning

I samband med behandlingen av den senaste forskningspolitiska propositionen, Kunskap i samverkan – för samhällets utmaningar och stärkt konkurrenskraft (prop. 2016/17:50), har riksdagen tillkännagett att regeringen bör verka för ett ökat samarbete mellan lärosäten, arbetsliv och relevanta branschorganisationer och en kontinuerlig dialog om utbildningars innehåll och dimensionering (bet. 2016/17:UbU12, rskr. 2016/17:208).

I juli 2017 fick Universitetskanslersämbetet (UKÄ) i uppdrag att kartlägga hur universitet och högskolor samverkar kontinuerligt med externa parter i frågor om dimensionering av utbildning samt att samla universitet och högskolor till diskussion om dimensioneringsfrågor. Syftet med uppdraget var att öka samverkan mellan lärosäten, arbetsliv och andra relevanta parter. Uppdraget redovisades i april 2018 (Samverkan om dimensionering av utbildning. En kartläggning – rapportering av ett regeringsuppdrag, rapport 2018:4).

UKÄ har kartlagt hur lärosätena samverkar med externa parter i frågor som rör dimensionering av utbildning. Kartläggningen bestod av tre delar: en enkätundersökning till lärosätena, möten med representanter för externa parter och gruppvisa dialogsamtal med lärosäten. Mot bakgrund av kartläggningen

drog UKÄ bl.a. slutsatsen att alla lärosäten samverkar på flera olika sätt med externa parter om dimensionering av utbildning på grundnivå och avancerad nivå. Lärosätena samarbetar också med varandra. Förutsättningarna för samverkan är bättre för utbildningar som riktas mot en tydlig arbetsmarknad och för utbildningar där det ingår verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Samverkan kan förbättras om såväl lärosäten som externa parter blir bättre på att förstå varandras förutsättningar och behov. Vidare finns det ibland en konflikt mellan lärosätenas nationella rekrytering och de regionala behoven av utbildade. UKÄ föreslog bl.a. att lärosätena ska samarbeta mer om utbildningsutbudet, men att ansvaret för små utbildningar som inte bär sig ekonomiskt behöver få en lösning inom översynen av resurstilldelningssystemet.

Av regeringens senaste skrivelse Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2018 framgår att regeringen avser att återkomma till riksdagen i frågan under 2019 (skr. 2018/19:75 s. 176–177). Tillkännagivandet är enligt skrivelsen inte slutbehandlat.

Utskottets ställningstagande

I fråga om längden på lärosätenas utbildningsprogram vill utskottet påminna om att riksdagen har beslutat strukturen för dagens högskoleutbildning. Av högskolelagen framgår att det finns tre utbildningsnivåer (grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå) och att examina kan avläggas på samtliga nivåer. Den första nivån bygger på gymnasieskolan, och följande nivåer bygger på varandra. Utskottet vill med denna hänvisning peka på att utbildningarnas omfattning är kopplad till progressionen inom det nationella utbildningssystemet. I sammanhanget vill utskottet också peka på vikten av att examina från den svenska högskolan är internationellt gångbara. Utskottet kan också konstatera att det kan vara möjligt för en student att genomföra sina studier i en snabbare takt än heltid.

När det gäller uppföljning av de studenter som har tagit examen vill utskottet påminna om att Universitetskanslersämbetet (UKÄ) i dag har ett ansvar för att följa och redovisa de examinerades etablering på arbetsmarknaden.

När det gäller frågan om utbildningarnas arbetslivsanknytning noterar utskottet att regeringen avser att återkomma till riksdagen i frågan under 2019.

Utskottet avstyrker därmed motionerna 2018/19:379 (SD) yrkande 2, 2018/19:2835 (M) yrkande 32 och 2018/19:2841 (C) yrkande 27.

Reservationer

1. Lärosätenas uppdrag och styrning, punkt 1 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2832 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 2 och avslår motionerna

2018/19:377 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 6,

2018/19:2057 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 1 och

2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 26.

Ställningstagande

Vi anser att lärosätenas uppdrag och styrning bör renodlas för en forskning i världsklass. Sveriges universitet och högskolor har i dag många uppdrag att klara av samtidigt som den statliga styrningen är otydlig. Dessutom har varje lärosäte sina egna prioriterade forskningsprojekt som i vissa fall inte är i linje med de övergripande visionerna för svensk forskning. Lärosätenas styrkedja, från styrelse till rektor, prefekt och dekanus, behöver präglas av mer linjestyrning så att de nationella prioriteringarna får genomslag i forskningen. Som ett litet land måste vi våga prioritera så att Sverige kan bli ett land där vi är världsbäst inom vissa strategiska områden. Detta innebär också att man måste koncentrera forskningsresurserna till färre individer och lärosäten.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

2. Lärosätenas uppdrag och styrning, punkt 1 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:377 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 6 och avslår motionerna
 2018/19:2057 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 1,
 2018/19:2832 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 2 och
 2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 26.

Ställningstagande

Vi har svårt att förstå begreppet konstnärlig forskning, även efter att ha studerat olika forskningsprojekt. Flera högskoleföreträdare har signalerat att de vill se ett sammanslaget budgetanslag i stället för dagens uppdelning mellan utbildning och forskning. Vi vill därför införa en ny ordning. Det är då lämpligt att börja med de konstnärliga högskolorna. Vi vill att anslaget för konstnärlig forskning ska ingå i högskolornas basanslag så att institutionerna kan kategorisera projekt och fördela medel på det sätt de själva önskar.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

3. Lärosätenas uppdrag och styrning, punkt 1 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 26 och avslår motionerna
 2018/19:377 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 6,
 2018/19:2057 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 1 och
 2018/19:2832 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 2.

Ställningstagande

Jag vill verka för att lärosätena ska bli mer autonoma, finnas i hela landet och ges ytterligare möjligheter att utforma sin verksamhet efter regionala förutsättningar. Jag anser även att det är viktigt att stärka samverkan med det omgivande samhället inom forskningen och vill att lärosätena ska ges förutsättningar för ökad samverkan.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

4. Lärosätenas uppdrag och styrning, punkt 1 (L)

av Roger Haddad (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:2057 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 1 och
avslår motionerna
2018/19:377 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 6,
2018/19:2832 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 2 och
2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 26.

Ställningstagande

Sverige är en kunskapsnation. Vår befolkning är välutbildad, vi har en modern vård och vår industri är högteknologisk. Det är resultatet av en lång svensk tradition av att satsa på både bildning och utbildning som är tillgänglig för alla. Vi vet att högre utbildning, forskning och entreprenörskap lägger grunden för att möta olika samhällsutmaningar. För att behålla en stark position i den internationella konkurrensen och attrahera de mest framstående lärarna, forskarna, studenterna och entreprenörerna behöver Sverige en långsiktigt hållbar strategi för högre utbildning, forskning och innovation. En sådan strategi förutsätter tydliga mål som kan följas upp och ett starkt ledarskap. Jag anser därför att det övergripande målet för utbildnings- och forskningspolitiken bör vara att Sverige ska vara en framstående kunskapsnation där utbildning, forskning och innovation bedrivs med hög kvalitet och effektivitet samt bidrar till samhällets utveckling och näringslivets konkurrenskraft.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

5. Högskolelandskapet, punkt 2 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 12,
 2018/19:2832 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 3 och
 2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 33 och
 avslår motionerna
 2018/19:379 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4,
 2018/19:655 av Cassandra Sundin m.fl. (SD) yrkande 2 och
 2018/19:1901 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 5.

Ställningstagande

Alliansregeringen införde en stimulanspeng för lärosäten som ville öka sin samverkan. Detta fick till följd att några lärosäten knöt sig mycket nära varandra och till och med gick samman, såsom Växjö universitet och Högskolan i Kalmar. Det är dock inget självändamål att lärosäten ska fusionera, men däremot är det viktigt att lärosätena i högre grad samverkar då det gäller utbildningsutbud, dimensionering av utbildningsprogram, forskning m.m. Ökad samverkan på dessa områden bör premieras och hinder för detta undanröjas. I dag kan t.ex. lärosäten som samverkar om utbildningar, och som då använder forskningsanknutna universitetslärare från ett annat lärosäte, missgynnas vid bedömning av utbildningars kvalitet.

Vi anser vidare att det ska finnas fastställda kriterier för vad som gäller för att ett lärosäte ska få benämnas universitet. Det är viktigt att tydliggöra möjligheterna för dagens högskolor att få universitetsstatus för att undvika godtycklighet. Därför anser vi att regeringen ska återkomma med förslag på sådana kriterier.

Vi vill också att internationella universitet ska kunna etablera filialer i Sverige.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

6. Högskolelandskapet, punkt 2 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:379 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 4 och
 avslår motionerna
 2018/19:655 av Cassandra Sundin m.fl. (SD) yrkande 2,
 2018/19:1901 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 5,
 2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 12,

2018/19:2832 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 3 och
2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 33.

Ställningstagande

Sverige har ett decentraliserat system med universitet och högskolor på relativt många orter. I princip bör dessa lärosäten bli kvar. Det är viktigt att kunna erbjuda högre utbildning där den efterfrågas, alltså även utanför de större universitetsstäderna, och vi ser en stor potential för lokala industrier och andra arbetsgivare att lokalt samverka med lärosäten. Vi ser också problem med brist på t.ex. bostäder i de större universitetsstäderna. Vi vill se administrativa sammanslagningar av mindre högskolor för att använda samhällets och högskolornas resurser mer effektivt. På så sätt sparar man administrativa kostnader och optimerar resurserna i hela högskolesystemet. I Danmark har man gjort just detta med stor framgång.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

7. Högskolans ledning, punkt 3 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkandena 1 och 2 samt
avslår motion

2018/19:2057 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3.

Ställningstagande

Ledningsutredningen, som presenterades i november 2015, innehåller ett femtiotal utvecklingsförslag för lärosätena (SOU 2015:92). Utredningen behandlade bl.a. hur de akademiska ledarna och kollegiala organen kan få ett utvecklat och förtydligt uppdrag. Vi anser att Ledningsutredningens rekommendationer bör utvärderas 2019.

Vidare anser vi att regeringen bör tydliggöra rollen för lärosätenas styrelser. Vi anser även att regeringen har agerat otydligt de senaste åren i samband med rektorsbeslut om lokalisering av lärosätens utbildning och forskning. Rektorns mandat i frågor som dessa måste förtydligas.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

8. Högskolans ledning, punkt 3 (L)

av Roger Haddad (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2057 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3 och
avslår motion

2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkandena 1 och 2.

Ställningstagande

Alliansregeringen 2006–2014 tillsatte den s.k. Ledningsutredningen (SOU 2015:92). Utredningens slutsatser bör följas upp för att fortsätta stärka lärosätenas ledarskap och tydliggöra universitets- och högskolestyrelsernas roll.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

9. Resurstilldelning, punkt 4 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkandena 9 och 11 samt

2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 31 och

avslår motionerna

2018/19:315 av Hans Eklind (KD),

2018/19:377 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 1,

2018/19:379 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 1, 3 och 5,

2018/19:987 av Ulrika Jörgensen m.fl. (M),

2018/19:1073 av Åsa Lindestam (S),

2018/19:1790 av Carina Ohlsson m.fl. (S),

2018/19:1901 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 3,

2018/19:2174 av Saila Quicklund (M),

2018/19:2401 av Eskil Erlandsson och Anders Åkesson (båda C),

2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 28 och
2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 8.

Ställningstagande

Vi anser att effektivitet och kvalitet bör vara vägledande när ett nytt resurstilldelningssystem tas fram. Vi vill reformera högskolans resurstilldelningssystem så att det i högre grad premierar akademisk kvalitet, genomströmning, samverkan samt etablering på arbetsmarknaden. Vi vill även att regeringen klargör principerna för den modell enligt vilken resurser till forskning ska fördelas.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

10. Resurstilldelning, punkt 4 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvis (SD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:377 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 1 och

2018/19:379 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 1, 3 och 5 samt
avslår motionerna

2018/19:315 av Hans Eklind (KD),

2018/19:987 av Ulrika Jörgensen m.fl. (M),

2018/19:1073 av Åsa Lindestam (S),

2018/19:1790 av Carina Ohlsson m.fl. (S),

2018/19:1901 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 3,

2018/19:2174 av Saila Quicklund (M),

2018/19:2401 av Eskil Erlandsson och Anders Åkesson (båda C),

2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkandena 9 och 11,

2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 31,

2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 28 och

2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 8.

Ställningstagande

Dagens resurstilldelningssystem för forskning inom högskolan består i för hög grad av externfinansiering och riktade anslag. Vi anser att basanslagen till forskningen ska ökas och att motsvarande summa för strategiska satsningar i stället ska minskas. Resurstilldelningen till lärosätena har urholkats de senaste tjugo åren och vi vill därför öka anslagen till den högre utbildningen, framför

allt inom ämnesområdena naturvetenskap och teknik. Vidare vill vi att det utreds hur studentpengen kan avskaffas och ersättas med utbildningsanslag för att få ett mer kvalitetsdrivande finansieringssystem för högskolan. Innan ett sådant system införs föreslår vi att anslag kombineras med studentpeng.

Vi anser även att produktivitetsavdraget för den högre utbildningen bör avskaffas eftersom det medfört ett volymtänkande som premierar antalet studenter och inte kvaliteten på utbildningen.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

11. Resurstilldelning, punkt 4 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 28 och avslår motionerna

2018/19:315 av Hans Eklind (KD),

2018/19:377 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 1,

2018/19:379 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 1, 3 och 5,

2018/19:987 av Ulrika Jörgensen m.fl. (M),

2018/19:1073 av Åsa Lindestam (S),

2018/19:1790 av Carina Ohlsson m.fl. (S),

2018/19:1901 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 3,

2018/19:2174 av Saila Quicklund (M),

2018/19:2401 av Eskil Erlandsson och Anders Åkesson (båda C),

2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkandena 9 och 11,

2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 31 och

2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 8.

Ställningstagande

Det är viktigt att utbildningsformer som skapar förutsättningar för det livslånga lärandet gynnas i resurstilldelningen. Exempelvis bör sommarkurser av fördjupningskaraktär, distanskurser och kurser på halvfart uppmuntras. Jag vill även att resursfördelningssystemet reformeras i syfte att premiera kvalitet, arbetslivsanknytning och regional samverkan.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

12. Resurstilldelning, punkt 4 (KD)

av Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD) yrkande 8 och avslår motionerna

2018/19:315 av Hans Eklind (KD),

2018/19:377 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 1,

2018/19:379 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkandena 1, 3 och 5,

2018/19:987 av Ulrika Jörgensen m.fl. (M),

2018/19:1073 av Åsa Lindestam (S),

2018/19:1790 av Carina Ohlsson m.fl. (S),

2018/19:1901 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 3,

2018/19:2174 av Saila Quicklund (M),

2018/19:2401 av Eskil Erlandsson och Anders Åkesson (båda C),

2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkandena 9 och 11,

2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 31 och

2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 28.

Ställningstagande

Högskolans samverkansuppdrag behöver förtydligas och följas upp. Resurstilldelningen bör belöna såväl vetenskaplig kvalitet som kvalitet i samverkan och nyttiggörande för samhället.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

13. Kvalitetssäkring, punkt 5 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:1901 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 2 och

2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkandena 3 och 5–8,

bifaller delvis motion

2018/19:1901 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 1 och avslår motionerna

2018/19:379 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 6,

2018/19:1543 av Lars Hjalmered (M) yrkande 5 och

2018/19:1648 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkande 1.

Ställningstagande

Kvalitetsutvärderingen hos Universitetskanslersämbetet bör förstärkas. Utbildningar ska bedömas och utvärderas utifrån akademiska resultat, men också utifrån hur det går för studenterna efter avslutade studier (arbete, lön, entreprenörskap m.m.).

En nationell rankingslista för program och kurser på landets universitet och högskolor bör inrättas för att göra det lättare för intresserade att jämföra kvaliteten på olika utbildningar. Kvalitetsmått som ska avgöra rankingen bör bl.a. innehålla arbetsmarknadsetablering efter examen. Informationen ska publiceras och finnas tillgänglig inför studieval. Den ska också användas som en del av beslutsunderlaget inför nedläggningen av en utbildning. Man bör se över hur mer data på området kan samlas in och offentliggöras av Universitets- och högskolerådet (UHR).

Genomströmningen i en utbildning beror på den tid som studenter faktiskt ägnar åt sina studier. Studier som räknas som heltid, dvs. 40 timmar per vecka, kan ha en låg andel lärarledda timmar och en hög andel självstudier. Andelen lärarledda timmar respektive andelen självstudier ska ingå i kvalitetsutvärderingar och i lärosätenas egna uppföljningar.

Enligt en enkät gjord av Sveriges Förenade Studentkårer (SFS, 2012) anser studenterna att god pedagogik är den viktigaste faktorn för effektiv inläring. Det är samtidigt det område som enligt studenterna har de största bristerna i högskolan. En god inlärningsmiljö förutsätter att föreläsarna har pedagogisk skicklighet och ämneskunskaper. Vi vill se över om lärosätena i årsredovisningen bör redovisa sitt arbete med att förbättra inlärningsmiljön.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

14. Kvalitetssäkring, punkt 5 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:379 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 6 och
2018/19:1648 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD) yrkande 1 och
avslår motionerna
2018/19:1543 av Lars Hjalmered (M) yrkande 5,
2018/19:1901 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkandena 1 och 2 samt
2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkandena 3 och 5–8.

Ställningstagande

Lärosäten som har en bristfällig lärarutbildning bör i första hand få en anmärkning. Rättas inte bristerna till ska staten ha rätt att ge bindande direktiv om kvalitetsförbättringar. Fullföljs inte direktiven ska staten ha rätt att dra in studentpengen och ge ett annat lärosäte i uppdrag att bedriva lärarutbildningen, vilket i realiteten kan innebära att utbildningarna slås samman.

Varje år blir hundratals scenkonstnärer klara med sin utbildning. För att det ska råda balans mellan utbud av utbildningsplatser och efterfrågan inom scenkonsten och för att säkra kvalitet och svensk scenkonst i den internationella konkurrensen är översyn och utvärdering viktiga verktyg. Vi förordar därför en nationell översyn och utvärdering av utbudet och kvalitetssäkringen av scenkonstutbildningar i landet.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

15. Rekrytering till högskolan, punkt 6 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 10 och
avslår motionerna

2018/19:397 av Markus Wiechel och Mikael Strandman (båda SD) yrkande 2,
2018/19:549 av Lotta Finstorp (M),

2018/19:1917 av Ola Johansson och Rickard Nordin (båda C) yrkande 2 och
2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 31.

Ställningstagande

Under 2017 presenterade regeringen ett förslag som innebar att lärosätena inte bara ska motverka social snedrekrytering utan också vidta åtgärder för att främja att personer från olika delar av landet ska söka, påbörja och fullfölja en högskoleutbildning oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck,

etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, ålder eller social bakgrund (Utbildningsdepartementet, promemoria 2017-07-18). Vi menar att förslaget bör avslås med tanke på det arbete som universitet och högskolor redan bedriver på området. Samtidigt vill vi betona att kunskap och motivation skapas redan i grund- och gymnasieskolan och att det är individen själv som måste ta ansvar för sina studier.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

16. Rekrytering till högskolan, punkt 6 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 31 och

avslår motionerna

2018/19:397 av Markus Wiechel och Mikael Strandman (båda SD) yrkande 2,

2018/19:549 av Lotta Finstorp (M),

2018/19:1917 av Ola Johansson och Rickard Nordin (båda C) yrkande 2 och

2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 10.

Ställningstagande

Bristande information och vägledning gör blivande studenter beroende av råd från familj och vänner. En starkt information och vägledning är viktiga pusselbitar för att bredda rekryteringen till högskolan. Utan ett transparent utvärderingssystem där utbildningens kvalitet, koppling till arbetsmarknaden och tidigare studenters åsikter tydliggörs är det svårt för blivande studenter att göra välinformerade studieval. Jag anser att studenter bör kunna ta del av oberoende information inför sitt studieval.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

17. Tillträde till högskolan, punkt 7 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2826 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 4 och

2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 14,
bifaller delvis motion

2018/19:1543 av Lars Hjalmered (M) yrkande 1 och
avslår motionerna

2018/19:2029 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkandena 2 och 3,

2018/19:2057 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 8,

2018/19:2581 av Ida Drougge (M),

2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkandena 14 och 53 samt

2018/19:2906 av Robert Stenkvist och Ludvig Aspling (båda SD).

Ställningstagande

Vi vill se över behovet av en standardiserad studentexamen, där elevernas slutbetyg är förankrade i resultaten på centrala prov, eller ett inträdesprov till högre utbildning.

Vi vill även skärpa antagningskraven för lärarutbildningen och införa särskilda behörigheter för olika lärarutbildningar, både när det gäller kurser och betyg på kurser. För en blivande matematiklärare bör exempelvis gälla krav på högre betyg inom matematik än för en blivande svensklärare. Antagningen bör också kompletteras med ett lämplighetsprov. Detta kan ses som ett sätt för sökanden att höja värdet på betygen genom att kommunikativ och interaktiv förmåga, förmåga att ta en ledarroll och motivation för läraryrket bedöms.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

18. Tillträde till högskolan, punkt 7 (KD)

av Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkandena 14 och 53 samt
avslår motionerna

2018/19:1543 av Lars Hjalmered (M) yrkande 1,

2018/19:2029 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkandena 2 och 3,

2018/19:2057 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 8,

2018/19:2581 av Ida Drougge (M),

2018/19:2826 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 4,
 2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 14 och
 2018/19:2906 av Robert Stenkvist och Ludvig Aspling (båda SD).

Ställningstagande

Förutom grundläggande behörighet krävs det i dag minst betyget E i vissa ämnen för att vara behörig till lärarutbildningen. Jag menar att det ska krävas minst betyget B i vissa ämnen för att kunna antas till lärarutbildningen. Exempelvis ska en grundlärare ha ett högre betyg i svenska och engelska och en ämneslärare högre betyg i undervisningsämnena.

Jag anser också att lämplighetsprov eller antagningsprov ska införas. Lämplighetsprov ska utarbetas som bör användas för antagning till samtliga lärarutbildningar.

I dag finns det en möjlighet för lärosätena att vid urval till en utbildning fördela högst en tredjedel av platserna på grundval av de urvalsgrunder som lärosätet bestämt, t.ex. särskilda prov. Jag menar att man ska verka för att lärosätena använder sig av denna möjlighet.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

19. Tillträde till högskolan, punkt 7 (L)

av Roger Haddad (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2029 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkandena 2 och 3 samt

2018/19:2057 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 8 och

avslår motionerna

2018/19:1543 av Lars Hjalmered (M) yrkande 1,

2018/19:2581 av Ida Drougge (M),

2018/19:2826 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 4,

2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 14,

2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkandena 14 och 53 samt

2018/19:2906 av Robert Stenkvist och Ludvig Aspling (båda SD).

Ställningstagande

Antagningskraven till t.ex. lärarutbildningen ska skärpas genom att göra det möjligt att ställa krav på lägst betyget C i svenska från gymnasiet för samtliga studenter.

Vidare bör det vara möjligt att ställa särskilda krav för en specifik utbildning. Den som ska studera till ämneslärare ska ha betyget C i aktuellt ämne. Det är rimligt att kräva att en lärare har högre kunskap i det ämne den undervisar i än betyget E, dvs. godkänt.

Det har genomförts en försöksverksamhet med lämplighetsprov i samband med antagning till lärar- och förskolläraryrket. I försöksverksamheten har ett krav för grundläggande behörighet varit att den sökande bedöms vara lämplig för lärar- eller förskolläraryrket. Försöksverksamheten bör bli permanent och utökas.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

20. Vissa studentfrågor, punkt 8 (V)

av Iлона Sztatmari Waldau (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:1760 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 16 och 17 samt avslår motionerna

2018/19:455 av Annika Hirvonen Falk (MP) och

2018/19:2057 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 9.

Ställningstagande

Få lärosäten har en policy för studerande som har barn. Detta skapar en osäker vardag för dessa studenter eftersom det inte finns några rättigheter eller skyldigheter att förhålla sig till, och vad som gäller kan variera mellan olika lärare. Det finns inte heller några regler om normal undervisningstid, utan obligatoriska moment, såsom tentor och seminarier, kan förekomma på kvällar och helger när ordinarie barnomsorg är stängd. En föräldrapolicy kan innehålla principer för studerandes rätt att återgå till studier efter uppehåll för föräldraledighet eller vad som händer om en studerande missar obligatoriska moment på grund av frånvaro för vård av barn. Jag anser därför att lärosätena bör få i uppdrag att ha en föräldrapolicy.

Vidare anser jag att Universitets- och högskolerådet (UHR) bör få i uppdrag att främja möjligheterna för föräldrar att studera. Andelen studerande som har barn är särskilt hög på utbildningar till bristyrken som lärare och sjuksköterska. Det bör ligga i samhällets och lärosätenas intresse att studerande kan fullfölja sina utbildningar med så få hinder och avbrott som möjligt.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

21. Vissa studentfrågor, punkt 8 (L)

av Roger Haddad (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2057 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 9 och
avslår motionerna

2018/19:455 av Annika Hirvonen Falk (MP) och

2018/19:1760 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V) yrkandena 16 och 17.

Ställningstagande

Jag anser att man bör se över de disciplinära åtgärderna vid tentamensfusk, som t.ex. avstängningens längd.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

22. Högskolans internationalisering, punkt 9 (KD)

av Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2914 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 38 och
avslår motionerna

2018/19:664 av Emma Hult (MP),

2018/19:1351 av Runar Filper (SD) yrkande 2,

2018/19:2029 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 7 och

2018/19:2057 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 6.

Ställningstagande

Möjligheten att tillhandahålla bostäder åt utländska studenter och gästforskare bör permanentas för samtliga universitet och högskolor.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

23. Högskolans internationalisering, punkt 9 (L)

av Roger Haddad (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2018/19:2029 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 7 och
2018/19:2057 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 6 och
avslår motionerna
2018/19:664 av Emma Hult (MP),
2018/19:1351 av Runar Filper (SD) yrkande 2 och
2018/19:2914 av Larry Söder m.fl. (KD) yrkande 38.

Ställningstagande

Jag vill se över möjligheterna att inrätta ett Nobelstipendium som ska motsvara det amerikanska Fulbright-stipendiet. Det är ett stipendium som främst vänder sig till personer med högre utbildning och experter inom de områden som USA prioriterar i sitt samarbete med andra länder. Ett Nobelstipendium skulle ytterligare öka Sveriges attraktivitet.

Jag anser vidare att lärarutbildningsanordnarna bör uppmuntra en ökad internationalisering av utbildningen till samma nivå som svensk högskoleutbildning i genomsnitt. Lärarutbildningen är den utbildning i Sverige som ligger lägst när det gäller internationella kontakter, internationella studenter och internationellt utbyte.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

24. Validering och kompletterande utbildning, punkt 10 (M, C, KD, L)

av Roger Haddad (L), Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M), Fredrik Christensson (C), Marie-Louise Hänel Sandström (M) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 11.

Ställningstagande

Det behövs ökade insatser för att fler nyanlända ska ges möjlighet att vidareutbilda sig och validera sina kunskaper. Insatserna bör syfta till att förkorta handläggningstiderna. Man bör också se över om resurserna för validering och komplettering av akademiska utbildningar kan stärkas.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

25. En snabb valideringsprocess, punkt 11 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 14 och avslår motionerna

2018/19:2842 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 17 och

2018/19:2923 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 4.

Ställningstagande

I dag fungerar inte valideringssystemet fullgott. Valideringen tar orimligt lång tid. Vi vill därför att valideringen för bl.a. hälso- och sjukvårdsyrken ska utvärderas i syfte att effektivisera densamma.

När det gäller validering för hälso- och sjukvårdsyrken är handläggningen eftersatt. Socialstyrelsen har framfört att Universitets- och högskolerådet (UHR) bör ta över den uppgiften. Vi vill att man ser över om en sådan ordning skulle ge en bättre och snabbare validering.

I de fall en validerad kompetens inte anses motsvara en formell utbildning eller examen bör man se över hur den sökande kan få tydlig information om vad som behöver kompletteras. Den sökande bör också erbjudas studievägledning.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

26. En snabb valideringsprocess, punkt 11 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:2842 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 17 och
avslår motionerna
2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 14 och
2018/19:2923 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 4.

Ställningstagande

Det har länge talats om att valideringen av utländska meriter ska påskyndas. I grunden är principen enkel. Processen ska börja med en kompetensinventering omedelbart vid ankomst. Migrationsverket ska ansvara för den. I nästa steg ska myndigheter, främst universitet och högskolor, validera och komplettera dessa personers kompetenser. Universitet och högskolor ska ha incitament att avsätta resurser i form av tid och personal så att processen är snabb. Jag vill låta utreda en förbättrad och effektiviserad valideringsprocess och ökade möjligheter till komplettering och tillvaratagande av en utländsk examen.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

27. En snabb valideringsprocess, punkt 11 (L)

av Roger Haddad (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:2923 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 4 och
avslår motionerna
2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 14 och
2018/19:2842 av Martin Ådahl m.fl. (C) yrkande 17.

Ställningstagande

Fler vägar behövs för att snabbt få in nyanlända akademiker på arbetsmarknaden. En snabbare validering av människors kompetens kan bidra till att nyanlända får arbete fortare. Samtidigt är validering en komplex verksamhet. Det behövs åtgärder för att få till stånd långsiktiga och enhetliga valideringssystem för en större bredd av kvalifikationer på samtliga nivåer i utbildningssystemet som är tillgängliga i hela landet.

Universitet och högskolor måste ges förutsättningar att bedriva kompletterande utbildningar t.ex. för att snabbt ge vårdpersonal den kompletterande utbildning som de behöver. Jag ser gärna mer av insatser som Teknicsprånget och Jobbsprånget som riktar sig till nyanlända akademiker som ingenjörer, naturvetare och ekonomer.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

28. Olika utbildningsformer, punkt 12 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2807 av Jessica Polfjärd m.fl. (M) yrkande 18,

2018/19:2825 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 5,

2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 13 och

2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 5 och 6 samt avslår motionerna

2018/19:397 av Markus Wiechel och Mikael Strandman (båda SD) yrkande 4,

2018/19:1443 av Kristina Axén Olin (M) yrkandena 1 och 2 samt

2018/19:2646 av Saila Quicklund (M).

Ställningstagande

Modern teknik står inte i något motsatsförhållande till traditionell lärarledd undervisning utan ska ses som ett komplement. Vi vill att lärosätena redovisar infrastrukturella behov och förutsättningar för att anpassa utbildningar till modern teknik och digitalisering. På sikt bör en strategi för digitalisering av universitet och högskolor tas fram.

Statistiken visar att hälften av de som studerar fristående kurser studerar på distans samt att det är vanligt att den som har en examen sedan tidigare studerar på distans. Distansutbildning verkar därför vara ett alternativ också för vidare- och fortbildning. För många innebär studier på distans att det är

lättare att få ihop livspusslet, inte minst för personer som kombinerar arbete med utbildning. Det är därför viktigt att undanröja hinder och tydliggöra vad som gäller för svenska lärosäten som vill införa online-utbildningar.

Vidare vill vi öppna lärosätenas uppdragsutbildningar för fler så att spetskompetens och nya forskningsrön snabbt kan omsättas i arbetslivet.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

29. Livslångt lärande, punkt 13 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2018/19:2825 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 4 och
2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 2 och
avslår motionerna
2018/19:225 av Camilla Brodin (KD) och
2018/19:1901 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 6.

Ställningstagande

För den som har en högskoleutbildning behöver fortbildning och kompetensutveckling ofta ske på ett universitet eller en högskola. Därför måste vissa utbildningars längd, studietakt och undervisningsform anpassas till yrkesverksammas behov. Det skulle kunna röra sig om ettåriga magisterprogram och kortare kurser, om fler kurser på distans, kvällstid och sommartid samt om fler kurser på kvartstid. Universitet och högskolor bör därför ges ett särskilt uppdrag att tillgodose yrkesverksammas behov i sitt utbildningsutbud (ett s.k. omställningsuppdrag).

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

30. Fler speciallärare och lärare i svenska som andraspråk, punkt 14 (M, KD)

av Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 85.

Ställningstagande

Vi anser att det är av största vikt att nyanlända elever snabbt lär sig språket. Därför bör det ses över hur nyanlända barn och unga kan få utökad undervisningstid i svenska samt hur speciallärare och lärare i svenska som andraspråk kan bli fler, exempelvis genom olika fortbildningssatsningar.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

31. Dimensionering av utbildning, punkt 15 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna
2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 4 och
2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 3 och 29 samt
avslår motionerna
2018/19:164 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 5,
2018/19:503 av Robert Hannah (L) yrkande 2,
2018/19:527 av Johan Pehrson (L),
2018/19:1066 av Kalle Olsson och Anna-Caren Säterberg (båda S),
2018/19:1072 av Mats Wiking m.fl. (S),
2018/19:1096 av Ingemar Nilsson m.fl. (S),
2018/19:1128 av Edward Riedl (M),
2018/19:1167 av Johanna Haraldsson m.fl. (S),
2018/19:1436 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 7,
2018/19:1579 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M),
2018/19:1901 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 4,
2018/19:1964 av Mattias Ottosson m.fl. (S),
2018/19:1975 av Lars Mejern Larsson och Mikael Dahlgqvist (båda S) yrkande
3,
2018/19:1976 av Åsa Lindestam (S),
2018/19:2020 av Ingela Nylund Watz m.fl. (S),
2018/19:2021 av Åsa Lindestam (S),
2018/19:2057 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 7,

2018/19:2141 av Joakim Sandell m.fl. (S) yrkande 8,
2018/19:2143 av Hans Ekström m.fl. (S),
2018/19:2301 av Jonas Eriksson m.fl. (MP) yrkande 12,
2018/19:2334 av Annika Hirvonen Falk m.fl. (MP) yrkande 5,
2018/19:2682 av Patrik Björck m.fl. (S),
2018/19:2731 av Åsa Lindhagen m.fl. (MP) yrkande 5,
2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkandena 18 och 50,
2018/19:2925 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkandena 10 och 11 samt
2018/19:2989 av Ebba Busch Thor m.fl. (KD) yrkande 26.

Ställningstagande

För den som vill bli ingenjör men saknar rätt förkunskaper är det tekniska basåret en väg in i högskolan. I dag erbjuder ett tjugotal universitet tekniska eller naturvetenskapliga basår åt studenter som inte är behöriga till ingenjörutbildningen och andra naturvetenskapliga utbildningar. Söktrycket är högt men trots det finns inga särskilda medel för basår, utan programmen finansieras med pengar som är avsedda för vanlig högskoleutbildning. Vi vill mot den bakgrunden att det tekniska basåret förstärks.

Vi vill vidare underlätta för universitet och högskolor att utforma tvärvetenskapliga utbildningar i syfte att anpassa dem för framtidens digitala arbetssätt samt locka fler kvinnor. Genom fler tvärvetenskapliga utbildningar som tillåter studenter att kombinera t.ex. en sjuksköterskeutbildning med datavetenskap kan vi väcka fler kvinnors nyfikenhet på it samtidigt som vi får in mer digital kompetens i offentlig sektor.

Därtill kan vi konstatera att utbildningar i cybersäkerhet som erbjuds i Sverige är attraktiva men till stor del upptas av utländska studenter som vid avslutade studier ofta vänder hemåt. Vi menar därför att fördelningen av platser och behörighetskraven på dessa utbildningar bör ses över, i kombination med förslag om talangvisum och andra åtgärder för att få kompetens att stanna i Sverige.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

32. Dimensionering av utbildning, punkt 15 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:164 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 5 och

avslår motionerna

2018/19:503 av Robert Hannah (L) yrkande 2,
 2018/19:527 av Johan Pehrson (L),
 2018/19:1066 av Kalle Olsson och Anna-Caren Säterberg (båda S),
 2018/19:1072 av Mats Wiking m.fl. (S),
 2018/19:1096 av Ingemar Nilsson m.fl. (S),
 2018/19:1128 av Edward Riedl (M),
 2018/19:1167 av Johanna Haraldsson m.fl. (S),
 2018/19:1436 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 7,
 2018/19:1579 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M),
 2018/19:1901 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 4,
 2018/19:1964 av Mattias Ottosson m.fl. (S),
 2018/19:1975 av Lars Mejern Larsson och Mikael Dahlqvist (båda S) yrkande 3,
 2018/19:1976 av Åsa Lindestam (S),
 2018/19:2020 av Ingela Nylund Watz m.fl. (S),
 2018/19:2021 av Åsa Lindestam (S),
 2018/19:2057 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 7,
 2018/19:2141 av Joakim Sandell m.fl. (S) yrkande 8,
 2018/19:2143 av Hans Ekström m.fl. (S),
 2018/19:2301 av Jonas Eriksson m.fl. (MP) yrkande 12,
 2018/19:2334 av Annika Hirvonen Falk m.fl. (MP) yrkande 5,
 2018/19:2682 av Patrik Björck m.fl. (S),
 2018/19:2731 av Åsa Lindhagen m.fl. (MP) yrkande 5,
 2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 4,
 2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkandena 18 och 50,
 2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 3 och 29,
 2018/19:2925 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkandena 10 och 11 samt
 2018/19:2989 av Ebba Busch Thor m.fl. (KD) yrkande 26.

Ställningstagande

Vi ser ett stort framtida behov av ingenjörer på såväl gymnasienivå som högskolenivå, varför vi menar att det krävs riktade satsningar för detta.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

33. Dimensionering av utbildning, punkt 15 (KD)

av Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkandena 18 och 50 samt

2018/19:2989 av Ebba Busch Thor m.fl. (KD) yrkande 26 och
avslår motionerna

2018/19:164 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 5,

2018/19:503 av Robert Hannah (L) yrkande 2,

2018/19:527 av Johan Pehrson (L),

2018/19:1066 av Kalle Olsson och Anna-Caren Säterberg (båda S),

2018/19:1072 av Mats Wiking m.fl. (S),

2018/19:1096 av Ingemar Nilsson m.fl. (S),

2018/19:1128 av Edward Riedl (M),

2018/19:1167 av Johanna Haraldsson m.fl. (S),

2018/19:1436 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 7,

2018/19:1579 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M),

2018/19:1901 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 4,

2018/19:1964 av Mattias Ottosson m.fl. (S),

2018/19:1975 av Lars Mejern Larsson och Mikael Dahlgvist (båda S) yrkande
3,

2018/19:1976 av Åsa Lindestam (S),

2018/19:2020 av Ingela Nylund Watz m.fl. (S),

2018/19:2021 av Åsa Lindestam (S),

2018/19:2057 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 7,

2018/19:2141 av Joakim Sandell m.fl. (S) yrkande 8,

2018/19:2143 av Hans Ekström m.fl. (S),

2018/19:2301 av Jonas Eriksson m.fl. (MP) yrkande 12,

2018/19:2334 av Annika Hirvonen Falk m.fl. (MP) yrkande 5,

2018/19:2682 av Patrik Björck m.fl. (S),

2018/19:2731 av Åsa Lindhagen m.fl. (MP) yrkande 5,

2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 4,

2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 3 och 29 samt

2018/19:2925 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkandena 10 och 11.

Ställningstagande

Skolinspektionen har konstaterat att det är vanligt att rektorn inte är en aktiv pedagogisk ledare och att rektorn ofta är otydlig i kommunikationen med lärarna. Jag menar därför att en akademisk utbildning i pedagogiskt ledarskap bör införas där en befattning som rektor kan vara ett av målen.

Jag kan därtill konstatera att behovet av audionomer är stort. Trots detta präglas arbetsmarknaden av brist på såväl nytutexaminerade som erfarna audionomer. Jag vill därför se över möjligheten att utöka antalet högskoleplatser på audionomprogrammet.

För att åtgärda kompetensbristen inom vården har antalet utbildningsplatser till olika vårdutbildningar byggts ut under flera år. Jag anser dock att takten måste öka för att möta behovet. Särskilt stort är behovet av fler utbildningsplatser inom förlossningsvården, psykiatri och vissa specialistsjuksköterskor.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

34. Dimensionering av utbildning, punkt 15 (L)

av Roger Haddad (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2057 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 7 och

2018/19:2925 av Bengt Eliasson m.fl. (L) yrkandena 10 och 11 samt avslår motionerna

2018/19:164 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD) yrkande 5,

2018/19:503 av Robert Hannah (L) yrkande 2,

2018/19:527 av Johan Pehrson (L),

2018/19:1066 av Kalle Olsson och Anna-Caren Säterberg (båda S),

2018/19:1072 av Mats Wiking m.fl. (S),

2018/19:1096 av Ingemar Nilsson m.fl. (S),

2018/19:1128 av Edward Riedl (M),

2018/19:1167 av Johanna Haraldsson m.fl. (S),

2018/19:1436 av Josefin Malmqvist (M) yrkande 7,

2018/19:1579 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M),

2018/19:1901 av Louise Meijer m.fl. (M) yrkande 4,

2018/19:1964 av Mattias Ottosson m.fl. (S),

2018/19:1975 av Lars Mejern Larsson och Mikael Dahlqvist (båda S) yrkande 3,

2018/19:1976 av Åsa Lindestam (S),

2018/19:2020 av Ingela Nylund Watz m.fl. (S),

2018/19:2021 av Åsa Lindestam (S),

2018/19:2141 av Joakim Sandell m.fl. (S) yrkande 8,

2018/19:2143 av Hans Ekström m.fl. (S),

2018/19:2301 av Jonas Eriksson m.fl. (MP) yrkande 12,

2018/19:2334 av Annika Hirvonen Falk m.fl. (MP) yrkande 5,

2018/19:2682 av Patrik Björck m.fl. (S),

2018/19:2731 av Åsa Lindhagen m.fl. (MP) yrkande 5,

2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 4,

2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkandena 18 och 50,

2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkandena 3 och 29 samt
2018/19:2989 av Ebba Busch Thor m.fl. (KD) yrkande 26.

Ställningstagande

Jag anser att viss högre utbildning måste centraliseras till färre universitetsorter. Ett exempel är ämneslärarutbildningen, där jag menar att ämnesstudierna bör koncentreras till de högst rankade och största universiteten i Sverige. De mindre lärosätena har svårt att erbjuda inriktningar i skolämnen där det råder brist på lärare, som exempelvis kemi och fysik, eftersom det låga antalet studenter som söker dessa utbildningar gör det ekonomiskt svårt för mindre lärosäten att bedriva dem. Eftersom ett större lärosäte kan erbjuda fler ämneskombinationer än de mindre skulle valmöjligheten för studenterna öka och möjligheten att dimensionera platserna efter arbetsmarknadens behov förbättras.

Jag vill även lyfta fram bristen på behöriga lärare i minoritetsspråk. Det behövs en ämneslärarutbildning som möjliggör en långsiktig försörjning av minoritetsspråklärare. Jag menar därtill att det behöver finnas en kontinuerlig uppföljning av möjligheterna till utbildning i minoritetsspråk. Detta är särskilt viktigt med tanke på att de nationella minoritetsspråken i universitetssammanhang är s.k. småspråk där undervisning bara ges på vissa lärosäten.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförts ovan.

35. Fler vägar till läraryrket, punkt 16 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförts i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkandena 16 och 18 samt
avslår motionerna

2018/19:121 av Pia Steensland (KD),

2018/19:375 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 8,

2018/19:1543 av Lars Hjalmered (M) yrkandena 2 och 4,

2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 9 och

2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkande 54.

Ställningstagande

För att möta rekryteringsbehovet behöver fler vägar till läraryrket öppnas där människor med rätt ämneskunskaper men utan lärarkompetens bereds möjlighet att blir lärare. Redan i dag finns utbildningsprogrammet Teach for Sweden som kombinerar studier i bl.a. ledarskap med praktik för blivande lärare. Vi vill se över hur programmet kan fortsätta stärkas för att fler ska utbildas till lärare.

Det är brist på lärare i svenska för invandrare. Vi anser att de lärosäten som anordnar lärarutbildning även bör erbjuda kurser i svenska som andraspråk över sommaren för att möta de växande behoven. Vi vill även utreda möjligheten att införa distanskurser i svenska som andraspråk. Det ger lärare i hela landet förutsättningar att bli behöriga att undervisa i svenska för invandrare.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

36. Fler vägar till läraryrket, punkt 16 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvis (SD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:375 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 8 och avslår motionerna

2018/19:121 av Pia Steensland (KD),

2018/19:1543 av Lars Hjälmered (M) yrkandena 2 och 4,

2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkandena 16 och 18,

2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 9 och

2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkande 54.

Ställningstagande

På gymnasiet råder det brist på lärare i matematik, teknik och naturvetenskapliga ämnen. Vi vill därför underlätta för högskolelärare att undervisa på gymnasiet. Efter lämplighetsprövning och en kortare introduktionskurs bör högskolelärare vara behöriga att undervisa på gymnasiet med oförändrad lön. Undervisningen ska kunna kombineras med forskning och undervisning i högskolan. Förslaget avser i första hand matematik och naturvetenskapliga ämnen. Staten ska täcka kostnaderna för aktuella universitet och högskolor, och särskilda medel ska avsättas för detta ändamål.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

37. Fler vägar till läraryrket, punkt 16 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 9 och avslår motionerna

2018/19:121 av Pia Steensland (KD),

2018/19:375 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 8,

2018/19:1543 av Lars Hjälmered (M) yrkandena 2 och 4,

2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkandena 16 och 18 samt

2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkande 54.

Ställningstagande

Läraryrket kommer att öka under de kommande åren, och det är en prioriterad fråga att få fler personer att söka sig till läraryrket. Jag vill därför bl.a. stärka initiativ som Teach for Sweden, som rekryterar personer från andra akademiska yrken än läraryrket. Den modellen har visat sig vara framgångsrik och har lett till att fler hittar till klassrummen.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

38. Fler vägar till läraryrket, punkt 16 (KD)

av Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:121 av Pia Steensland (KD) och

2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkande 54 och avslår motionerna

2018/19:375 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 8,

2018/19:1543 av Lars Hjälmered (M) yrkandena 2 och 4,

2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkandena 16 och 18 samt

2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 9.

Ställningstagande

Det råder brist på behöriga ämneslärare i gymnasieskolan, framför allt inom matematik och naturvetenskap. Vi behöver därför hitta nya vägar för att möta behovet av kvalificerade lärare.

I dag kan man förena en anställning som lärare i högskolan med en anställning som specialistutbildad läkare eller annan anställning inom hälso- och sjukvården, s.k. förenad anställning eller kombinationsanställning (se 3 kap. 8 § högskolelagen [1992:1434] och 4 kap. 2 § högskoleförordningen [1993:100]). Om en sådan anställning även kunde innefatta gymnasieskolan skulle lärare i högskolan kunna bidra till att tillgodose behovet av behöriga gymnasielärare.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

39. Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU), punkt 17 (M, KD)

av Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2029 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkandena 5 och 6 samt

2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 95.

Ställningstagande

Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) möjliggör för akademiker att byta yrke och bli lärare och är ett sätt att möta rekryteringsbehovet. KPU bör utvecklas genom att längden på utbildningen kortas ned och studietakten höjs. Fristående aktörer bör också kunna starta och bedriva KPU.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

40. Behörighet till kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) m.m., punkt 18 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 18 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:2833 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkandena 1, 2, 8 och 10.

Ställningstagande

Uppgifter från riksdagens utredningstjänst (RUT) visar att närmare 1 900 av de 4 448 sökande inte var behöriga att antas till en kompletterande pedagogisk utbildning (KPU). Det beror bl.a. på att lärosätena ställer olika krav på förkunskaper och gör olika bedömningar av behörigheter. Vi vill därför att lärosätena ska få i uppdrag att, i samråd med Skolverket, ta fram en gemensam grund för vilka krav som ska gälla för respektive KPU-inriktning och hur behörigheten ska bedömas. Vi vill också se en utökad användning av möjligheten att antas med villkor, dvs. kunna visa att man är behörig i samband med kursstart i stället för vid antagningen.

Vidare vill vi öppna upp för fler lärosäten att erbjuda en KPU med förhöjd studietakt så att akademiker och yrkesverksamma kan avsluta sina studier snabbare, dvs. efter två terminer i stället för tre. Vi vill att den som har disputerat och studerar till lärare ska ha en kortare utbildningstid än i dag.

Vi vill att de hinder som avhåller fristående aktörer från att starta och bedriva KPU kartläggs skyndsamt.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

41. Ny kompletterande pedagogisk utbildning (KPU), punkt 19 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:2834 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 2 och
avslår motion
2018/19:668 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 3.

Ställningstagande

Vi vill att en ny kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) införs för akademiker och yrkesverksamma som vill bli förskollärare.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

42. Ny kompletterande pedagogisk utbildning (KPU), punkt 19 (V)

av Ilona Szatmari Waldau (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:668 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 3 och avslår motion

2018/19:2834 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 2.

Ställningstagande

En stor andel av de som arbetar med att utbilda vuxna har inte tillräcklig utbildning för att undervisa inom vuxenutbildningen. Bristen på kompetens när det gäller vuxenpedagogik påverkar resultaten inom svenska för invandrare (sfi). Att ha rätt utbildad personal brukar inom det övriga utbildningssystemet anses vara en förutsättning för att hålla en hög kvalitet på utbildningen, men detta verkar inte gälla för vuxenutbildningen.

Bristen på behörig personal inom vuxenutbildningen är akut. Regeringen bör därför utreda inrättandet av en kompletterande pedagogisk utbildning till vuxenlärare.

43. En reformerad lärarutbildning, punkt 20 (M, KD)

av Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 94.

Ställningstagande

Sverige behöver fler skickliga lärare, och fler lärare ska få använda sin tid till undervisning. Yrkets status ska stärkas så att fler vill bli lärare och för att fler ska vilja stanna kvar och arbeta i sitt viktiga yrke. Vi anser att en central del i

detta är att förbättra lärarutbildningen. Utbildningen bör även reformeras med större fokus på ämnesdidaktik och klassrumsledarskap.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

44. Utbildning i sex och samlevnad på lärarutbildningen, punkt 21 (M, KD)

av Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M), Marie-Louise Hänel Sandström (M) och Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 21 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L) yrkande 91.

Ställningstagande

För att stärka lärarnas kompetens inom områden som rör relationer, jämställdhet, sex och samlevnad samt könsroller och normer anser vi att det bör ses över om sex och samlevnad ska vara en obligatorisk del av lärarutbildningen.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

45. Lärarutbildningens innehåll, punkt 22 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2806 av Jessica Polfjärd m.fl. (M) yrkande 18,

2018/19:2833 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkandena 5, 7 och 9,

2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 15 och

2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 4 och

avslår motionerna

2018/19:374 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 1,

2018/19:379 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 8,

2018/19:1308 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkande 3,

2018/19:1403 av Annika Hirvonen Falk (MP) yrkande 2,
2018/19:1532 av Lars Hjalmered (M) yrkande 1,
2018/19:1543 av Lars Hjalmered (M) yrkande 3,
2018/19:1655 av Marta Obminska (M),
2018/19:2029 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 1,
2018/19:2053 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 11,
2018/19:2301 av Jonas Eriksson m.fl. (MP) yrkande 14,
2018/19:2314 av Annika Hirvonen Falk m.fl. (MP) yrkande 2,
2018/19:2597 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3 och
2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkandena 16 och 34.

Ställningstagande

För att stärka lärarkompetensen behöver lärarutbildningen förbättras och moderniseras. Det ställs nya krav på lärarna i och med att de behöver kunna hjälpa elever med speciella behov och möta det ökande antalet elever som inte har svenska som modersmål. Specialpedagogik, neuropsykiatriska funktionsvariationer (NPF) och svenska som andraspråk borde därför vara kompetenser som alla lärare har, liksom kunskaper om metodik och didaktik i en digital skolmiljö och ledarskapsutveckling. Vi vill att regeringen ger lämplig myndighet i uppdrag att utreda hur dessa delar kan ingå som obligatoriska moment på lärarutbildningen. Vi vill vidare att möjligheten att läsa lärarutbildningen med förhöjd studietakt införs, att möjligheterna att öka den lärarledda undervisningen på lärarutbildningen ses över och att ämnesstudierna på lärarutbildningarna läses gemensamt med enstaka kurser.

För att lindra lärarbristen och utbilda fler skickliga lärare vill vi möjliggöra skolförlagda lärarutbildningar likt det brittiska konceptet med Schools Direct. Det betyder att skolor som av Skolinspektionen har fått högsta betyg och under lång tid kan påvisa en mycket god kvalitet ska kunna anställa obehöriga lärare och i direkt anslutning till anställningen erbjuda en skolförlagd lärarutbildning som ger lärarstudenten en lärarlegitimation. Vidare ska ett krav på skolorna vara att lärarstudenterna undervisas och handleds av särskilt kvalificerade lärare. Lärarstudenterna ska ha en färdig akademisk examen inom de ämnen som man ska undervisa i och därutöver ha lägst ett C i betyg i sitt huvudämne, exempelvis matematik, svenska eller ett NO-ämne.

Vi vill att undervisning i sex och samlevnad ska bli en obligatorisk del på lärarutbildningarna. Vi vill att en översyn görs av landets lärarutbildningar för att säkerställa att alla lärare får de kunskaper som krävs för att nå upp till skollagen och läroplanernas bestämmelser om hur jämställdhetsperspektiv och perspektiv på sex och samlevnad kan integreras i ett sådant obligatoriskt moment.

Bristen på utbildade VFU-handledare (verksamhetsförlagd utbildning) gör det svårare att upprätthålla en hög och jämn kvalitet under lärarstudenternas VFU-perioder. Vår målsättning är att alla lärarstudenter ska mötas av utbildade VFU-handledare. Vi vill därför att de lärosäten där lärarutbildningen

finns, i högre utsträckning än i dag, erbjuder handledarutbildning på distans. Detta vore en viktig åtgärd för att snabbt öka andelen VFU-handledare med handledarutbildning.

Vi ser också allvarigt på att många lärare anser att de saknar tillräcklig kompetens för att kunna bemöta och undervisa grundskoleelever med NPF. Vi vill därför att lärosätena ges i uppdrag att säkerställa att alla lärarutbildningar får ett större inslag av utbildning i hur man undervisar elever med NPF.

Arbetet med att säkerställa att våra barn och unga förberedes för det alltmer digitala samhället och att de digitala verktygens möjligheter för kunskapsinläring i skolan kan utnyttjas börjar med lärarna. Bra lärare är grunden för en god inläring, och de arbetssätt som de väljer liksom vilka kunskaper de besitter kommer att vara avgörande. Vi menar därför att lärarutbildningen bör uppdateras så att blivande lärare behärskar digitala läresurser och att tekniken kan integreras på ett naturligt sätt i undervisningen.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

46. Lärarutbildningens innehåll, punkt 22 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:374 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 1 och

2018/19:379 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 8 och avslår motionerna

2018/19:1308 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkande 3,

2018/19:1403 av Annika Hirvonen Falk (MP) yrkande 2,

2018/19:1532 av Lars Hjalmered (M) yrkande 1,

2018/19:1543 av Lars Hjalmered (M) yrkande 3,

2018/19:1655 av Marta Obminska (M),

2018/19:2029 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 1,

2018/19:2053 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 11,

2018/19:2301 av Jonas Eriksson m.fl. (MP) yrkande 14,

2018/19:2314 av Annika Hirvonen Falk m.fl. (MP) yrkande 2,

2018/19:2597 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3,

2018/19:2806 av Jessica Polfjärd m.fl. (M) yrkande 18,

2018/19:2833 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkandena 5, 7 och 9,

2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 15,

2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkandena 16 och 34 samt

2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 4.

Ställningstagande

Vi anser att utbildningen för lärare med inriktning mot fritidshem bör innehålla moment med speciell ledarskapsutbildning där man förvärvar kunskaper i att arbeta i jourklasser där barn med tillfälliga svårigheter vistas temporärt. Likaså bör utbildningen förmedla kunskaper om att vägleda särbegåvade barn vidare i deras ofta snabba färd mot ökade kunskaper. Vi vill också att det ska vara en naturlig uppgift för lärare med inriktning mot fritidshem att äga huvudansvaret för skolans antimobbningsarbete och att lärarna ska vara utbildade för detta.

Vi menar vidare att det är viktigt att lärarutbildningen innehåller god utbildning om den nya informationsteknologin, så att lärarna redan från lärarhögskolan får med sig pedagogisk kunskap och arbetssätt som är anpassade efter de möjligheter och verktyg som den digitala omställningen ger.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

47. Lärarutbildningens innehåll, punkt 22 (KD)

av Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkandena 16 och 34 samt avslår motionerna

2018/19:374 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 1,

2018/19:379 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 8,

2018/19:1308 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkande 3,

2018/19:1403 av Annika Hirvonen Falk (MP) yrkande 2,

2018/19:1532 av Lars Hjalmered (M) yrkande 1,

2018/19:1543 av Lars Hjalmered (M) yrkande 3,

2018/19:1655 av Marta Obminska (M),

2018/19:2029 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 1,

2018/19:2053 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 11,

2018/19:2301 av Jonas Eriksson m.fl. (MP) yrkande 14,

2018/19:2314 av Annika Hirvonen Falk m.fl. (MP) yrkande 2,

2018/19:2597 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3,

2018/19:2806 av Jessica Polfjärd m.fl. (M) yrkande 18,

2018/19:2833 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkandena 5, 7 och 9,

2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 15 och

2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 4.

Ställningstagande

Genom den digitala utvecklingen och sociala medier omges vi av informationsspridning dygnet runt. Att lära sig att tolka och förstå information har blivit allt viktigare, vilket bl.a. visat sig i Medieutredningen och påtalats av Skolverket. Eleverna i den svenska skolan ska garanteras en gedigen och likvärdig utbildning i källkritik och kritisk granskning. Lärarutbildningens styrdokument behöver därför uppdateras så att dessa moment ges större betydelse.

Vi anser därtill att lärarna behöver ökad kompetens i undervisning om sex och samlevnad. Vi vill därför göra det till en obligatorisk del av lärarutbildningen. Alla lärare bör kunna ta upp frågor av detta slag som en del av värdegrundsarbetet.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

48. Lärarutbildningens innehåll, punkt 22 (L)

av Roger Haddad (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:2029 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 1,

2018/19:2053 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 11 och

2018/19:2597 av Jan Björklund m.fl. (L) yrkande 3 och
avslår motionerna

2018/19:374 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 1,

2018/19:379 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 8,

2018/19:1308 av Johan Andersson m.fl. (S) yrkande 3,

2018/19:1403 av Annika Hirvonen Falk (MP) yrkande 2,

2018/19:1532 av Lars Hjalmered (M) yrkande 1,

2018/19:1543 av Lars Hjalmered (M) yrkande 3,

2018/19:1655 av Marta Obminska (M),

2018/19:2301 av Jonas Eriksson m.fl. (MP) yrkande 14,

2018/19:2314 av Annika Hirvonen Falk m.fl. (MP) yrkande 2,

2018/19:2806 av Jessica Polfjärd m.fl. (M) yrkande 18,

2018/19:2833 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkandena 5, 7 och 9,

2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 15,

2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkandena 16 och 34 samt

2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M) yrkande 4.

Ställningstagande

Jag menar att andelen pedagogik i lärarutbildningen bör reduceras till förmån för ett större inslag av undervisning i metodik, dvs. det yrkesmässiga hantverket i att bedriva undervisning och leda eleverna i klassrummet.

Jag anser därtill att alla lärare ska ha grundläggande kunskaper i hur de ska arbeta med elever med funktionsnedsättning, med insikten att detta inte nödvändigtvis innebär ett specialpedagogiskt behov. Därför behöver kravet på att lärarstudenter ska kunna identifiera och i samverkan med andra hantera specialpedagogiska behov för att få lärarexamen skärpas och förtydligas.

Jag anser också att sexualundervisningen på lärarutbildningen behöver ses över så att frågor om sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck finns med på ett tydligare sätt och blivande lärare får möjlighet att fördjupa sina kunskaper i dessa frågor.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

49. Andra utbildningars innehåll, punkt 23 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2794 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 6 och avslår motionerna

2018/19:766 av Roger Richtoff m.fl. (SD) yrkande 14,

2018/19:1472 av Per Lodenius (C),

2018/19:1670 av Marta Obminska (M),

2018/19:1917 av Ola Johansson och Rickard Nordin (båda C) yrkande 3,

2018/19:2227 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 13,

2018/19:2565 av Ulrika Jörgensen (M),

2018/19:2661 av Sultan Kayhan (S) yrkande 1,

2018/19:2843 av Annika Carlsson m.fl. (C) yrkande 18 och

2018/19:2904 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 15.

Ställningstagande

Vi anser att samtliga grundvårdutbildningar bör ge kunskaper i gerontologi, geriatrik och demenssjukdomar. Det är viktigt att grundvårdutbildningarna anpassas efter den demografiska utvecklingen i Sverige.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

50. Andra utbildningars innehåll, punkt 23 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2018/19:766 av Roger Richtoff m.fl. (SD) yrkande 14 och
avslår motionerna
2018/19:1472 av Per Lodenius (C),
2018/19:1670 av Marta Obminska (M),
2018/19:1917 av Ola Johansson och Rickard Nordin (båda C) yrkande 3,
2018/19:2227 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 13,
2018/19:2565 av Ulrika Jörgensen (M),
2018/19:2661 av Sultan Kayhan (S) yrkande 1,
2018/19:2794 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 6,
2018/19:2843 av Annika Qarlsson m.fl. (C) yrkande 18 och
2018/19:2904 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 15.

Ställningstagande

Vi menar att dagens officersutbildningssystem är undermåligt. Eftersom Försvarmaktens viktigaste uppgift är att värna Sveriges gränser är det lämpligt att officerskadern utgörs av de som är bäst lämpade för denna uppgift. Det innebär att de som saknar adekvata ledarskapsförmågor inte bör kunna utexamineras som officerare. Vi anser vidare att officerssystemet bör reformeras till att efter genomförd värnplikt omfatta ett år på försvarshögskola, varefter kadetterna går vidare till verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Därefter ska de genomföra två års praktik ute på förbanden, för att sedan avsluta utbildningen med ytterligare ett års studier på försvarshögskola.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

51. Andra utbildningars innehåll, punkt 23 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2843 av Annika Qarllsson m.fl. (C) yrkande 18 och avslår motionerna

2018/19:766 av Roger Richtoff m.fl. (SD) yrkande 14,

2018/19:1472 av Per Lodenius (C),

2018/19:1670 av Marta Obminska (M),

2018/19:1917 av Ola Johansson och Rickard Nordin (båda C) yrkande 3,

2018/19:2227 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 13,

2018/19:2565 av Ulrika Jörgensen (M),

2018/19:2661 av Sultan Kayhan (S) yrkande 1,

2018/19:2794 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 6 och

2018/19:2904 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 15.

Ställningstagande

Vi anser att möjligheterna bör ses över för hur grundläggande kunskaper om våldsutsatthet och normaliseringsprocessen kan bli en obligatorisk del av utbildningen till alla yrken där man kommer i kontakt med våldsutsatta personer. Det kan t.ex. röra sig om poliser, jurister, socialsekreterare och läkare. Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK) bör ges en framträdande roll vid utarbetandet av kursplanerna.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

52. Andra utbildningars innehåll, punkt 23 (V)

av Ilona Sztatmari Waldau (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2227 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 13 och avslår motionerna

2018/19:766 av Roger Richtoff m.fl. (SD) yrkande 14,

2018/19:1472 av Per Lodenius (C),

2018/19:1670 av Marta Obminska (M),

2018/19:1917 av Ola Johansson och Rickard Nordin (båda C) yrkande 3,

2018/19:2565 av Ulrika Jörgensen (M),

2018/19:2661 av Sultan Kayhan (S) yrkande 1,

2018/19:2794 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 6,

2018/19:2843 av Annika Qarllsson m.fl. (C) yrkande 18 och

2018/19:2904 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 15.

Ställningstagande

De senaste åren har det genomförts nödvändiga satsningar på att ta fram utbildningsmaterial och genomföra vidareutbildningar om våld mot äldre. För att ytterligare öka kunskaperna om våld mot äldre kvinnor och män krävs dock att ämnet tas upp även i grundutbildningar. Jag menar därför att regeringen bör återkomma med ett förslag på hur ett delmoment om våld mot äldre kan införas i grundutbildningar för yrkesverksamma som möter äldre.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

53. Andra utbildningars innehåll, punkt 23 (KD)

av Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 23 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2904 av Roland Utbult m.fl. (KD) yrkande 15 och avslår motionerna

2018/19:766 av Roger Richtoff m.fl. (SD) yrkande 14,

2018/19:1472 av Per Lodenius (C),

2018/19:1670 av Marta Obminska (M),

2018/19:1917 av Ola Johansson och Rickard Nordin (båda C) yrkande 3,

2018/19:2227 av Maj Karlsson m.fl. (V) yrkande 13,

2018/19:2565 av Ulrika Jörgensen (M),

2018/19:2661 av Sultan Kayhan (S) yrkande 1,

2018/19:2794 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M) yrkande 6 och

2018/19:2843 av Annika Qarllsson m.fl. (C) yrkande 18.

Ställningstagande

För många som jobbar inom kulturområdet är konstnärskapet en livsstil som inte alltid är lätt att förena med en företagsekonomisk struktur. Inom teater och film t.ex. är det inte helt ovanligt att bästa sättet att leva på sin konst är att starta eget företag. För att det ska fungera krävs viss kompetens inom företagande och ekonomi, något som många konstnärliga utbildningar saknar. Jag vill därför att det ses över hur lärosäten som erbjuder högre utbildning med konstnärliga och kreativa inriktningar kan uppmuntras till kurser i företagande och entreprenörskap. Jag tror att det bästa sättet att göra detta inte

nödvändigtvis är genom mer ekonomiska stimulanser, utan genom uppmaningar till de berörda lärosätena.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

54. Vissa utbildningsfrågor, punkt 24 (V)

av Ilona Szatmari Waldau (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2018/19:668 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 2 och

2018/19:756 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 21 och

avslår motionerna

2018/19:1158 av Anna Vikström och Ingela Nylund Watz (båda S),

2018/19:2029 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 4 och

2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkande 49.

Ställningstagande

En särskild vuxenläroutbildning vore en bra möjlighet för den som vill arbeta med att utbilda vuxna. Det skulle också bidra till att höja kvaliteten på vuxenutbildningen. Regeringen bör därför utreda möjligheten att inrätta en vuxenläroutbildning.

55. Vissa utbildningsfrågor, punkt 24 (KD)

av Pia Steensland (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkande 49 och

avslår motionerna

2018/19:668 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 2,

2018/19:756 av Christina Höj Larsen m.fl. (V) yrkande 21,

2018/19:1158 av Anna Vikström och Ingela Nylund Watz (båda S) och

2018/19:2029 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 4.

Ställningstagande

En obligatorisk allmäntjänstgöring (AT) skulle bidra till att öka nyutbildade sjuksköterskors praktiska färdigheter. Jag vill därför se över möjligheten att på försök införa en obligatorisk allmäntjänstgöring (AT) för sjuksköterskor. Försöket ska sedan utvärderas.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

56. Vissa utbildningsfrågor, punkt 24 (L)

av Roger Haddad (L).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 24 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2029 av Roger Haddad m.fl. (L) yrkande 4 och avslår motionerna

2018/19:668 av Daniel Riazat m.fl. (V) yrkande 2,

2018/19:756 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 21,

2018/19:1158 av Anna Vikström och Ingela Nylund Watz (båda S) och

2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD) yrkande 49.

Ställningstagande

Jag anser att en ämneslärarexamen ska motsvara nivån för en masterexamen. En masterexamen är internationellt gångbar och höjer läraryrkets status.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

57. Utbildningarnas arbetslivsanknytning, punkt 25 (M)

av Kristina Axén Olin (M), Maria Stockhaus (M) och Marie-Louise Hänel Sandström (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 32 och avslår motionerna

2018/19:379 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 2 och

2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 27.

Ställningstagande

Sveriges universitet och högskolor ska garantera en god kompetensförsörjning. Det innebär att det krävs högre genomströmning i utbildningarna än i dag så att fler studenter kan tidigarelägga sitt inträde på arbetsmarknaden. Vi vill därför att en utredning som ser över längden på flera av dagens utbildningsprogram initieras. Bättre möjligheter att avsluta ett utbildningsprogram i snabbare takt bör övervägas.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

58. Utbildningarnas arbetslivsanknytning, punkt 25 (SD)

av Patrick Reslow (SD), Robert Stenkvist (SD) och Michael Rubbestad (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:379 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 2 och avslår motionerna

2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 32 och 2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 27.

Ställningstagande

Det är viktigt att lärosätena utformar utbildningarna för att säkerställa studenternas anställningsbarhet efter avslutad utbildning och att lärosätena samarbetar och för en dialog med det omgivande samhället och presumtiva arbetsgivare. För att säkerställa att relevanta utvärderingar görs fortlöpande vill vi att det ska framgå av högskolelagen (1992:1434) att lärosätena har en skyldighet att fortlöpande följa upp de studenter som har tagit examen i flera avseenden: hur studenten har upplevt sin utbildning, utbildningens lämplighet för arbetsmarknaden och studentens framgång på arbetsmarknaden efter avslutad utbildning.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

59. Utbildningarnas arbetslivsanknytning, punkt 25 (C)

av Fredrik Christensson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C) yrkande 27 och
avslår motionerna

2018/19:379 av Patrick Reslow m.fl. (SD) yrkande 2 och

2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M) yrkande 32.

Ställningstagande

För att fler ska få ett arbete måste högskoleutbildningarna bli mer relevanta för arbetsmarknaden. Samverkan med arbetsmarknad och samhälle behöver därför förbättras, bl.a. genom att utbildningarna kopplas mer till arbetsmarknaden och att praktiken utökas.

Regeringen bör vidta åtgärder enligt vad som anförs ovan.

Särskilda yttranden

1. Fler speciallärare och lärare i svenska som andraspråk, punkt 14 (C, L)

Roger Haddad (L) och Fredrik Christensson (C) anför:

Centerpartiet och Liberalerna har enats om ett flertal punkter på skolområdet i den sakpolitiska överenskommelse som slöts i januari 2019 mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna, där bl.a. frågan om fler speciallärare och lärare i svenska som andraspråk hanteras. Vi väljer därför att inte yrka bifall till motion 2018/19:2819 (M, C, KD, L) yrkande 85 utan avser att genomföra förslaget i enlighet med den sakpolitiska överenskommelsen där det framgår att Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna har kommit överens om att fler speciallärare och lärare i svenska som andraspråk ska fortbildas.

2. Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU), punkt 17 (C, L)

Roger Haddad (L) och Fredrik Christensson (C) anför:

Centerpartiet och Liberalerna har enats om ett flertal punkter på skolområdet i den sakpolitiska överenskommelse som slöts i januari 2019 mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna, där bl.a. frågan om kompletterande pedagogisk utbildning hanteras. Vi väljer därför att inte yrka bifall till motionerna 2018/19:2029 (L) yrkandena 5 och 6 samt 2018/19:2819 (M, C, KD, L) yrkande 95 utan avser att genomföra förslaget i enlighet med den sakpolitiska överenskommelsen där det framgår att Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna har kommit överens om att korta ned längden på kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) och höja studietakten. Detta ska genomföras från 2021.

3. En reformerad lärarutbildning, punkt 20 (C, L)

Roger Haddad (L) och Fredrik Christensson (C) anför:

Centerpartiet och Liberalerna har enats om ett flertal punkter på skolområdet i den sakpolitiska överenskommelse som slöts i januari 2019 mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna, där bl.a. frågan om att reformera lärarutbildningen hanteras. Vi väljer därför att inte yrka bifall till motion 2018/19:2819 (M, C, KD, L) yrkande 94 utan avser att genomföra förslaget i enlighet med den sakpolitiska överenskommelsen där det framgår att Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna har kommit överens om att reformera lärarutbildningen. Detta ska genomföras från 2021.

4. Utbildning i sex och samlevnad på lärarutbildningen, punkt 21 (C, L)

Roger Haddad (L) och Fredrik Christensson (C) anför:

Centerpartiet och Liberalerna har enats om ett flertal punkter på skolområdet i den sakpolitiska överenskommelse som slöts i januari 2019 mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna, där bl.a. frågan om sex och samlevnadsundervisning på lärarutbildningen hanteras. Vi väljer därför att inte yrka bifall till motion 2018/19:2819 (M, C, KD, L) yrkande 91 utan avser att genomföra förslaget i enlighet med den sakpolitiska överenskommelsen där det framgår att Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet de gröna har kommit överens om att sex och samlevnadsundervisning ska vara en obligatorisk del av lärarutbildningen. Detta ska genomföras från 2021.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2018/19

2018/19:121 av Pia Steensland (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att en anställning som lärare eller forskare vid universitet eller högskola ska kunna kombineras med en anställning på gymnasieskola och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:164 av Mattias Bäckström Johansson m.fl. (SD):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om riktade satsningar för fler ingenjörer och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:225 av Camilla Brodin (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att skapa fler korta utbildningar på högskolor och universitet som vänder sig till yrkesverksammas behov och efterfrågan och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:315 av Hans Eklind (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av ansvaret för finansieringen av läkarutbildningen i Örebro så att samma ansvar tas för den som för de övriga sex läkarutbildningarna i landet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:374 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en förändrad lärarutbildning med inriktning mot fritidshem där dessa ska bära ansvaret för jourklasser, särbegåvade barn och antimobbningsarbetet på skolan och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:375 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge möjlighet för lärare på högskolan att undervisa på gymnasiet och att staten går in med medel för detta, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2018/19:377 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka basanslagen till forskningen inom högskolorna och samtidigt dra ned motsvarande summa för strategiska satsningar och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa begreppet konstnärlig forskning och inlemma detta anslag i högskolornas basanslag och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:379 av Patrick Reslow m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka anslagen till den högre utbildningen i enlighet med vad Sverigedemokraterna föreslår i sin budgetmotion för att öka kvaliteten på undervisningen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka studenternas anställningsbarhet efter examen och säkerställa relevant forskning genom att högskolorna samverkar med det omgivande samhället och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur ett finansieringssystem för högskolan kan bli mer kvalitetsdrivande och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att slå ihop administrationen hos vissa lärosäten för att effektivisera det svenska utbildningsväsendet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa produktivitetssvaret inom högskoleväsendet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en översyn av lärarutbildningar ska ske där staten äger rätt att ge bindande direktiv, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning om hur det ska bli en naturlig del av lärarutbildningen och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:397 av Markus Wiechel och Mikael Strandman (båda SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att redovisa chansen till olika arbetstillfällen vid olika utbildningar och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra för fler universitet och högskolor att inrätta öppna utbildningar och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:455 av Annika Hirvonen Falk (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökade möjligheter för studenter att delta i demokratiarbetet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:503 av Robert Hannah (L):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att etablera en varaktig högskoleutbildning och forskning inom ämnet esperanto och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:527 av Johan Pehrson (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för fler utbildningsplatser och rakare finansiering vid Örebro universitet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:549 av Lotta Finstorp (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att universitetens fältstationer bör vara öppna och tillgängliga för besök av elever på gymnasieskolornas naturvetarprogram och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:655 av Cassandra Sundin m.fl. (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ett nationellt universitet för samisk kultur och utbildning samt för de samiska språken ska utses och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:664 av Emma Hult (MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av en avgiftsfri utbildning för alla och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:668 av Daniel Riazat m.fl. (V):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten att inrätta en vuxenläroutbildning och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda inrättandet av en kompletterande pedagogisk utbildning till vuxenlärare och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:756 av Christina Høj Larsen m.fl. (V):

21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en utredning med syfte att ta fram en ny sfi-läroutbildning bör tillsättas och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:766 av Roger Richtoff m.fl. (SD):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om officersutbildningen (avsnitt 8.6) och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:987 av Ulrika Jörgensen m.fl. (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om resursfördelningssystemet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1066 av Kalle Olsson och Anna-Caren Säterberg (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en jämnare fördelning av utbildningsplatser till högre utbildning och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1072 av Mats Wiking m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Högskolan Väst och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1073 av Åsa Lindestam (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att underlätta regelverk och byråkrati så att det blir enklare att bedriva statligt finansierad forskning på fler lärosäten och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1096 av Ingemar Nilsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta Mittuniversitetets betydelse för tillväxt och välfärd och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1128 av Edward Riedl (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att värna Umeå universitets roll som ett kunskapsnav i Västerbotten och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1158 av Anna Vikström och Ingela Nylund Watz (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta behovet av en direktutbildning till barnmorska och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1167 av Johanna Haraldsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta Jönköping Universitys betydelse för regionens ekonomiska tillväxt och välfärd och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1308 av Johan Andersson m.fl. (S):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om yrkeslärares kompetens och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1351 av Runar Filper (SD):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka det svenska språkets ställning på universitet och högskolor och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1403 av Annika Hirvonen Falk (MP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kunskap om NPF bör införas på alla rektors-, förskolläraryrkes- och lärarutbildningar och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1436 av Josefin Malmqvist (M):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att införa en lärarutbildning för samhällskommunikatörer och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1443 av Kristina Axén Olin (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att införa ett nationellt ansvar för att erbjuda yrkessvenska på distans och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur valideringsutbildningar kan tillgängliggöras på distans med ett nationellt ansvar för att så sker och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1472 av Per Lodenius (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att åländska studenter på svenska universitet och högskolor bör tillförsäkras tillgång till den svenska statens myndighetsfär med hänvisning till Ålandsöverenskommelsen och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1532 av Lars Hjalmered (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om digital kompetens på lärarutbildningarna och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1543 av Lars Hjälmered (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga införandet av lämplighetstest vid antagningen till lärarutbildningar och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga införandet av fler vägar för att bli lärare och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om digital kunskap på lärarutbildningarna och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga införandet av sommarkurser för att lärarstudenter snabbare ska kunna ta examen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att följa upp och utvärdera lärarutbildningarnas kvalitet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1579 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av högskolepoäng för utbildning till offentlig upphandlare och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1648 av Angelika Bengtsson m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en nationell översyn och kvalitetssäkring av scenkonstutbildningar och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1655 av Marta Obminska (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka kunskapen hos lärare i specialpedagogik gällande neuropsykiatriska funktionsnedsättningar hos barn och ungdomar och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1670 av Marta Obminska (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att förtydliga examensmålen på socionomutbildningarna avseende hedersrelaterat förtryck och våld och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1760 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Universitets- och högskolerådet bör ges i uppdrag att främja

möjligheterna för föräldrar att studera och tillkännager detta för regeringen.

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge alla lärosäten i uppdrag att ha en föräldrapolicy och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1790 av Carina Ohlsson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om forskningsanslag och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1901 av Louise Meijer m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att universitetsutbildningarnas kvalitetsutvärderingar bör reformeras och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utbildningars kvalitet bör kunna jämföras mellan olika lärosäten och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att resurstilldelningssystemet i högre utsträckning bör utgå från kvalitet och inte kvantitet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att öka styrningen av dimensionering av utbildningar med syfte att minska antagningen till utbildningar förknippade med hög arbetslöshet och samtidigt öka antagningen till utbildningar med koppling till yrken med låg arbetslöshet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att möjliggöra för fler lärosäten att ha en annan form av huvudmannaskap än en statlig myndighet och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lärosätena bör ta del i om- och vidareutbildning av vuxna som vill byta karriär, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2018/19:1917 av Ola Johansson och Rickard Nordin (båda C):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att högskolor och universitet bör erbjuda jämställda studiemiljöer som profilering och konkurrensfördel och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att entreprenöriellt skapande och utveckling bör ges en framträdande roll inom vård- och lärarutbildningar och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1964 av Mattias Ottosson m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta behovet av fler utbildningsplatser med fokus på att möta den pågående omvandlingen på arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1975 av Lars Mejern Larsson och Mikael Dahqvist (båda S):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta arbetsmarknadsregionens behov vid dimensionering av högskoleplatser och andra utbildningsplatser och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:1976 av Åsa Lindestam (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta vikten av att utbildningsplatser dimensioneras utifrån arbetsmarknadens behov och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2020 av Ingela Nylund Watz m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Södertörns högskola och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2021 av Åsa Lindestam (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att beakta behovet av fler utbildningsplatser på kommunala lärcentrum och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2029 av Roger Haddad m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lärarutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa antagningskraven till lärarhögskolorna och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa lämplighetstest eller inträdesprov vid alla lärarutbildningar och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en ämneslärarexamen ska motsvara en magisterexamen och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förändra KPU och tillkännager detta för regeringen.

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att fristående aktörer ska kunna bedriva KPU och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka internationaliseringen vid lärarhögskolorna och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2053 av Jan Björklund m.fl. (L):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lärare ska ha grundläggande kunskaper om elever med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2057 av Jan Björklund m.fl. (L):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det övergripande målet för utbildnings- och forskningspolitiken bör vara att Sverige ska vara en framstående kunskapsnation, där utbildning, forskning och innovation bedrivs med hög kvalitet och effektivitet samt bidrar till samhällets utveckling och näringslivets konkurrenskraft och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka lärosätenas ledarskap och att tydliggöra rollen för lärosätenas styrelser och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att inrätta ett Nobelstipendium och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att koncentrera viss högre utbildning, t.ex. ämnesläroinstituten, till färre universitetsorter och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om antagnings- och lämplighetstester vid vissa utbildningar och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fusk vid tentamina och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2141 av Joakim Sandell m.fl. (S):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utvidgad utbildningssatsning för att klara kompetensförsörjningen i framtidens välfärd och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2143 av Hans Ekström m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Mälardalens högskola och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2174 av Saila Quicklund (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att göra utbildningarna mer relevanta för de lokala arbetsmarknaderna och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2227 av Maj Karlsson m.fl. (V):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag på hur ett avsnitt om våld mot äldre kan införas i grundutbildningar för yrkesverksamma som möter äldre, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2018/19:2301 av Jonas Eriksson m.fl. (MP):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bygga ut och kvalitetssäkra lärarutbildningarna och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge fler möjlighet att arbeta och studera till lärare samtidigt och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2314 av Annika Hirvonen Falk m.fl. (MP):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om undervisning i sex och samtycke på lärarutbildningen och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2334 av Annika Hirvonen Falk m.fl. (MP):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utbilda fler skolbibliotekarier och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2401 av Eskil Erlandsson och Anders Åkesson (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av ett nytt budgetfördelningssystem för forskningsanslagen och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2565 av Ulrika Jörgensen (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att modernisera sjuksköterskeutbildningen och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2581 av Ida Drougge (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att ge Universitets- och högskolerådet i uppdrag att ta fram och se till så att elever

med funktionsnedsättning har rätt till anpassningar vid skrivning av högskoleprovet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2597 av Jan Björklund m.fl. (L):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om sexualundervisning och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2646 av Saila Quicklund (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av utbildningscentrum för högre utbildning och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2661 av Sultan Kayhan (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förlänga utbildningen i sjukförsäkring inom läkarutbildningen och införa uppföljande seminarier för mer erfarna läkare och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2682 av Patrik Björck m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Högskolan i Skövde och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2731 av Åsa Lindhagen m.fl. (MP):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utbilda fler psykologer och att öka antalet psykologer på vårdcentraler och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2794 av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M):

6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att samtliga grundvårdutbildningar bör ge kunskaper i gerontologi, geriatrik och demenssjukdomar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2018/19:2806 av Jessica Polfjärd m.fl. (M):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utbildning i sex och samlevnad ska vara en obligatorisk del i undervisningen och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2807 av Jessica Polfjärd m.fl. (M):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öppna universitetens uppdragsutbildningar för fler och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2819 av Tobias Billström m.fl. (M, C, KD, L):

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra möjligheterna för nyanlända att vidareutbilda sig och validera sina kunskaper, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
85. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler speciallärare och lärare i svenska som andraspråk och tillkännager detta för regeringen.
91. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över om sex och samlevnad ska vara en obligatorisk del av lärarutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
94. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra lärarutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
95. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kompletterande pedagogisk utbildning och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2825 av Erik Bengtzboe m.fl. (M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge lärosätena ett omställningsuppdrag och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lärosätenas uppdragsutbildningar bör öppnas för fler och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2826 av Erik Bengtzboe m.fl. (M):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda studentexamen eller inträdesprov till högre utbildning och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2827 av Erik Bengtzboe m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvärdera Ledningsutredningens rekommendationer och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tydliggöra rollen för rektorer och för lärosätenas styrelser och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att jämföra utbildningars kvalitet mellan olika lärosäten och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om möjligheten att förstärka det tekniska basåret och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att akademiska utbildningar bör redovisa kvalitet och jobbchans genom

- att en nationell rankingslista inrättas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka Universitetskanslersämbetets kvalitetsutvärdering och tillkännager detta för regeringen.
 7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökad genomströmning och åtgärder som säkerställer att heltidsstudier motsvaras av heltid, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge lärosätena i uppdrag att redovisa hur de systematiskt arbetar för att förbättra studenters inlärningsmiljö, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
 9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att klargöra principerna för den modell enligt vilken resurser till forskning ska fördelas och tillkännager detta för regeringen.
 10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om breddad rekrytering och tillkännager detta för regeringen.
 11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett nytt resurstilldelningssystem och tillkännager detta för regeringen.
 12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda möjligheterna till ett ökat samarbete mellan lärosäten och tillkännager detta för regeringen.
 13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge lärosätena i uppdrag att utarbeta en strategi om digitalisering och modern teknik och tillkännager detta för regeringen.
 14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om snabbare och bättre validering av utländska studier och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2832 av Erik Bengtzboe m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lärosätenas uppdrag och styrning bör renodlas för en forskning i världsklass och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det ska finnas fastställda kriterier för vad som gäller för att ett lärosäte ska få benämnas universitet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2833 av Erik Bengtzboe m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en gemensam grund för vilka krav som ska gälla för respektive KPU-inriktning och bedömning av behörighet och tillkännager detta för regeringen.

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att disputerade som läser till lärare ska ha en kortare utbildningstid än i dag och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kvalitet och mål för den verksamhetsförlagda lärarutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lärares kompetens gällande elever med neuropsykiatriska funktionsvariationer och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förkorta KPU till ett år och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att möjliggöra för lärarutbildningar på högpresterande skolor och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öppna upp för fristående lärarutbildningar och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2834 av Erik Bengtzboe m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en kompletterande pedagogisk utbildning för akademiker och yrkesverksamma som vill bli förskollärare, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2018/19:2835 av Erik Bengtzboe m.fl. (M):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skärpa antagningskraven på lärarutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en moderniserad lärarutbildning med nya moment och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler vägar in till läraryrket och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om insatser för fler lärare i svenska som andraspråk och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att högskolans resurstilldelningssystem i högre grad ska premiera akademisk kvalitet och genomströmning samt etablering på arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.
32. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över längden på svenska högskoleprogram och tillkännager detta för regeringen.

33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att internationella universitet ska kunna etablera filialer i Sverige och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2841 av Fredrik Christensson m.fl. (C):

9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att göra en översyn av lärarutbildningen och att skapa fler vägar in till läraryrket genom möjligheten till fristående lärarutbildning, snabbare validering av kunskap och att uppmuntra initiativ som Teach for Sweden och fler KPU-utbildningar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna att lärosätena ska bli mer autonoma, ska finnas i hela landet, ges ytterligare möjligheter att utforma sin verksamhet efter regionala förutsättningar och ges förutsättningar att stärka sin samverkan med det omgivande samhället inom forskningen och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att högskoleutbildningarnas konkurrenskraft stärks, att deras samverkan med arbetsmarknaden förbättras, utveckla studentmedarbetarsystemet, en utökad praktik samt en förstärkt roll för studievägledaren och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att resurstilldelningen ska skapa förutsättningar för livslångt lärande, uppmuntra kurser på halvfart, distanskurser och relevanta sommarkurser av fördjupningskaraktär samt premiera kvalitet, arbetslivsanknytning och regional samverkan och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör finnas ett transparent utvärderingssystem där utbildningens kvalitet, koppling till arbetsmarknaden och tidigare studenter åsikter tydliggörs så att blivande studenter kan göra välinformerade studieval och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2842 av Martin Ådahl m.fl. (C):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en förbättrad och effektiviserad valideringsprocess och ökade möjligheter till komplettering och tillvaratagande av en utländsk examen och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2843 av Annika Carlsson m.fl. (C):

18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheterna för hur grundläggande kunskaper om våldsutsatthet och normaliseringsprocessen kan bli en obligatorisk del av utbildningen till

alla yrken som kommer i kontakt med våldsutsatta personer och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2893 av Jimmy Loord m.fl. (KD):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om högre betygskrav samt lämplighetstest vid antagningen till lärarutbildningen och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att styrdokumentet för lärarutbildningen bör uppdateras gällande kritisk granskning och källkritik, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en akademisk utbildning i pedagogiskt ledarskap bör införas där en befattning som rektor kan vara ett av målen och tillkännager detta för regeringen.
34. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om vikten av bra undervisning i sex och samlevnad och tillkännager detta för regeringen.
49. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en obligatorisk AT-tjänstgöring på försök för alla nyutbildade sjuksköterskor med efterföljande utvärdering och tillkännager detta för regeringen.
50. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om audionomprogrammet och tillkännager detta för regeringen.
53. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för att lärosäten använder sig av egna antagningsprocesser anpassade till respektive högskoleutbildning och tillkännager detta för regeringen.
54. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda förutsättningarna för att en anställning som lärare eller forskare vid universitet eller högskola ska kunna kombineras med en anställning på gymnasieskola och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2900 av Jessica Rosencrantz m.fl. (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge högskolan ett omställningsuppdrag i syfte att ge yrkesverksamma bättre möjligheter att vidareutbilda sig och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta för universitet och högskolor att utforma tvärvetenskapliga utbildningar i syfte att anpassa dem för framtidens digitala arbetssätt samt locka fler kvinnor och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att uppdatera dagens lärarutbildning för att säkerställa att blivande lärare

behärskar digitala läromedel och kan integrera dem i undervisningen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att underlätta och undanröja hinder för fler distansutbildningar på universitets- och högskolenivå och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en strategi för digitalisering inom högskolor och universitet och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om kurser och program på universitet och högskolor inom informations- och cybersäkerhet och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2904 av Roland Utbult m.fl. (KD):

15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över grundläggande moment kring företagande och entreprenörskap i konstnärliga utbildningar och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2906 av Robert Stenkvist och Ludvig Aspling (båda SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen under riksdagsåret bör återkomma med en proposition om särskild antagningsgrupp till juristprogrammet och speciellt meritvärde för ansökan till tingsnotarietjänster, för personer med erfarenhet inom polisyrket, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2018/19:2913 av Camilla Brodin m.fl. (KD):

8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att högskolornas samverkansuppdrag behöver tydliggöras och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2914 av Larry Söder m.fl. (KD):

38. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att för samtliga universitet och högskolor permanenta möjligheten att tillhandahålla bostäder åt studenter och gästforskare och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2923 av Jan Björklund m.fl. (L):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nyanlända akademikers inträde på arbetsmarknaden och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2925 av Bengt Eliasson m.fl. (L):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillgången till minoritetsspråklärare och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utbildning i minoritetsspråk inom vuxenutbildning och på högskolenivå och tillkännager detta för regeringen.

2018/19:2989 av Ebba Busch Thor m.fl. (KD):

26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om fler utbildningsplatser för vårdyrken och tillkännager detta för regeringen.